

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV HUDEBNÍ VĚDY

Obecná teorie a dějiny umění a kultury
Hudební věda

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Jakub Michl

*Johann Alois Lamb
v kontextu hudební kultury
v Čechách 2. poloviny 18. století*

*Johann Alois Lamb
in The Context of Musical Culture in Bohemia
of The Second Half of The 18. Century*

vedoucí práce: Doc. PhDr. Marta Ottlová

Praha 2010

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze dne 10. července 2010

.....

podpis

Anotace a klíčová slova:

Hudební kultura v Čechách mezi léty 1750 a 1820
Klasicismus a osvícenství
Severní a východní Čechy
Chrámová hudba
Vrchlabí
Čeští kantoři
Školství

Anotace:

Tato diplomová práce si klade za cíl shrnout poznatky o životě a díle Johanna Aloise Lamba, kantora působícího ve Vrchlabí od 2. poloviny 18. století až do své smrti roku 1820. Ve snaze zasadit tuto osobnost do kulturního kontextu své doby, je věnována pozornost důležitým fenoménům této oblasti, jako byly zdejší pašijové hry, klášter augustiniánů, divadelní spolky, místní škola či residence hrabat Morzinů. Samostatná část je věnovaná Lambovu životu, jeho působení na vrchlabské škole a hudebním aktivitám. V kapitole o díle je nejprve pojednáno o hudebních pramenech, autenticitě jejich autorství a proveniencích jednotlivých opisů; poté je zde nastíněn stručný rozbor a charakteristika Lambovy skladatelské tvorby. Přílohy obsahují návrh tematického katalogu s čtyřicetimi nespornými Lambovými skladbami a soupisem pramenů se sporným a vyvráceným Lambovým autorstvím, dále i diplomatický přepis jeho drobného oratoria *Der gute Samaritan*.

Abstract:

This dissertation deals with knowledge about the life and work of Johann Alois Lamb – teacher (Kantor) acting in Vrchlabí from the second half of 18th century until his death in 1820. In attempt to set this personality into the cultural context of his time, the initial interest focuses on important contemporary local phenomena such as passion-plays, the Augustinian monastery, theater societies, the local school, and also the residence of Count Morzin. An independent chapter deals with Lamb's life, his work in school and musical activities. The chapter about his work is dedicated to musical sources, the authenticity of their authorship and provenience of single copies, then followed by a brief analysis of Lamb's composition. The appendix contains the present proposal of the thematic catalogue with lists of questionable and confuted compositions, and also a diplomatic transcription of Lamb's miniature oratorio *Der gute Samaritan*.

Obsah

1. Úvod	7
2. Kulturní život ve Vrchlabí do 1. čtvrtiny 19. století	10
2.1. Historie města	10
2.2. Kulturní vývoj a hudba ve Vrchlabí	14
2.2.1. Duchovní život ve městě do počátku 19. století	14
2.2.2. Morzinové na zámku Vrchlabí	15
2.2.3. Augustiniáni a Vrchlabí	17
2.2.4. Vrchlabské pašijové hry	24
2.2.5. Škola	27
2.2.6. Divadlo a divadelní spolky	28
2.2.7. Lambovi předchůdci a současníci	29
3. Johann Alois Lamb – Život a dílo	32
3.1. Život	32
3.1.1. Rodina Lambů na Vrchlabsku	32
3.1.2. Období do roku 1779	34
3.1.3. Kantorem a řídícím učitelem ve Vrchlabí. Sňatky a rodina	35
3.1.4. Působení na vrchlabské škole	37
3.1.5. Johann Alois Lamb a hudební kultura ve Vrchlabí	44
3.1.6. Udělení vyznamenání	50
3.2. Dílo	53
3.2.1. Prameny a jejich provenience	53
3.2.2. Hudba	64
3.2.3. Der gute Samaritan	69
4. Závěr	75
5. Seznam použitých zkratk	77

6. Prameny a literatura	79
6.1. Soupis písemných pramenů	79
6.2. Použitá literatura	80
7. Přílohy	83
Příloha I. Tematický katalog skladeb J. A. Lamba	85
Příloha II. Text jednovětého oratoria Der gute Samaritan	106
Příloha III. Obrazová dokumentace	116

1. Úvod

Německé slovo *Kleinmeister* označuje uměleckou osobnost, která se nevymyká zavedeným standardům a kvalita její tvorby svědčí spíše o průměrnosti, než genialitě tvůrce. Byť jde o označení spíše pejorativní, je jím míněna široká vrstva těch umělců, jejichž tvorba nedosáhla jistého stupně progresivity, ani výjimečnosti.

Hudební skladatelé, zařazovaní do této skupiny, osobně nijak zásadně neovlivnili hudební vývoj v širším kontextu domácí i evropské kultury, zato však tvořili zásadní většinu běžné dobové hudební produkce. Vedle toho, idea originality a výjimečnosti, která začala dominovat v hudebním světě 19. století, nebyla oním hnacím elementem této tvorby, jelikož jakákoli estetická kritéria byla podřízena účelu, pro který byla skládána, ať už šlo o hudbu církevní, či světskou.

Podstatná část hudební kultury v Čechách 2. poloviny 18. století se váže k instituci školy a zde působícího kantora, který měl za povinnost kromě vyučování též zajišťovat hudbu na kůru kostela, při kterém škola stála.

Jednou z osobností této skupiny hudebníků byl i Johann Alois Lamb, který se jeví jako jedna z předních osobností kulturního života ve Vrchlabí v rozmezí od osmdesátých let 18. století do roku 1820. Jeho tvůrčí a výchovná činnost měla (jak vysvítá z pramenů) ohlas a do jisté míry i byla oceněna. Již ve své době byl Lamb zařazen G. J. Dlabačem do jeho slovníku umělců,¹ a ke konci svého života byl vyznamenán státní medailí. Po jeho smrti však následovali další, kdo převzali jeho funkci a povinnosti, a tak Lambovo jméno pomalu upadlo v zapomnění.

Na Lambovy zásluhy o rozvoj kultury ve městě a jeho činnost pamatoval ještě roku 1933 Karl Wilhelm Fischer ve svých statích o divadle a duchovní kultuře ve Vrchlabí.² Fischer čerpal nejenom z archivních materiálů, ale též z ústního podání pamětníků, kronikářských záznamů místních obyvatel a jinak tradovaných informací, které dnes již není možné dohledat. S vystěhováním většiny německy mluvících obyvatel z Vrchlabí v roce 1945

---

¹ Dlabacž, Gottfried Johann: *Allgemeines historisches Künstlerlexikon für Böhmen und zum Theile auch für Mähren und Schlesien*, Theil II, Prag 1815 (dále jen Dlabacž)

² Fischer, Karl Wilhelm: *Die Passionsspiele in der Stadt Hohenelbe*, in: Sammlung Gemeinnütziger Vorträge, č. 495-497, Prag 1920; tentýž: *Das geistige Leben in Hohenelbe*, in: Festschrift zur Vierhundertjahrfeier der freien Bergstadt Hohenelbe, Hohenelbe 1933, s. 18-26 (dále jen Fischer: Geistiges Leben); tentýž: *Die Theaterkunst in Hohenelbe. Die Dilettantengesellschaft und die Liebhaberbühne*, in: Jahrbuch des Deutschen Riesengebirgs-Vereins 22, 1933, s. 1-42 (dále jen: Fischer: Theaterkunst)

zmizelo nejenom množství dokumentárního materiálu o místní kultuře, ale víceméně i zájem o tuto problematiku a kulturu česko-německého pohraničí, a to až víceméně až do devadesátých let 20. století. J. A. Lamba se lehce dotknul i Jan Němeček ve svém *Nástinu české hudby XVIII. století*.³ Hlavní biografické údaje odvodil z Dłabače a Lambovu tvorbu krátce charakterizoval na základě hudebních pramenů, které měl k dispozici. Z toho, co máme k dispozici v současné době my, to byl však zlomek.

Tato práce si klade za cíl shrnout poznatky o životě a díle J. A. Lamba, které přineslo studium archivních materiálů i hudebních pramenů, uložených v českých archivech a muzeích, ale též dosud nezpracovaných fondů dochovaných na kůrech některých kostelů.

Písemné prameny k Lambovu životu jsou uloženy zejména ve Státním oblastním archivu v Zámrsku (dále jen OA Zámorsk), kde se nachází soubor matrik města Vrchlabí, dále potom ve Státním okresním archivu v Trutnově (dále jen SOA Trutnov), kde je uložen fond *Farní úřad Vrchlabí* a *Fond města Vrchlabí (1533-1945)* obsahující materiály k místní škole a Lambovu působení ve funkci učitele.⁴ Cenné informace nejen o Lambově životě, ale též o českých školách v době tereziánských školních reforem lze nalézt ve visitačních zprávách vídeňského školského direktoria v letech 1777 až 1789, redigovaných a vydaných školním inspektorem v Broumově Antonem Weissem v letech 1906 a 1908.⁵

Při vyhledávání hudebních pramenů byly nejcennější pomůckou *Průvodce po pramenech k dějinám hudby*,⁶ Souborný hudební katalog České republiky v hudebním oddělení Národní knihovny v Praze (dále jen SHK) a on-line databáze *Répertoire International des Sources Musicales*, řada A II (dále jen RISM).⁷ Lambovy kompozice jsou uloženy zejména v Českém muzeu hudby v Praze, hudebním oddělení Národní knihovny v Praze a Hudební archiv Zemského muzea v Brně, dále v státních archivech v Semilech, Náchodě, Plzni, v muzejních sbírkách v Opavě, Rychnově nad Kněžnou či v hudebním fondu Arcibiskupského zámku v Kroměříži.⁸

Významným pro toto téma byl i nález Lambových drobných skladeb a též jeho vlastnoručních opisů skladeb jiných autorů na kostelním kůru kostela Nejsv. Trojice

³ Němeček, Jan: *Nástin české hudby XVIII. století*, SNKLHU, Praha 1955 (dále jen Němeček: *Nástin*)

⁴ viz soupis písemných pramenů, s. 79

⁵ Weiss, Anton: *Geschichte der Theresianischen Schulreform in Böhmen, Zusammengestellt aus den halbjährigen Berichten der Schulen-Oberdirektion 17. September 1777 – 14. März 1792*, Teil I-II, Wien und Leipzig 1906, 1908 (dále jen Weiss I, Weiss II)

⁶ Bužga, Jaroslav a kol.: *Průvodce po pramenech k dějinám hudby*, Praha 1969

⁷ *Répertoire International des Sources Musicales*, Series A/II: Music manuscripts after 1600; on-line databáze: <<http://opac.rism.info/>> (6. VIII. 2010) (dále jen RISM)

⁸ Muzeum umění Olomouc - Arcidiecézní muzeum Kroměříž, hudební sbírka (dále jen Kroměříž – AMK)

v Hostinném. U těchto hudebních pramenů je vysoce pravděpodobné, že jde o autografní opisy skladatele, nebo přinejmenším hudebniny vrchlabské provenience.

První oddíl této práce se snaží postihnout kulturní kontext města Vrchlabí, ve kterém Lamb působil a události v dějinách města, které ovlivnily jeho život, tvorbu a také další osudy jeho díla. Následuje kapitola o Lambově životě věnující se jeho předkům a rodině, působení na zdejší škole a hudebnímu provozu kolem Lambovy osobnosti na základě písemných dokumentů. V kapitole o díle je pojednáno o pramenech a jejich proveniencích ve snaze alespoň částečně nastínit cesty Lambova díla a následující kapitola uvádí stručnou charakteristiku Lambovy skladatelské tvorby. Závěrem je připojen tematický katalog nalezených skladeb a seznam souvisejících hudebních pramenů.

2. Kulturní život ve Vrchlabí do 1. čtvrtiny 19. století

2.1. Historie města

Obec Vrchlabí (též *Wrchlab*, něm. *Hohenelbe* či *Hochelbe*, lat. *Albipolis*) je doložena ve středověku jako dřevorubecká osada,⁹ posléze rodové sídlo Vrchlabských z Vrchlabí.¹⁰ Roku 1359 nalézáme o Vrchlabí zmínku v souvislosti s novým osazením fary. Okolní kraj byl kolonizován již 1. čtvrtině 13. století, od 40. let spojený s osidlováním opatovickými benediktiny spravujícími vrchlabské probošství, které však později zaniklo za husitských válek.¹¹

V 16. století prožívalo Vrchlabí svůj rozmach v rukou nejvyššího horního hejtmána království českého, Kryštofa z Gensdorfu, jenž si zde v letech 1520-23 vymohl kutací právo. V té době bylo císařem Ferdinandem I. povýšeno na město (1533) a vystavěn zde byl zámek (1546), později i škola při místním chrámu a chudobinec. V roce 1624 je celé panství prodáno Albrechtovi z Valdštejna. Coby součást frýdlantského vévodství zůstalo Vrchlabí převážně protestantské až do konce 30. let, a to i přes obnovené zřízení zemské, což na takřka dvě desetiletí zajistilo setrvání místních protestantských řemeslníků a specialistů různých oborů.¹²

Po roce 1634, kdy byl Valdštejn v Chebu zavražděn, se Vrchlabí dostává do rukou hrabat z Morzinů. Morzinské panství čítalo Vrchlabí, Čistou (něm. *Lauterwasser*), Lomnici nad Popelkou, Kynšperk (něm. *Kunstperk*), Křinec, Doubravany, spojené do nezcizitelného fideikomisu roku 1665,¹³ ale též Dolní Lukavici, Klenovou, Opálku a Bezděkov v západních Čechách, na Moravě Lesonice, Červený Martínek a Bítovanky.¹⁴ Vrchlabí zůstalo v držení Morzinů až do roku 1881, kdy rod vymřel po meči a majetek přešel do rukou Černínů z Chudenic.¹⁵

Město mělo privilegium jarmarků na den po sv. Vavřinci a den sv. Kateřiny a od roku 1566 zde platil městský pořádek. Městské správě náležela civilní soudní pravomoc, vedení

⁹ Flégl, Emil: *Průvodce Vrchlabím*, Vrchlabí 1946 (dále jen Flégl), s. 6

¹⁰ (autor neuveden) *Vrchlabí*, heslo in: *Ottův slovník naučný* XXVI, s. 1030

¹¹ Šormová, Lenka: *Archiv města Vrchlabí (Stadtamt Hohenelbe)*. Inventář, archivní pomůcka č. 353, JAF č. 764, SOA Trutnov 2000 (dále jen Šormová), s. 4

¹² Louda, Jiří – Zázvorková, Blanka: *Vrchlabí*, Zmizelé Čechy, Paseka, Praha – Litomyšl 2006 (dále jen Louda), s. 14

¹³ tamtéž: s. 18

¹⁴ z Morzina, heslo v: *Ottův slovník naučný* XVII: s. 749

¹⁵ tamtéž, s. 750, Šormová (pozn. 11), s. 4

městské šatlavy, obchod se solí a pivem. Správu tvořila městská rada, tvořená deseti, později dvanácti radními. Byl to purkmistr, obecní starší (dva pro město, dva pro ves), mladší a starší rychtář, městský písař, rada, správci mlýnů (také čtyři), dva správci církevního, školního a špitálního jmění, jeden z nich spravující kostelní pokladnu a městský lesmis. Instituce městské rady byla vyšším správně výkonným úřadem na rozdíl od vrchnostenského úřadu se správní a kontrolní pravomocí. Správa se měnila během šesti až sedmi let, později (od roku 1770) po třech letech.¹⁶ Scházela se jednou za měsíc, později jednou týdně.

Nejstaršími cechy ve městě byli soukeníci (1554), následovali kožešníci (1558), obuvníci, (1559), krejčí (před 1564), truhláři (1613).¹⁷ V polovině 17. století se stává město proslulým pro specializace v určitých druzích řemesel. Rozkvétá výroba palných zbraní, s tím související zámečnická výroba. Ve městě pracovali specializovaní puškaři, šroubaři hlavní, pažbaři ad., celkově 29 mistrů a dílen spojených s výrobou zbraní a munice.¹⁸

Pavel Morzin zavedl velkovýrobu plátna, kdy výroba lnu se stala též součástí robotních povinností. V roce 1647 je ve Vrchlabí jako první v Čechách zmíněn cech barchetníků, výrobců hrubé bavlněné tkaniny. Plátenická výroba se rozvíjí nadále celé 17. i 18. století; např. v roce 1712 město čítalo již 55 tkalcovských mistrů.¹⁹ V 18. století se rozšířila i umělecká řemesla, především mědirytnictví. Zdejší rytci pracovali i pro Šporkův Kuks a jejich poměrně laciná produkce konkurovala ostatním výtvarným technikám, jako např. ve zdejším kraji oblíbené podmalbě na skle.²⁰

V roce 1667 dostává darem Kryštof Weisz, rychtář z Mittel-Langenau, pozemek pod městem od Pavla Morzina, aby zde mohl založit řádnou papírnu. Tu koupil roku 1695 Tobiáš Kiesling. V majetku Kieslingů tak zůstala až do konce 18. století.²¹

Roku 1702 zdědil panství po Janu Rudolfovi jeho syn Maxmilián Morzin. O dva roky později započal s plány na výstavbu kláštera augustiniánů poustevníků, „...aby se lidu dostalo takového kázání, skrze něž by byl toliko v jediném spasitelném římsko-katolickém náboženství utvrzován, neboť panství Vrchlabí na samých luteránských hranicích ležící takřka ustavičné naučení víry co nejvíce vyžaduje“.²²

Václav Morzin byl bezesporu jednou z kulturně nejvýznamnějších osobností Vrchlabí. Jeho působení je spojeno s významnými výtvarnými i hudebními umělci (viz dále), přese vše

---

¹⁶ Šormová (pozn. 11), s. 5

¹⁷ tamtéž, s. 8

¹⁸ tamtéž, s. 17

¹⁹ Louda (pozn. 12), s. 18

²⁰ tamtéž, s. 26

²¹ Zůman, František: *Podkrkonošské papírny*, Praha 1940 (dále jen Zůman), s. 71-87

²² Schuster, P. Wilhelm: *Das Hohenelber Augustinerkloster*, Trautenau 1930 (dále jen Schuster); citováno z: Louda (pozn. 12), s. 19

ale rodinné panství natolik zadlužil, že majetek Morzinů zůstal zadlužen od Václavovy smrti roku 1737 až do celkového rozprodání rodového majetku roku 1795.

Během 18. století tak zanikla většina hutí a výroby textilu spadaly do správy nešlechtických stavů.²³ Když v roce 1781 vydal Josef II. nařízení o zrušení osobní poddanství, vrchlabské panství bylo prvním privátním panstvím, které se podle toho zařídilo a se zrušením roboty rozdělilo vrchlabské pozemky mezi poddané.²⁴ Ani to však neodvrátilo konečný rozprodej zadluženého majetku. Když se tak ovšem stalo, Rudolf Morzin po prodeji rodového fideikomisu vzápětí opět kupuje Vrchlabí, které tak zůstává v majetku Morzinů až do roku 1881.

Vrchlabí bylo během 18. i 19. století stiženo četnými válečnými a epidemickými pohromami. Během slezských válek to byly oddíly mušketýrů, jezdců a dělostřelectva Marie Teresie a posléze Prusové, kteří vykradli klášter i jiné instituce.²⁵ Ve 40. letech bylo město několikrát nuceno ubytovat a zásobovat vojska, následovala morová epidemie roku 1747.

Kraj se po ztrátě Slezska posléze ocitnul na hranicích monarchie a válečné události po roce 1756 daly městu poznat dalších utrpení. Roku 1757 bylo při ústupu Prusů město zachváčeno další epidemií moru a než se stačilo do příštího léta vzpamatovat, přišedší čtrnáctitisícové vojsko Chorvatů vtrhlo do města, vypálilo sousední Lánov, vydrancovalo město a několik místních občanů bylo oběšeno.²⁶

Sedmdesátá léta přinesla neúrodu a hladomor. Roku 1772 byl takový hlad, že umíral i dobytek. Podle záznamů zemřelo 889 osob.²⁷ Selské povstání roku 1775 mělo spíše anekdotický ráz. Místní sedláci přišli na zámek, aby zbili panské úředníky, vypili panský pivovar a vyjedli pekárny; následně však byli rozeznáni u Jilemnice. Následující léta nepřinesla zlepšení a následovaly války o bavorské dědictví. Poloha vrchlabských výšin se stala strategickou oblastí, sám Josef II. několikrát Vrchlabí navštívil a daroval městu 80 000 zlatých odškodného za zakoušená příkoří.²⁸

Během napoleonských válek již nebyl dopad na život ve městě tak krutý, jako v předchozích desetiletích. Místní tkalcovny vyráběly látky pro evropská vojska, když kontinentální blokáda zamezila nákupu levného textilu z Anglie.²⁹ I přes to si válka vyžádala

---

²³ Louda (pozn. 12), s. 19

²⁴ tamtéž, s. 24

²⁵ tamtéž, s. 21

²⁶ Šormová (pozn. 11), s. 13

²⁷ Louda (pozn. 12), s. 23

²⁸ Šormová (pozn. 11), s. 14

²⁹ Louda (pozn. 12), s. 27

určitou daň. Roku 1809 bylo státem zrekvírováno chrámové zlato a stříbro místnímu klášteru, odváděli se mládenci na vojnu a město muselo přispívat do císařské pokladny.

Roku 1790 město obdrželo dvorským dekretem císaře Josefa II. z 26. října vlastní syndikalizovaný regulovaný magistrát, tedy městský úřad se samosprávou v čele s purkmistrem, dvěma radními z města bez platu, a placenými, státem zkoušenými a jim odpovědnými úředníky: syndikem, kancelistou a soudním sluhou. Zmenšil se tak výrazně vliv vrchnosti na město. Stejného roku pak Vrchlabí dostává pravomoc první soudní instance, čímž byla zabavena soudní pravomoci ve městě vrchlabská vrchnost.³⁰

Obchod se ani v těžkých dobách nezastavil. Roku 1753 byla založena trutnovská horská obchodní společnost, reprezentovaná ve Vrchlabí měšťany K. Kaymannem a F. H. Wolfem. V roce 1769 začal Karl Mittelhozer, původem ze Švýcarska, vyrábět vývozní materiál na nových tkalcovských stavech zvláštní konstrukce a roku 1770 byl dokonce založen ústav pro výuku předení a tkaní, tehdy třetí svého druhu v Čechách. Plátno zde bylo hlavním předmětem zahraničního obchodu, především s Lipskem a Vídní.

Ve městě a jeho blízkém okolí fungovalo na počátku 19. století již několik papíren. K původní Kieszlingovské ve Vrchlabí, která roku 1772 přešla do rodiny Ettelů, přibyla navzdory protestům vrchlabských Ettelů a trutnovských Margottů roku 1802 druhá v Dolním Vrchlabí, založená bratry Karlem Augustem, Antonínem Janem a Aloisem Karlem Kieslingy.³¹ Když roku 1812 zavedl Gabriel Ettel nové metody barvení papíru – vynález svého švagra Vojtěcha Kablíka, byla papírna roku 1834 odměněna za vysokou kvalitu výroby právem užívat přídomek „c.k. zemská privilegovaná papírna“.³² Kromě vrchlabských podniků dodávala papír též stará výrobní v Čisté, Freiheitu (dnes Svoboda nad Úpou) nebo Trutnově. Na počátku 19. století se ve Vrchlabí činil i větší počet tiskáren.³³

Počet obyvatel ve městě se měnil v závislosti na dějinných událostech. Zatímco v rámci tereziánského katastru bylo dokumentováno 252 domů, v nichž bydlelo celkem 2500 obyvatel,³⁴ po epidemiích a válkách to bylo o téměř 400 obyvatel méně a do původního počtu se město dostalo teprve až ve 20. letech 19. století. Až roku 1832 se počet občanů snížil, když epidemií cholery podlehl na 600 osob.³⁵ Obyvatelstvo ve městě i okolí bylo převážně německy mluvící. Byť byla původní obec ‚Wrchlab‘ založena jako česká a německý název

---

³⁰ Šormová (pozn. 11), s. 9

³¹ Zůman(pozn. 21), s. 93

³² Louda (pozn. 12), s. 29

³³ Šormová (pozn. 11), s. 14

³⁴ Louda (pozn. 12), s. 22

³⁵ Louda (pozn. 12), s. 27

Hohenelbe vznikl jeho překladem, od 16. a 17. století převažuje obyvatelstvo německé. Ještě v roce 1900 bylo v celém Vrchlabí pouze 7% obyvatel hlásících se k české národnosti.³⁶

Město, ležící na obchodní stezce mezi Čechami, Slezskem a Polskem, spadalo pod královéhradecké biskupství. V jeho blízkosti se nacházela další významná kulturní centra, jako byl Trutnov s latinskou školou, klášter benediktinů v Broumově, taktéž s latinskou školou, a bohatou hudební i divadelní tradicí, stejně jako jezuité a františkáni v nedalekém Hostinném. Významnou kulturní a vzdělávací institucí byl Vrchlabí spřízněný klášter augustiniánů v České Lípě.

2.2. Kulturní vývoj a hudba ve Vrchlabí

2.2.1. Duchovní život ve městě do počátku 19. století

Od třicetileté války do začátku 19. století máme zprávy o četných duchovních i světských slavnostech. Ve městě se na různých místech odehrávala operní a divadelní představení, veřejné tradiční i příležitostné produkce, které tak byly hlavními nositeli duchovní kultury pro město i jeho okolí. Pro město byly v tomto ohledu klíčovými institucemi zámek, farní kostel, škola a augustiniánský klášter.

Kostel stál ve Vrchlabí již roku 1359, podporován vrchlabskými vladyky. V 16. století, kdy sem přinesli korutanští horníci protestantskou víru, sloužil kostel sv. Vavřince jako protestantský a katolické obyvatelstvo navštěvovalo kostel ve Štěpanicích.³⁷ Vrchlabský kostel byl kamenná jednolodní gotická budova s věží, zvýšenou roku 1599 a léta 1694 opatřenou ochozem. Ke kostelu přistavěli roku 1749 kapli sv. Anny, kde se tradičně zdobíval během velikonočních produkcí Boží hrob.³⁸ Roku 1805 byl zrušen hřbitov kolem kostela a zbourání jeho zdi 1833 do značné míry změnilo charakter kostelního náměstí. Nový hřbitov byl zřízen za augustiniánským kláštelem.³⁹ V 2. polovině 19. století gotická budova kostela již nevyhovovala. Tehdy děkan Weber přesvědčil hraběnku Aloisii Černínovou-Morzin, že *„starý kostel je těsný, bez výrazu, zchátralý a nejlepší by bylo ho strhnout a na jeho místě*

---

³⁶ Louda (pozn. 12), s. 38

³⁷ Šormová (pozn. 11), s. 15

³⁸ Ron, Vojtěch: *Lidové pašijové divadlo v českých zemích*, Vyšehrad, Praha 2009 (dále jen: Ron), s. 129

³⁹ Šormová (pozn. 11), s. 15

postavit nový“.⁴⁰ Veřejnost byla stejného názoru, a tak byl starý kostel přes zásahy památkové péče roku 1886 strhnut. Nový kostel postavil pražský architekt Stefan Tragl v novogotickém slohu, stejně jako budovu místní školy a hraběcí hrobky v zámeckém parku.⁴¹

Rekatolizace za třicetileté války probíhala velmi nedbale. Již léta 1638 sice povolal Rudolf Morzin do Vrchlabí jezuitské misionáře z Jičína, ovšem skutečná rekatolizace v kraji propukla až s postavou Pavla Morzina, který panství převzal po roce 1646. Podle vizitace roku 1651 žilo ve městě pouze 27 katolíků a ve vsi ani jeden.⁴² Nesmlouvavost vrchnosti s dosavadními nekatolíky vyvolala řadu vzpour, z nichž největší na jaře 1651, byla vojensky potlačena.

Příchodem augustiniánů a jejich péčí o duchovní život ve městě a přilehlých oblastech zakořenila barokní zbožnost. Už od roku 1698 zde působilo škapulířové bratrstvo,⁴³ na Velikonoce se hrály pašijové hry a místní občané nechávali stavět ve městě i kolem něj kapličky, kříže či kamenné sochy, jakou bylo např. sousoší Krista v zahradě Olivetské z roku 1728, jehož donátorem byl místní občan Johann Christoff Wansch.⁴⁴ Toto sousoší na „Ölbergu“ též sehrávalo důležitou úlohu v rámci zdejších pašijových produkcí během 18. století (viz obr. 3, s. 23).

2.2.2. Morzinové na zámku Vrchlabí

Rod Morzinů proslul hudebním mecenášstvím, obzvláště díky Václavovi Morzinovi, se kterým jsou spjata jména jako A. Vivaldi,⁴⁵ J. F. Fasch, Ant. Reichenauer, J. D. Zelenka, Ch. Postelad.⁴⁶ Docházelo-li přece jen k hudebním produkcím na zámku ve Vrchlabí, postrádáme posud materiály, které by nám doložily míru a charakter vlivu těchto produkcí na kulturní život města.

---

⁴⁰ dopis děkana Webera hraběnce Aloisii Czenínové-Morzin, cit. in: Louda (pozn. 12), s. 56

⁴¹ tamtéž, s. 37

⁴² Šormová (pozn. 11), s. 16

⁴³ Fischer: Geistiges Leben (pozn. 2), s. 19

⁴⁴ Ron (pozn. 38), s. 127

⁴⁵ více viz Volek, Tomislav: *Antonio Vivaldi a hrabě Václav Morzin*, in: Krkonoše 31, 1998, č. 10, s. 36-37; Volek, T. – Skalická, Marie: *A. Vivaldi a Čechy*, in: Hudební věda 2, 1965, č. 3, 419-428; Kapsa, Václav: *Kapela hraběte Václava Morzina*, disertační práce, FFUK Praha 2009 (dále jen Kapsa: Morzinové)

⁴⁶ viz Kapsa, Václav: *Nový hudební druh v Čechách-sólový koncert v tvorbě pražských skladatelů vrcholného baroka*, in: Barokní Praha-Barokní Čechie. Sborník příspěvků z vědecké konference, Scriptorium Praha 2004, s. 75-86; Volek, T.: *České zámecké kapely 18. století a evropský hudební kontext*, in: Hudební věda 34, č. 1997, č. 4, s. 404-410

S vrchlabskou vrchností však byly spojeny některé hudební aktivity, které vycházely ze strany města. Máme např. poměrně hojné záznamy o slavnostním příjezdu nového držitele panství Karla Josefa Morzina do Vrchlabí roku 1739, spojeném s bohatými oslavami, průvody a divadelními produkcemi. Slavnosti trvaly celkem osm dní od 22. do 30. srpna. Stavěly se slavobrány a pochodovaly okázalé průvody místních spolků, vojáků a měšťanů, oblečených jako mauři, stavěly se *Menschenpyramiden*, projížděly alegorické vozy, vše doprovázeno proslovy, uvítacími písněmi a kantátami apod.⁴⁷ Ve dnech 29. a 30. srpna se jako vrchol celých slavností hrály dvě německé hry (*zwei hochdeutsche Hauptkomödien*) v rokokovém duchu. Z toho je dochován tištěný text jednoho z představení: *Der gantz prächtige Einzugsaktus*,⁴⁸ který je tak nejstarším dochovaným příkladem zdejší divadelní tradice. Jak Fischer uvádí, nešlo jistě o první podnik toho rázu a o vřelém vztahu místního obyvatelstva k divadelnictví svědčí i pokračování této tradice roku 1747, kdy je zde zmiňováno trvání městského divadelního spolku v čele s ředitelem Franzem Trazkem.⁴⁹

V druhé polovině 18. století proslavil hraběcí rodinu v české hudební historii Josef Haydn ve službách Františka Xavera Morzina na zámku v Dolní Lukavici.⁵⁰ Jde ovšem o jinou větev rodu, která v té době ve Vrchlabí nesídlila.⁵¹

Haydnovo dílo je na místních kůrech v kraji velmi rozšířeno, to je však fakt, který shledáme i v jiných končinách českých zemí. Soubor libret Haydnových oratorií (*Schöpfung, Vier Jahreszeiten*) v Krkonošském muzeu ve Vrchlabí svědčí o jejich provedení ve městě mezi léty 1820-1866. Mše, duchovní árie i oratoria od Josefa i Michaela Haydna můžeme najít i v okolních obcích, jako např. kompletní opis *Čtvera ročních dob* na kůru kostela Nejsvětější Trojice v Hostinném z počátku 19. století.⁵²

Dne 23. června 1789 byl uspořádán další slavnostní příjezd, tentokrát hraběte Rudolfa Morzina a jeho manželky Josefy.⁵³ Tehdy vrchlabská divadelní společnost uvedla operu *Das Blumenfest der Freya oder der berühmte Aprikosenbaum* na libreto místního básníka Andrease Bradlera; hudbu složil učitelský pomocník Wenzel Erben, taktéž z Vrchlabí. Opera

⁴⁷ Fischer: Theaterkunst (pozn. 2), s. 3

⁴⁸ cit. z: Fischer: Geistiges Leben, s. 20-21: *Der gantz prächtige Einzugsaktus in die Gebirgs-Stadt, Hohenelbe genannt, deß (...) Herrn Caroli Josephi (...) Reichsgrafen von Morzin (...) welcher im Monath Augusti Anno 1739 (...) vollzogen wurde.*

⁴⁹ Fischer: Theaterkunst (pozn. 2), s. 3

⁵⁰ více in: Poštolka, Milan: *Mladý Josef Haydn*, Praha 1988

⁵¹ Ve Fischerově článku o duchovním životě ve Vrchlabí můžeme číst, že Haydn byl v roce 1759 na vrchlabském zámku činný jako kapelník za 300 zlatých. (*„Eine Notiz berichtet außerdem, daß 1759 Haydn als Kapellmeister im Schlosse in Hohenelbe von dem damaligen Besitzer Grafen Franz Xaver von Morzin mit 300 fl. Jahresgehalt war.“*) Fischer: Geistiges Leben (pozn. 2), s. 19

⁵² v létě roku 2007 byly hudebniny při návštěvě autora přítomny na uvedených místech

⁵³ „Freudenfest guter Unterthanen zum Empfang Ihrer wohlthätigen Herrschaft“, Fischer: Theaterkunst, s. 6; Fischer: Geistiges Leben (pozn. 2), s. 21

na uvedené téma měla zřejmě úspěch, neboť za několik let napsal na stejné libreto hudbu i Johann Alios Lamb.

Vrchlabská vrchnost byla až do 19. století i nadále v kontaktu s místními divadelními aktivitami a městským divadelním spolkem. Podle zápisů a paměti starého ochotníka (*Theaterdilettanten*) Friedricha Lahra se v době před rokem 1817 nacházelo první divadlo ve skleníku Morzinské zámecké zahrady a bylo provozováno dílem nasbíranými prostředky vrchnostenského úřadu, dílem z podpory četných měšťanů, ke kterým též patřil Ignaz Lahr. Divadlo ve skleníku bylo v posledních letech před r. 1817 používáno i hostujícími společnostmi, než bylo v sezóně let 1817/1818 odstraněno.⁵⁴

2.2.3. Augustiniáni a Vrchlabí

Když 28. dubna 1704 zemřel v Dolní Lukavici vychovatel hraběcí rodiny, augustinián P. Josef Schuster, dal hrabě Maxmilián Morzin jako vděk za dobré služby jeho i řádu, založit nový klášter ve Vrchlabí.⁵⁵ Roku 1705 byl položen základní kámen ke klášteru a roku 1713 ke klášternímu kostelu.⁵⁶ Ve stavbě se pokračovalo i po Maxmiliánově brzké smrti roku 1706, poté, co panství převzal jeho bratr Václav. V roce 1714 se usadili v rozestavěném klášteře první mniši i s prvním převorem nového kláštera Rudolfem Ludwigem, synem ředitele vrchlabského panství. Budova byla dostavěna roku 1725, vysvěcena až roku 1733 po úplné vnitřní výzdobě.⁵⁷ Ve třicátých letech zde pečovalo o duchovní život horských oblastí dvanáct až patnáct řádových bratří, kteří se měli za úkol starat o katechezi a spravovat neobsazené farnosti v okolních horách. Klášter zde zřídil i lékárnu; ta je poprvé zmiňována v roce 1754.⁵⁸

Augustiniáni poustevníci měli v Čechách tradici od 13. století a do té doby bylo lze nalézt na českém území celkem 8 konventů: Pivoň u Domažlic (zal. 1256), Ostrov – Sv. Dobrotivá (1264), Pšovka u Mělníka (1268), Praha – sv. Tomáš (1285), Domažlice

---

⁵⁴ Fischer: Theaterkunst (pozn. 2), s. 7

⁵⁵ Řehák, Karel L.: *Konvent augustiniánů poustevníků v Domažlicích*, Sborník historického kroužku, roč. XII, 1912, č. 1-2 (dále jen Řehák), s. 10

⁵⁶ Šormová (pozn. 11), s. 13

⁵⁷ Flégl (pozn. 9), s. 15

⁵⁸ Louda (pozn. 12), s. 19

(1287), Bělá pod Bezdězem (1345), Dolní Ročov (1373) a Česká Lípa (1627). Vrchlabí bylo nejmladším a naposled založeným z nich.⁵⁹

Již v době založení kláštera ve Vrchlabí ponechal královéhradecký biskup výsadní místo zdejšímu farnímu kostelu, aby nedocházelo mezi oběma institucemi ke sporům o věřící.⁶⁰ Klášterní budova byla stavěna architektem Adamem Auerem do 30. let 18. století a na stavbě se finančně podíleli nejenom Morzinové, ale i mnozí místní měšťané.⁶¹

Při pokládání základního kamene kláštera dne 12. ledna. 1705⁶² se konala blíže nespecifikovaná hudební produkce.⁶³ Podle záznamů se události účastnili hudebníci Ondřej Bayer, syndikus a kantor v Hostinném, druzí dva byli studenty práv: Jiří Pfanner a houslista František Forstmayer⁶⁴ Jak uvádí Dlabač, Forstmayer se odstěhoval do Prahy kolem roku 1720, označen v matrice u sv. Rocha na Strahově jako *Virtuosus et primarius fidicen Pragae*.⁶⁵

Hudební tradice na augustiniánských kůrech se (až na výjimky) dlouho do začátku 18. století vyhýbala figurální hudbě, narozdíl od jiných duchovních řádů. Ještě roku 1691 byla nástrojová hudba v augustiniánském klášteře v Německém Brodě shledána jako zvláštnost („paradoxum“) a nepřípustnou pro místní chrámový provoz, během 18. století se však využívání figurální hudby v konventech rozrostlo vůči.⁶⁶

Do augustiniánského hudebního okruhu patří z významnějších hudebníků např. Jan Pecelius, provinciál Michael Mareschl, autor zpěvohry *Spor čtyř bohů* roku 1741,⁶⁷ později Josef Strobach působící 1769 v konventu sv. Václava na Novém Městě v Praze. Bohužel se z hudebních pramenů zachovalo jen velmi málo, a tak je těžké rekonstruovat celkový obraz hudebního provozu u augustiniánů na českém území.⁶⁸

E. Trola zachytil informace související s pražskou tradicí provozování oratorií na Velikonoce u Božího hrobu. Na Velký pátek roku 1754 se prováděla oratoria u sv. Havla, v Emauzích, u sv. Jiljí, v kostele maltézských rytířů u Panny Marie pod řetězem, v jezuitském

---

⁵⁹ více viz: Rulíšek, Hynek: *Dějiny a kulturní vliv augustiniánů na území Čech a Moravy*, diplomová práce, Jihočeská univerzita, České Budějovice 2007; srov.: Trola, Emil: *Augustiniáni a hudba*, Cyril 62/1936 (dále jen Trola: *Augustiniáni*), s. 7-10

⁶⁰ Šormová (pozn. 11), s. 13

⁶¹ více viz: Louda (pozn. 12), s. 53

⁶² v Trolově studii došlo k překlepu a mluví se zde o klášteře v Hostinném

⁶³ Trola: *Augustiniáni* (pozn. 59), s. 32

⁶⁴ *Collectanea Jeschke*, s. 63, cit. v pozn.: Trola: *Augustiniáni* (pozn. 59), s. 32

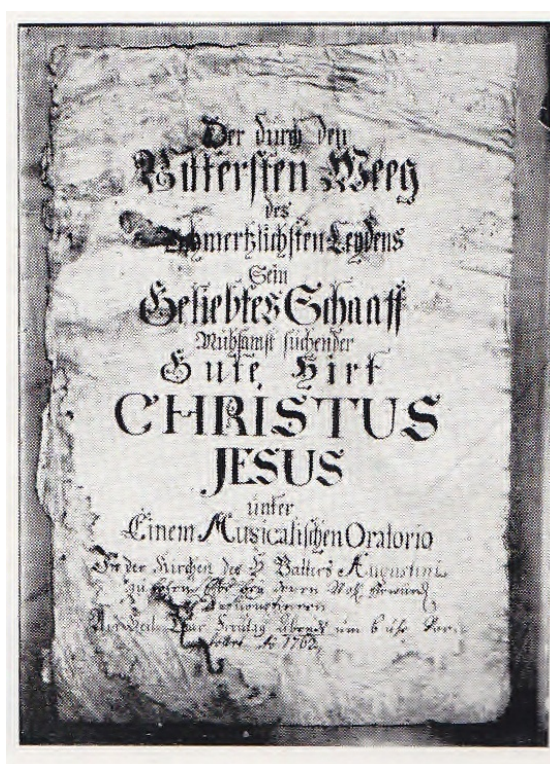
⁶⁵ Dlabač (pozn. 1), s. 418

⁶⁶ více viz: Trola: *Augustiniáni* (pozn. 59)

⁶⁷ *Spor čtyř bohů, Paridem jako soudcem srovnaný, či Zápas čtvero ročních počasí a oslava čestného dne sv. Anny létu přířknutého*, německá divadelní hra se zpěvy na počest jmenin Anny Marie Františky velkovévodkyně toskánské, viz: Trola: *Augustiniáni* (pozn. 59), s. 34; Praha – NK, sig. 52 C 20, č. 42

⁶⁸ Trola: *Augustiniáni* (pozn. 59), s. 30-31

kostele Nejsv. Salvátora a také u augustiniánů na Malé Straně. Šlo o německé oratorium *Der durch den bittersten Weeg des Schmerzlichen Leydens Sein Geliebtes Schaaf Mühsamst suchender Gute Hirt Christus Jesus*, jehož libreto se dochovalo v pražské Národní knihovně. Dále se zachovala libreta dvou anonymních oratorií v knihovně premonstrátů na Strahově: *Anima praevaricatrix*, uvedené 21. března 1761 u sv. Tomáše na Malé Straně a druhé z nich nedatované, *Trauervolle Leydens und Todes Gedächtnis*.⁶⁹ Podle Dlabače bylo též u sv. Tomáše roku 1781 provedeno oratorium Johanna Adolpha Hasseho *Die Bekehrung Augustini*,⁷⁰ jak Trola uvádí, pravděpodobně německy provedené „neapolské“ oratorium *La conversione di S. Agostino*.⁷¹

Obr. 1. Libreto k oratoriu, provedenému ve Vrchlabí na Velký pátek 16. dubna 1762

(Krkonošské muzeum ve Vrchlabí, sig. A)⁷²

⁶⁹ tamtéž

⁷⁰ Dlabač I (pozn. 1), s. 571

⁷¹ Trola: Augustiniáni (pozn. 59), s. 31

⁷² obr. publ. in: Fischer: Geistiges Leben (pozn. 2), s. 19

První z uvedených oratorií má úzkou souvislost s Vrchlabím. *Ein Musikalisches Oratorio*, jak uvedeno, *Der (...) Gute Hirt Christus Jesus*, bylo v klášterním kostele provedeno na Velký pátek 16. dubna 1762 o šesté hodině večerní, jako zakončení oslav vrchlabských pašijových her.⁷³ Libreto, uložené v Krkonošském muzeu (viz obr. 1.),⁷⁴ se shoduje s opisem v Národní knihovně⁷⁵ a iniciativu, uvést pražské oratorium ve Vrchlabí, nesl s největší pravděpodobností vrchlabský rodák Antonín Tauchmann, který působil od roku 1760 jako velkopřevor zdejšího kláštera. Vystudoval u augustiniánů v České Lípě, vstoupil do řádu a roku 1737 se stal řádovým varhaníkem u sv. Tomáše v Praze, kde působil do roku 1740.⁷⁶ Po sedmiletém působení na venkově (1740-1747) se opět vrátil do Prahy, kde působil třináct let coby *regentschori figuralis*.⁷⁷ Roku odešel do rodného Vrchlabí, kde zemřel 7. října 1775.⁷⁸

Dokumenty o svatotýdenních produkcích roku 1770 též uvádějí blíže neznámé, augustiniány provedené oratorium. Tentokrát se ovšem nekonalo na Velký pátek, ale na Zelený čtvrtek, což mimo jiné svědčí o ústupu augustiniánů do pozadí ve prospěch městských pašijových her.⁷⁹ Toho dne zněla v klášteře hudba i během pobožnosti *Ecce homo*, jak vyplývá ze vzpomínek vrchlabského rodáka Wandera. Co se ale hrálo či zpívalo a jak celá pobožnost probíhala, není z paměti ani dokumentů jasné.⁸⁰

Nejbližší konvent augustiniánů se nacházel v České Lípě, a mezi oběma institucemi lze nalézt četné kulturní souvislosti.

Podle V. Rona vychází místní lidová pašijová tradice přímo od augustiniánských mnichů, kteří pořádali podobná procesí už v 17. století. Českolipští mniši žádali o povolení litoměřické biskupství roku 1670 a iniciativu v podnikání každoročních pašijových inscenací si udrželi do roku 1757. Poté se jejich organizace ujalo místní duchovní bratrstvo Narození Panny Marie. Mezi léty 1711 až 1756 existuje k pašijovým průvodům 29 tištěných programů, uložených v Českolipském muzeu.⁸¹ Klášter v České Lípě bohužel vyhořel roku 1787 společně s kostelem, a tak spolu s josefínskými reformami vzala za své podstatná část

⁷³ Fischer: *Geistiges Leben* (pozn. 2), s. 19

⁷⁴ Podkrkonošské muzeum, sig. A; viz Průvodce (pozn. 6), s. 286-287

⁷⁵ Praha – NK, sign. 52 C 20

⁷⁶ Němec, Vladimír: *Pražské varhany*, Praha 1944, s. 147

⁷⁷ tamtéž

⁷⁸ Trola: *Augustiniáni* (pozn. 59), s. 35

⁷⁹ Fischer: *Geistiges Leben* (pozn. 2), s. 19, Ron (pozn. 38), s. 117

⁸⁰ Ron (pozn. 38), s. 134

⁸¹ tamtéž, s. 108

pramenů ke zdejší hudební a divadelní tradici. V českolipském klášteře coby přední vzdělávací instituci litoměřické diecéze se během 18. století vystřídala řada studentů i pedagogů věnující se hudbě. Podle Trolde zde od roku 1728 působil varhaník Mikuláš Karas, jenž později odešel ke sv. Kateřině v Praze; mezi léty 1768 a 1774 Pachomius Kreybich z Lindavy, působící poté u malostranského sv. Tomáše až do své smrti roku 1815; v České Lípě složil řeholní slib Amand Roffeld z Markersdorfu, skladatel, hráč na spinet, stavitel spinetů a v letech 1734-1737 domácí učitel u hraběte Morzina.⁸² Do zdejšího kulturního života se hlouběji zapsal českolipský rodák Štěpán Ring, který zde pedagogicky působil od svého vstupu do kláštera roku 1766. Když byl klášter zrušen a gymnázium změněno na normální školu, působil dále v kostele jako *regentschori figuralis*, učil zpěv, hru na housle a různé dechové nástroje až do své smrti 25. října 1805.⁸³

Kusé a stručné zmínky o hudbě v klášteře před josefinskými reformami uvádí klášterní kronika, publikovaná P. Wilhelmem Schusterem.⁸⁴ Většinou jde o zmínky o stavbě či opravě varhan, jako tomu bylo v květnu roku 1770. Tehdy daroval Josef Kraus, bratr P. Benedikta Krause, klášteru 2000 zlatých. Podle jeho přání měla být za polovinu obnosu pořízena nová monstrance a za zbytek nové varhany od litoměřického varhanáře Rusche.⁸⁵

Zvláště zajímavý zápis pochází ze zápisů roku 1809. Svědčí totiž o existenci hned dvou varhanních strojů v lodi kostela, které však fungovaly již před josefinskými reformami. Zápis připomíná, že roku 1772 zde byly zřízeny nové velké varhany (*die große Orgel neu hergestellt*). Jednalo se tedy o realizaci podniku z roku 1770. Od té doby (39 let) nebyly renovovány a tak k tomuto účelu bylo použito čtyřiceti cínových píšťal z pozitivu malých varhan za hlavním oltářem, jelikož tyto malé varhany již byly nepoužitelné. Byla tedy vybrána potřebná suma 65 zlatých a opat P. Ernst Pabstman uzavřel smlouvu s varhanářem Ambrosiem Tauchmannem, který za dotyčnou sumu varhany renovoval. Dokonce i za dalších 27 zlatých opravil dotyčné malé varhany, na které mu klášter poskytnul 24 liber cínu vyřazeného z klášterní kuchyně.⁸⁶

Zprávy máme však nejen o varhanách. V květnu roku 1774 zakázal děkan Ambrosius Gall hudebníkům, aby se účastnili bohoslužeb v klášterním kostele. Na svátek sv. Moniky (tj. 4. května) zastával svůj úřad vikář Johann Selisko. Objevili se však hudebníci z Branné a Jilemnice (*Starkenbach*), kteří doprovodili mši překrásnou hudbou. O dalších nedělích museli

---

⁸² Trolde: Augustiniáni (pozn. 59), s. 33

⁸³ tamtéž, s. 34

⁸⁴ Schuster (pozn. 22)

⁸⁵ tamtéž, s. 80

⁸⁶ tamtéž, s. 84

augustiniáni doprovázet bohoslužbu pouze chorálním zpěvem.⁸⁷ Není zde uvedeno, proč děkan Gall hudebníkům v klášteře zapověděl hrát. Ze zápisu však vyplývá, že přinejmenším v době před popsanou událostí byl hudební doprovod při bohoslužbě v klášteře běžný, stejně jako prostý chorální zpěv. Bylo-li potřeba, nebylo zas až tak obtížné získat pro hudební produkce hudebníky z okolí a lze tak i do jisté míry dokumentovat šíření a migraci hudebních pramenů mezi místními kůry.

O vzájemném kulturním vlivu okolních obcí svědčí i záznamy městské kroniky z Lomnice nad Popelkou, kde roku 1741 ustanovený farář P. Johannes Hanke z Vrchlabí „po tři léta strojil procesí na Velký pátek, při kterém se strojila nákladná lešení s představeními umučení Páně, což bylo tak oblíbené, že se lidé scházeli z širého okolí“.⁸⁸ Zvyk sice netrval v Lomnici dlouho, ale tato zmínka by podle V. Rona mohla částečně potvrzovat, že tradice pašijových představení mohla být zažita ve Vrchlabí již kolem roku 1740. Augustiniánská tradice však zasahovala do života Lomnice hlouběji než je zprvu zřejmé – působilo zde náboženské bratrstvo „Panny Marie Potěšitelky při škapulíři svaté matky Moniky“, tedy kongregace stejného zasvěcení jako ve Vrchlabí či při klášteře sv. Tomáše v Praze.⁸⁹

Bratrstvo Panny Marie Potěšující bylo typickým zasvěcením kongregací při augustiniánských institucích a existence zmíněného laického škapulířového bratrstva – popř. jak uvádí Fischer arcibratrstva (*Laienerzbruderschaft des hl. Scapuliers*) – ve Vrchlabí, svědčí o tom, že vliv augustiniánů ve městě už zřejmě předcházela rok 1705. Potvrzuje to jak datum založení kongregace roku 1698⁹⁰ i vřelé vztahy hrabat Morzinů s augustiniány.⁹¹

Pro klášter i církevní život měly negativní dopad josefínské reformy. Už v 70. letech zanikla klášterní lékárna a roku 1781 měl být zrušen i klášter. Pro značné protesty místního obyvatelstva a pro potřebnost duchovní osvěty v horských oblastech se tak sice nestalo, i tak byl počet členů omezen z patnácti na dva. Byly omezeny výpravné pouti a procesí, stejně jako pašijové hry. Reformy ovšem nepřežilo škapulířové bratrstvo, stejně jako všechny kongregace podobného zaměření. V letech 1781 až 1809 nebyla ani vedena klášterní kronika a tak nám pro toto období odpadáva jeden z pramenů o duchovním životě ve Vrchlabí.

---

⁸⁷ tamtéž, s. 81

⁸⁸ Ron (pozn. 38), s. 109

⁸⁹ tamtéž, s. 116

⁹⁰ Fischer: Geistiges Leben (pozn. 2), s. 19

⁹¹ Řehák (pozn. 55), s. 10

Hudební život v klášteře a provoz klášterního kůru lze dnes jen částečně sledovat pouze ze zmínek a útržků. Roku 1895 totiž budova kostela vyhořela (viz obr. 2)⁹² a s ním oboje varhany i kůr s předpokládaným hudebním archivem. Jsme tedy odkázáni na dotyčné souvislosti, zmínky v kronikách a pamětech,⁹³ nebo na materiály, jako jsou výše uvedená libreta a archivní záznamy.

Obr. 2. Požár klášterního kostela augustiniánů ve Vrchlabí roku 1895
(Schuster, P. Wilhelm: *Das Hohenelber Augustinerkloster*, Trautenau 1930)

---

⁹² Rulíšek (pozn. 59), s. 76

⁹³ o hudbě u augustiniánů během pašijových her roku 1770 se zmiňuje J. Wander z Grünwaldu, viz níže

2.2.4 Vrchlabské pašijové hry

O celé tradici a patřičných detailech vrchlabských pašijových her co do kontextu, struktury a průběhu jednotlivých událostí, pojednává dostatečně Vojtěch Ron.⁹⁴ Vrchlabské svatotýdenní slavnosti roku 1770 popsal ve svých pamětech Josef Leopold Wander roku 1820 a tento pramen tak zůstává jediným podrobným dokumentem o celé události.⁹⁵ Zaměříme se zde proto na souvislosti s hudbou, školou a vším, co mohlo mít dočinění s osobností Johanna Aloise Lamba.

Vrchlabské pašijové hry byly kombinací bohoslužeb a divadelních výstupů za účasti předních představitelů města a správy panství, doprovázené alegorickými průvody, hudebními výstupy, ale i flagelanty ad. Ron nazývá popsaná představení jako periegetická,⁹⁶ šlo tedy o navazující řetězec akcí v plenéru, provádějící diváka, který byl sám účasten svou rolí na odehrávajícím se příběhu.

Přímé doklady o hrách ve Vrchlabí máme pouze dva. Ze zmínek však vyplývá, že nešlo o ojedinělé aktivity, ale tradici, která přes omezení a zákazy skončila až po roce 1820. V obou podrobněji popsaných případech je zřejmé, že tyto kulturně, liturgicky i společensky významné události již nebyly zcela organizovány řádem či církví, ale laickou veřejností, hlavně pak škapulířovým bratrstvem, tzn. měšťanskou institucí.⁹⁷ Církev měla samozřejmě na celé události také značný podíl, ne však dominantní, o čemž svědčí i pozdější přesunutí aktivit místního řádu augustiniánů mimo Velký pátek ve prospěch městských pašijových slavností.

V obou případech hrála důležitou roli hudba. V roce 1762 i 1770 byla provedena neinscenovaná duchovní oratoria a samotná pašijová představení byla doprovázena paralelními hudebními či dramatickými produkcemi.

Na Velký pátek roku 1762 provedlo škapulířové bratrstvo pod patronací děkanství hru *Der göttliche Jonas Christus Jesus leidet freuwilligen Schiffbruch aus innigst treuer Lieb uns zu erlösen*. Tentýž příběh „Božského Jonáše – Ježíše Krista“ byl zpracován v České Lípě roku 1744, vrchlabská verze je však méně teologicky zatěžkána a zestručněna i o množství

---

⁹⁴ Ron (pozn. 38), s. 107-151

⁹⁵ Paměti J. Wandera 1820 (dále jen Wander) cit.: Pazourek, G.: *Eine Charwoche in Hohenelbe*, in: Bohemia 15.4.1892 (v příloze Bohemia)

⁹⁶ *periegesis* = řec. provádět koho kudy a vysvětlovat, jako protipól produkce pódiové, stavící zřejmou dělící hranici mezi divákem a představením

⁹⁷ Fischer: *Geistiges Leben* (pozn. 2), s. 19

alegorických postav a flagelanty.⁹⁸ Příběh byl předveden na pěti jevištích (*Schau- und Trauerbühne*), a paralelně prokládal formou alegorických vstupů zastavení pašijového cyklu, který se odehrával okolo jevišť.⁹⁹

V ten samý den se o šesté hodině večerní hrála v augustiniánském kostele pastýřská hra „Hirtenspiel“ – „Musikalisches Oratorium“ *Der durch den bittersten Weeg des Schmerzlichen Leydens Sein Geliebtes Schaaf Mühsamst suchender Gute Hirt Christus Jesus*, o kterém bylo již pojednáno výše¹⁰⁰.

O pašijových hrách na svatý týden 1770 máme díky Wanderovi daleko podrobnější zprávy. I tak zůstávají zmínky o hudbě v tomto svědectví nepřímé a velice stručné. Josef Leopold Wander, později oceněný predikátem Reiter von Grünewals (1759 - 1820), se toho roku jedenáctiletý osobně účastnil her coby flagelant a zpěvák.¹⁰¹ Z popisu vyplývá, že celé hry byly velmi pečlivě zorganizovány a záleželo na spolupráci všech institucí panských, městských i církevních, obzvláště pak liturgického provozu farního a augustiniánského kostela.

Víme, že na Zelený čtvrtek se odehrávala scéna a pobožnost Ecce homo, kdy představitel Ježíše Krista byl veden na zámek, představující Pilátovo sídlo, a odtud do augustiniánského kláštera k pobožnosti. Při té příležitosti bylo provedeno blíže neurčené oratorium. Wander vzpomíná, že hudebníci na Zelený čtvrtek hráli na kůru při hudební produkci a během pobožnosti u oltáře Ecce Homo, za což dostali 17 krejcarů. Jelikož flagelanti byli též placeni po šesti krejcarech, vydělal si tehdy dohromady tříadvacet krejcarů.¹⁰²

Průvod flagelantů se po zelenočtvrtečním oratoriu připravoval v bytě ředitele školy a místního kostelníka, kde také seabemrskáči skončili a nechali si ošetřit rány představitelkou Marie Magdalény a „dalšími zbožnými ženami“.¹⁰³

Hudba hrála i během ústředního procesí – křížové cesty. Když Veronika osušovala Ježíšovu zkrvavenou tvář, zpívala při tom árii s hudebním doprovodem.¹⁰⁴ Veroniku s bílým plátnem měla představovat dobrá zpěvačka, jak Wander zaznamenal, „teta papírníková“,¹⁰⁵ pravděpodobně Johanna F. Kieszlingová-Thomasová, vdova po Franzi Kieszlingovi,

---

⁹⁸ Ron (pozn. 38), s. 118

⁹⁹ tamtéž, s. 118

¹⁰⁰ srov. obr. 1

¹⁰¹ tamtéž, s. 120

¹⁰² viz Wander (pozn. 95)

¹⁰³ Ron (pozn. 38), s. 128

¹⁰⁴ Veronika z. B. sang, während sie dem Heilande das blutende Gesicht mit dem Schweißstuche abtrocknete, eine Arie unter Musikbegleitung. (Fischer – pozn. 2, s. 21)

¹⁰⁵ viz Wander (pozn. 95); dále Ron (pozn. 38), s. 132

posledním mužským majiteli papírny toho jména.¹⁰⁶ Johanna Františka, poprvé provdaná 29. ledna 1750, byla dcerou Kašpara Vyhana, kantora a učitele z Kunnersdorfu¹⁰⁷ a je tedy pravděpodobné, že mohla mít přinejmenším základní hudební vzdělání.

Na Bílou sobotu byl v kapli sv. Anny farního kostela scénicky upraven Boží hrob, ozdobený květinami, lampiony a těžkými látkami. Celý den pak hrála nad hrobem z kůru tichá a harmonická hudba.¹⁰⁸ Během sobotního vzkříšení se též i nakonec vybíralo na přilepšenou účinkujících, jelikož celá produkce nebyla dotována.¹⁰⁹

Kromě zmínky o doprovázené árii sv. Veroniky, Wander hudbu nikterak nespecifikuje, a proto zůstává nejasné, do jaké míry a které výstupy byly zhudebněné, natož, jaká hudba vůbec během představení zněla. Kompletní rekonstrukce představení je přes velmi detailní svědectví nemožná, ale přesto z popisu vyplývá, že hudba byla jeho nedílnou součástí a árie svaté Veroniky naznačuje (alespoň částečnou) hudební prokomponovanost celého spektaklu. Podobná produkce v České Lípě roku 1746 byla doprovázena trumpetami a bubny, hrajícími „marš, jehož smutným hlaholem přivádějí křesťanská srdce k soucitu“, a taktéž zpěvem postních a pašijových písní.¹¹⁰

Obr. 3. Sousoší Krista na Olivetské hoře (*Ölberg*) ve Vrchlabí z roku 1728

(Louda, Jiří – Zázvorková, Blanka: *Vrchlabí, Zmizelé Čechy*, Praha – Litomyšl 2006, obr. 121)

¹⁰⁶ Ron (pozn. 38), s. 132

¹⁰⁷ Zůman (pozn. 21), s. 85

¹⁰⁸ *während des ganzen Karsamstages ertönte am heiligen Grabe eine stille und harmonische Musik* (Fischer: *Geistliches Leben* – pozn. 2, s. 21)

¹⁰⁹ Ron (pozn. 38), s. 133

¹¹⁰ *tamtéž*, s. 137

2.2.5. Škola

Již v polovině 16. století probíhalo ve Vrchlabí vyučování, uskutečňované převážně v soukromých prostorách, poskytovaných zámožnějšími občany města. Hudební provoz v kostele náležel zákonitě do okruhu školních aktivit a prameny z Vrchlabí dokládají jak literární, tak hudební produkci v souvislosti s touto institucí. Existují záznamy z roku 1595 (a pozdější), že muzikanti, adjuvanti a sboristé zpívali městské radě poté, co obdrželi své rekordace.¹¹¹ Roku 1623 zase městský kantor Johann Klapperbein věnoval ctěné radě vánoční píseň čili *Mottet* a Jakob Lochmann několikeré písně (*etliche Carmen*), za což oba obdrželi dva šilinky osm grošů a čtyři zlaté.¹¹²

První školní budovu zřídilo město roku 1699 na náměstí u kostela. Ta ale po čase přestala stačit, zvláště po zavedení povinné školní docházky roku 1774. Roku 1786 se město zavázalo o postavení nové budovy za přispění vrchnosti a církve, samotnému však chyběly prostředky. Obec tedy přislíbila odpracovat 600 dní na stavbě.¹¹³ Hospodářský ředitel hraběcího statku ve Vrchlabí (*Wirtschaftsdirektor*) Johann Kidery si dal záležet nejen na stavbě školy, ale prokázal i to dobrodiní, že nechal z vlastního popudu vyrobit dveře i okenní rámy z nejlepšího pískovce. Od 1. dubna 1786 do posledního ledna 1787 byly z fondu normálních škol (*Normalschulverlag*) bezplatně věnovány knihy pro chudé děti v nákladu 1410 zlatých a 13 krejcarů.¹¹⁴

Obzvláště po značné agitaci a vzdělávací osvětě místního faráře Ignaze Ulricha¹¹⁵ však byla nová školní budova již koncem století opět těsná, a tak bylo přizemí roku 1802 nastavené roubeným patrem.¹¹⁶ Vyučovalo se dvoutřídně, později trojtřídně. Kantoři ke svému stálému obecnímu platu vybírali od rodičů školné, stupňované dle věku žáka. Vrchlabská městská triviální škola se po roce 1827 rozrostla na čtyřtřídní a roku 1829 zde již probíhalo vyučování rozdělené na chlapecké a dívčí třídy.¹¹⁷ Tou dobou už se školní budova začala stávat ostudou obce. Podmínky učitelů a hygienické poměry byly žalostné a mnohokrát nastavovaná školní budova se koncem třicátých let stává nebezpečnou. Aktivitu obce a magistrátu brzdil přístup vrchnostenské kanceláře, snažící se zamezit jakýmkoli výdajům. Nakonec byla roku 1841

¹¹¹ Fischer: Geistiges Leben (pozn. 2), s. 18

¹¹² tamtéž

¹¹³ *Závazek obce k odpracování škole 600 dní (1783)*, in: SOA Trutnov, Archiv města Vrchlabí 1533-1945 (Kat. sign. 353), Správa školská, chudinská, církevní:, kart. 1, č. inv. 544.

¹¹⁴ Weiss II (pozn. 5), s. 421

¹¹⁵ Weiss I (pozn. 5), s. 132

¹¹⁶ Louda (pozn. 12), s. 54, Šormová (pozn. 11), s. 16

¹¹⁷ Šormová (pozn. 11), s. 16

budova přes protesty vrchnosti stržena a výuka se přestěhovala do prostor augustiniánského kláštera. Pro další neochotu patronů školy se vyučování přestěhovalo pro nedostatek místa do městského špitálu, a pro samé stíznosti rodičů bylo zavedeno i polodenní vyučování. Nová budova školy byla vybudována teprve roku 1862, kdy bylo též dosaženo statutu samostatné školy hlavní.¹¹⁸

2.2.6. Divadlo a divadelní spolky

Jak už bylo uvedeno výše, před založením prvního divadelního spolku a dlouho i poté, byla divadelní aktivita místních ochotníků spojena se zámekem. Vrchnost podobné aktivity podporovala a na druhé straně vrchlabští občané organizovali divadelní výstupy v rámci slavností pořádaných šlechtou (jakými byly výše uvedené v letech 1739 a 1789), a taktéž pro zámecké publikum. Když byla založena městská *Schauspielerschaft* roku 1747, byl to pravděpodobně již výsledek předchozí kulturní aktivity a bohatého zájmu vrchlabských o herectví. Ředitelem společnosti se stal Franz Trazk,¹¹⁹ o kterém však nic bližšího nevíme.

Mezi roky 1789 a 1810 nemáme žádné zmínky o jakýchkoli divadelních aktivitách, poté však bylo divadlo prokazatelně hráno ve skleníku zahrady hraběcího zámku až do doby jeho zbourání v roce 1817. Do této éry spadá uvedení *Johanny von Montfaucon* Augusta von Kotzebue, nebo Holbeinovy hry na Schillerovu baladu *Der Gang zum Eisenhammer*. Z oper byl proveden Mozartův *Don Giovanni* a *Kouzelná flétna*, z místních počínů vyniká i druhé zpracování Bradlerova libreta z roku 1789 na hudbu Johanna Aloise Lamba.¹²⁰ Na stejném místě hostovaly i cizí společnosti, jako např. Maschkova divadelní společnost v období, než byl skleník zbourán.

Poté, co byl skleník zbourán, se hrálo divadlo na různých místech, např. roku 1818 ve vrchnostenském pivovaru, jindy na radnici, v hostincích *Schwan* a *im Mohren*, v Steydlarově zahradní restauraci v Horním Vrchlabí, kolem roku 1849 v sálu druhého patra zámku a nakonec v sálu *Schützenhausu*, kde bylo nakonec zbudováno pódium s divadelním mechanismem.

---

¹¹⁸ Louda (pozn. 12), s. 30

¹¹⁹ Fischer: Geistiges Leben (pozn. 2), s. 19, Fischer: Theaterkunst (pozn. 2), s. 3

¹²⁰ tamtéž, Fischer prameny neuvádí

Když roku 1836 založil Friedrich Lahr *Hohenelber Dilettantengesellschaft* a téhož roku lékař Andreas Busel *Musikverein* s 36 až 40 členy, zaopatřující orchestr pro místní divadlo,¹²¹ setkáváme se zde již s výsledkem dlouhodobé hudební a divadelní tradice, na kterém mohl později stavět hudebník J. Gottwald, zakladatel zdejšího mužského pěveckého spolku *Liedertafel* (1856), nebo Karel Halíř, syn zdejšího sbormistra a houslový virtuos.¹²²

2.2.7. Lambovi předchůdci a současníci

Již v 16. století se můžeme setkat se jmény městských kantorů Johanna Klapperbeina a Jakoba Lochmanna.¹²³

Mezi léty 1724 až 1756, byl ve městě činný měšťan Ignaz Reyhl – *Zechmeister, Wohl Meritirter (!) Cantor in der Stadt*¹²⁴ a roku 1749 je označen jako *Cantor* i jistý Joseph Wagner,¹²⁵ coby svědek při křtu. Během celého 18. století se můžeme ve Vrchlabí setkat s kantorskou rodinou Thamů. Před rokem 1721 působil ve městě kantor a varhaník Johann Georg Alex Tham (často uváděný v matrikách jako *Wohlverordneter Cantor und Organist*), který se 15. ledna 1739 podruhé oženil s Annou Barborou, vdovou po místním měšťanovi Franzi Mahrlovi.¹²⁶ Jeho syn z prvního manželství Alex, taktéž kantor a varhaník, se narodil kolem roku 1724 ve městě, kde měl též svatbu 3. října 1746. Vzal si Annu Elisabeth Wagnerovou z rodiny Franze Wagnera, povoláním obchodníka.¹²⁷ Ve Vrchlabí učil a hrál na varhany ještě po roce 1752, kdy se mu narodil syn Alex Wenceslaus, pokřtěný 7. listopadu toho roku.¹²⁸ Podle Dlabáče byl po dva roky učitelem Kuchařovým.¹²⁹ Působil později

---

¹²¹ Fischer: Theaterkunst (pozn. 2), s. 23

¹²² Louda (pozn. 12), s. 29

¹²³ viz oddíl 2.2.5. *Škola*

¹²⁴ Matrika sňatků, farnost 1742-81, sign. 177-19, Státní oblastní archiv v Zámruku, Matriky – Římskokatolická církev, Farní úřad Vrchlabí (dále jen OA Zámruk – mat. Vrchlabí): (3. X. 1746) *Alexius des Johann Georg Alexy Thams Wohlmeritirten Cantoris und Organistens Ehrlicher Sohn auch ein Organist mit Anna Elisabeth nach dem Seel:en Herrn Frantz Wagner Burger und garn Handlers Hinterbliebne Jungfer Tochter auß der Stadt / Bürg Herr Franciscus Kießling Wohlmeritirter Burger Meister und Herr Ignatius Reyhl Burger und Zech Meister wie auch Wohl Meritirter Cantor in der Stadt: T. Herr Anton graff und Adam Jüngling Kraut Führer.*

¹²⁵ Matrika narození, farnost 1732-53, sign. 177-5, OA Zámruk – mat. Vrchlabí: (11. VII. 1749) *Anna Francisca Theresia Maria. Pater: Frantz May*

¹²⁶ Matrika sňatků, farnost 1742-81, sign. 177-19, OA Zámruk – mat. Vrchlabí: (15. I. 1739) *Herr Johann Georg Tham, Wittiber Cantor und organist. Mit Anna Barbara Seel: H: Francisci Mahrle Hinterl: Frau Wittib / Berde auß dem stadt HohenElb. Testes: H: Ignatius Hartmann. und Kotfried Krohn.*

¹²⁷ viz pozn. 112

¹²⁸ Matrika narození, farnost 1732-53, sign. 177-5, OA Zámruk – mat. Vrchlabí: (7. XI. 1752) *Alexius Wenceslaus P: Alexius Thamm Cantor und organist alhier M: Anna Elisabeth / Lev: R: P: Wenceslaus Heyler Capellanus / Test: H. Frantz Kießling bürger Meister, und Frau Catharina des H Frantz Fabers / gezeuten alhier / Ehl: Bapt: Ambrosius Ant: Pall Decanus*

v Hradci Králové a Jičíně, kde ještě roku 1794 pobýval ve věku sedmdesáti let.¹³⁰ Ambros Tham, *subcantor* na vrchlabské škole a varhaník v 80. letech, mohl být předchozího Alexe syn, Johanna Georga Thama vnuk; s manželkou Mariannou, rozenou Mahrle, měli syna Johanna Jakoba Ambrose, který byl pokřtěn 26. července 1785.¹³¹ Příjmení Tham je jinak ve Vrchlabí zcela neobvyklé – kromě výše uvedených se v místních matrikách objevuje již pouze jistý *Presbyter Ecclesiasticus* Franciscus Tham, coby oddávající duchovní okolo roku 1750,¹³² a tak je možné, že poslední z uvedených Thamů, patřil-li do rodiny, byl jedním ze synů kantora Johanna Georga.

V období, kdy na městské škole ve Vrchlabí učil Johann Alois Lamb, se objevuje ještě několik jmen, spojených se školou a hudbou. Byli to především školští pomocníci, kteří pobývali na škole po delší či kratší období. Po roce 1780 působil na škole vedle Ambrose Thama ještě Wenzel Erben, autor prvního hudebního zpracování opery *Die Aprikosenbaum*, později pomáhali vyučovat Alois Menzl, *Schulgehielf und Organist*¹³³ spolu s Lambovou rodinou ve školní budově č. 227/144 při sčítání lidu roku 1816¹³⁴ a Franz Erben. Po roce 1820, kdy Lamb zemřel, se stal Franz Erben prvním učitelem a Menzl zůstal učitelem druhým, než ze školy odešel a na místo školního pomocníka nastoupil Augustin Lahner.¹³⁵

V roce 1810 se uprostřed sporů o docházku dětí objevuje Johann Sehak, který o sobě tvrdí, že byl kdysi učitelem.

Z hudebníků pobýval v 80. letech ve Vrchlabí *Musikant* Adalbert Tauchmann se svojí manželkou Clarou v domě č. 154. Při křtu jejich syna Fabiana Sebastiana roku 1788 šli za svědky zámečník Ambros Lamb a Apollonia, manželka učitele Johanna Aloisia Lamba.¹³⁶ Rodina Tauchmannů se ve vrchlabských matrikách objevuje častěji, Anton Tauchmann byl

¹²⁹ viz: Jonášová, Milada: „*Ihre Versicherung beruhigt mich, sie kommt von einem Kenner*“. K biografii Jana Křtitele Kuchaře, in: Hudební věda XL, 4, 2003, s. 332

¹³⁰ Dlabač III (pozn. 1), s. 258

¹³¹ Matrika narození, farnost 1767-94, sign. 177-7, OA Zámorsk – mat. Vrchlabí: (26. VII. 1785) No: 144 / *Josephus Jakobus Ambrosius* / P: H: Ambros Tham / Sub: Cant: et organist / M: Marianna Mahrlein / Lev: Joseph Goppmayr burger / buchbinder / Test: Franz May / Burger undt Fleisch=Hacker / Dorothea Wießnerin Sakristnerin. / alle auß der Stadt.

¹³² Matrika sňatků, farnost 1742-81, sign. 177-19, OA Zámorsk – mat. Vrchlabí: zápisy od 1752 do konce 50. let

¹³³ Matrika narození, Vrchlabí 1795-1824, sign. 177-10, OA Zámorsk – mat. Vrchlabí: (5. XII. 1812)

¹³⁴ *Mannschaftsbuch* 1816, sig. 166, kniha č. 157, No: 227/144, Státní okresní archiv v Trutnově, Archiv města Vrchlabí 1533-1945, kat. sign. 353 (dále jen SOA Trutnov – Vrchlabí)

¹³⁵ *Mannschaftsbuch* 1837, sig. 173, kniha č. 164, No: 227/144, SOA Trutnov – Vrchlabí

¹³⁶ Matrika narození, farnost 1767-94, sign. 177-7, OA Zámorsk – mat. Vrchlabí: (21. I. 1788): No: 154 / *Fabian Sebastian* / P: Adalbert Tauchmann / Haußgrund Musikant / M: Clara gebohrne / Wanckin / Lev: Carol Sacherer / Tuchmacher / (...) Test: Ambro Lamb. / Schlossermeister Burger / Fr: Apollonia des H: Johann Lamb / schullehrers Ehr: / liebste + + + / alle auß der Stadt

roku 1771 za svědka při křtu Anny Rosalie, dcery zámečnicka Johanna (Georga) Lamba.¹³⁷ V matrice je uveden pouze jako *civis*, není tedy jisté, šlo-li o téhož Antona Tauchmanna, hudebníka a varhaníka, který byl v té době představeným augustiniánského kláštera (zemř. 7. října 1775),¹³⁸ pravděpodobněji by se však mohlo jednat o Antona Tauchmanna, varhanáře z Vrchlabí, který se roku 1777 účastnil oslav padesátého výročí svatby manželů Kittelových v Jablonci nad Nisou.¹³⁹ Ve městě později pracoval i varhanář Ambros Tauchmann, který v roce 1809 opravoval oboje varhany v augustiniánském klášteře.¹⁴⁰

Jiný *Musicus*, Joseph Maiwald, pobýval roku 1820 s manželkou Barbarou a pěti dětmi¹⁴¹ v domě č. 36/31 kde bydlely ještě dvě další rodiny.¹⁴² Nikde jinde však jeho jméno ve Vrchlabských archiváliích nalezeno nebylo, stejně jako nástroj, na který hrál.

¹³⁷ tamtéž: (26. VIII. 1771) *Baptisans: Idem [Josephus Meixner Capellanus] / Infans: Anna Rosalia / Patrini: Josepha D: Francisci Erben Contributionarij uxor / Antonius Tauchmann civis, testor / Locus: ex oppido / Nr. 88*

¹³⁸ Trola: Augustiniáni (pozn. 59), s. 35

¹³⁹ Svoboda, Milan (přel.): *Corona senum filii filiorum. Kázání k 50. výročí svatby manželů Kittelových (1777)*, Liberec 2009, s. 6-7; překlad tamtéž, s. 27: „Za desáté bylo toto procesí doprovázeno trumpetami a bubny a mnoha pány muzikanty v následujícím pořadí: [s. 104:] Gottfried Czasche z Jablonce, otec toho času jmenovaného zdejšího učitele Gottfrieda Czascheho, učitele ze Smržovky. Gottfried Wunsch, učitel z Jablonce, Franz Hiebner, učitel ze Smržovky, Franz a Joseph Dreßlerovi z Vrchoslavic, Franz a Joseph Heidrichovi z Jablonce, Joseph a Johannes Czasche, hoboisté z Jablonce, Franz Wunsch, basista z Jablonce, Joseph Heidrich, tenorista z Jablonce, Augustin Wunsch, violoncelista z Jablonce, Anton Fellighauer, vidicent z Jablonce, Johannes Wotiechowskij, student, Anton Unger z Jablonce, Ambros Tauhmann, varhanář z Vrchlabí, který odtamtud toho času dorazil do Šumburku, aby tam se svým tovaryšem Knießem a bratrem Franzem upravil pedál, zhotovený u pozitivu varhan. Čtrnáct dnů předtím byl zmíněný varhanář povolán kvůli rozhojnění popsané slavnosti; mému bratru Josefovi byla dána záruka, že uvedený pedál bude docela jistě zhotoven v tak krátkém čase; z těchto nákladů největší část nesl můj bratr Josef. A umělec dostal za svou práci 20 kop, přičemž mu však místní kaplan dával oběd u svého stolu. Wenzl Kosswanetz, vidicent, Franz Jaksch, tehdejší vychovatel v Jablonci, Georg Weiß z Dalešic, přísežný a vidicent.“

¹⁴⁰ Schuster (pozn. 22), s. 84

¹⁴¹ Joseph Maiwald měl podle zápisu v *Mannschaftsbuch* děti: Apolonii (nar. 1797), Helenu (nar. 1799), Johanna (nar. 1810), Antona (nar. 1812) a Antonii (nar. 1820), viz pozn. 128

¹⁴² *Mannschaftsbuch* 1820: sig. 170, kniha č. 161, No 36/31, SOA Trutnov – Vrchlabí

3. Johann Alois Lamb – Život a dílo

3.1. Život

3.1.1. Rodina Lambů na Vrchlabsku

Jméno Lamb se do druhé poloviny 18. století neobjevuje v české hudební historii poprvé. Kompozice skladatele J. Lamba se nachází mezi rukopisy hudební sbírky biskupa Lichtensteina-Castelcornu v Kroměřížském archivu¹⁴³, v soupisu hudebnin Tovačovského zámku z roku 1699 a mezi autory oseckého inventáře.¹⁴⁴ Jakoukoli souvislost tohoto skladatele s vrchlabskou rodinou Lambů však lze již těžko prokázat. V hudební sbírce kostela sv. Bartoloměje z Blížkovic figuruje též jméno opisovače Othmara Lamba (cca 1750).¹⁴⁵ Jakékoli souvislosti jsou i u tohoto jmenovce zatím neznámé.

Příjmení Lamb není v matrikách města Vrchlabí i přilehlých obcí zcela neobvyklé; od počátku 18. století ve městě přebývalo několik rodin toho jména a z dotyčných pramenů vyplývá, že šlo převážně o zámečníky, mezi kterými byla jistá rodinná vazba.

Matriční zápisy města Vrchlabí nejsou před rokem 1790 zcela úplné a podoba jmen, popř. uvádění křestních jmen totožných osob bývá často variabilní. Úmrtní matriky mezi léty 1741 a 1772 zcela chybí, což rekonstrukci vztahů mezi osobami ještě více ztěžuje.¹⁴⁶

V první polovině 18. století se ve Vrchlabí objevuje měšťan a zámečník Johann Georg Lamb, který měl s manželkou Teresíí syny Josefa,¹⁴⁷ Johanna Franze (nar. 12. července 1729),¹⁴⁸ Johanna Georga (nar. 20. května 1731)¹⁴⁹ a Antona.¹⁵⁰ Všichni synové pokračovali

---

¹⁴³ Sehnal, Jiří – Pešková, Jitřenka: *Caroli de Lichtenstein-Castelcornu episcopi Olomucensis operum artis musicae collectio Cremsirii reservata*, I, Praha 1998, s. 333

¹⁴⁴ Racek, Jan: *Inventář hudebnin tovačovského zámku z konce 17. století*, in: *Musikologie I*, 1938, s. 53, 61

¹⁴⁵ RISM no: 553000046

¹⁴⁶ *Sbírka matrik Východočeského kraje. Inventář fondu Státního oblastního archivu v Zámruku*, OA Zámruk, s.a., s. 1157

¹⁴⁷ Matrika narození, farnost 1732-53, sign. 177-5, OA Zámruk – mat. Vrchlabí: 5. X. 1725 jako svědek

¹⁴⁸ tamtéž: (12. VII. 1729) *Johannes Franciscus*. P: *Johann G: Lamb Burger und Schlosser*. M: *Theresia*. L: *David Ehrhardt Burg: / und Tuchscherer*. T: *Hanß Christoph Wantke Burger und Kleyderschneyder. und Veronica. der Hanß georg Wantke Burger und Kleyderschneyders Ehrwürthin*.

¹⁴⁹ Matrika narození, farnost 1732-53, sign. 177-5, OA Zámruk – mat. Vrchlabí: (20. V. 1731) *Johann Georg*. P: *Johann Georg Lamb Burger und Schlosser*. M: *Theresia*. L: *Joseph Graff Burger und Meßulanmacher*. T: *David Ehrhardt Burger und Tuchscherer, Und Veronica. des Johann Georg Wandte / Burger und Kleyderschneyders Ehrwürthin*.

v zámečnickém řemesle. Jelikož zápis o křtu Johanna Aloise Lamba se nepodařilo nalézt, musíme vycházet z jeho záznamu o svatbě z roku 1776, kde je uveden otec *Johannes Lamb, civis fabri serrarius* a otcovu jménu předchází křížek, značící pravděpodobně, že jde o osobu zemřelou.¹⁵¹ Z toho vyplývá, že Johann Alois byl synem buď Johanna Franze či Johanna Georga Lamba, v obou případech vážených měšťanů a zámečnických mistrů. Oba jsou vedeni v matrikách jako otcové, od určité doby psaní pouze jako Johann a Franz. Pro potvrzení identifikace o kterou rodinu se jedná, není příliš nápomocné ani jméno matky: Johann Franz měl za manželku Rosalii a Johann Georg se 21. září 1751 oženil s Annou Rosalií, dcerou materialisty Jakoba Zimatora.¹⁵² Obě manželky se později objevují v matrikách pouze pod jménem Rosalie. Manželka Franzova však musela mít k rodině Johanna Aloise podstatný vztah ať už šlo o babičku či praradku, jelikož byla kmotrou či svědkyní prakticky všech jeho dětí z prvního manželství až do roku 1788.¹⁵³ Názor, že Johann Alois patřil spíše do Franzovy, než Georgovy větve, by podporovala i přítomnost Aloisovy první manželky při křtech novorozenců z větve Johanna Franze, na rozdíl od absence jakékoli podobné doložené účasti v rodině Johanna Georga. Na druhou stranu, výrazný křížek ve svatebním zápisu, napovídající, že Aloisův otec byl roku 1776 po smrti, by přisvědčoval k názoru, že otcem byl Johann Georg, který se v pramenech po tomto datu skutečně nevyskytuje, na rozdíl od Franze, který šel ve městě za svědka při křtu ještě roku 1784 a roku 1788 je coby manžel Rosalie uveden jako *Stadtrichter*.¹⁵⁴

Johann (Georg) Lamb měl podle matričních záznamů děti: Annu Moniku Rosalii (nar. 24. ledna. 1755),¹⁵⁵ Karla Ambrose Nicolase (nar. 16. ledna. 1757),¹⁵⁶ Josefa Ambrose

¹⁵⁰ Matrika sňatků, farnost 1742-81, sign. 177-19, OA Zámrsk – mat. Vrchlabí: (15. X. 1742): *Antonius. deß Johann Georg Lamb Bürger und Schlossers Ehrlibl: Sohn. ein Schlosser. Mit Theresia, deß Tobias Erben Burger und Schuchmachers Ehrliebl: Tochter. Beide auß der stadt Hohenelb. Testes: Johann Frantz Ullrich Burger, Becker und Bierschänck. Und* (konec zápisu)

¹⁵¹ Matrika narození, farnost 1767-94, sign. 177-7, s. 375, OA Zámrsk – mat. Vrchlabí

¹⁵² Matrika sňatků, farnost 1742-81, sign. 177-19, OA Zámrsk – mat. Vrchlabí: (21. IX. 1751): *Hanß Georg nach dem Seel: Hanß georg Lamb Burger und schlosser hinterlassener Sohn auch ein schlosser, mit Anna Rosalia nach dem Seel: Jacob Zimator Bürger und Materialisten hinterlassenen Ehl: Tochter. Zeigen und Bürger Joseph Lamb Burger und schlosser, und Joseph Wancke Burger und Kleyderschneider.*

¹⁵³ viz zápisy narození dětí J. A. Lamba, uvedeny níže

¹⁵⁴ Matrika narození, farnost 1767-94, sign. 177-7, OA Zámrsk – mat. Vrchlabí: svědkem 7. IX. 1783; 1. I. 1784, uveden jako *civis serrarius*; 15. XI. 1788: *Rosalia des Burger Stadtrichter Franz Lamb Ehrliebste + + + .*

¹⁵⁵ Matrika narození, farnost 1753-76, sign. 177-6, OA Zámrsk – mat. Vrchlabí: (24. I. 1755) *Anna Monica Rosalia P: Joann Lamb burger und schlosser. M: Rosalia L: Monica des Maxmilian Mahrle burger und Kramers Ehl: Tochter: T: Joseph Lamb burger und schlosser, und Theresia des Anton Lamb burger und schlosser Ehgl: Bapt: R: P: Franciscus Tamm (tj. Tham) Presbyter Ecclesiasticus*

¹⁵⁶ tamtéž: (16. I. 1757) *Carolus, Ambrosius, Nicolaus. P: Joann Lamb burger schlosser. M: Rosalia. L: Maxmilian Mahrle burger Mais. J: Carl Klemm burger (?) in (Jung-?)gesell, ludmilla des Frantz Luchs burger leinweeber Ehl: J: Tochter. Bapt: R: P: Joannes Damaska Capellanus.*

(nar. 27. dubna 1767)¹⁵⁷ a Jakoba Constantina (nar. 17. srpna 1769).¹⁵⁸ Při křtu Anny Moniky Rosalie jí šli za svědky Johannovi bratři Josef a Anton. Johann pravděpodobně zemřel již před rokem 1772, jelikož v úmrtních matrikách od toho roku dochovaných, žádný podobného jména uveden není.

3.1.2. Období do roku 1779

Předpokládáme-li, že Johann Alois Lamb pocházel z rodiny Johanna Georga, podle dat narozených sourozenců se nemohl narodit mezi léty 1755 až 1757, jak by určoval zápis jeho druhého sňatku v matrice k roku 1810.¹⁵⁹ Je zde uveden věk 54 let a pak by se býval narodil roku 1756, v době kdy Teresie Lambová čekala Karla Ambrose Nicolase. I další záznamy uvádějí vzhledem k datu zápisu rozdílné stáří. Podle věku uvedeného v soupise obyvatel (*Mannschaftsbuch*) roku 1820 bylo Lambovi 66 let a narodil se roku 1754; v ohledací listině a matrice zemřelých byl zesnulý Lamb 68 let starý a býval by se narodil léta 1752. Z toho de facto vyplývá, že nemůžeme spolehlivě věřit ani jednomu zápisu, a lze tak prozatím alespoň tvrdit, že Johann Alois se pravděpodobně narodil někdy v desetiletí po roce 1750.

O Lambově dětství a studiu před rokem 1778 žádných dokladů nemáme. Chodil-li Johann Alois do místní školy, byl potom jeho učitelem zřejmě Alex Tham, kantor a varhaník, tentýž, který podle Dlabače učil skladbě i Jana Křtitele Kuchaře.¹⁶⁰ Zajisté zpíval v místním chrámu a účastnil se zdejších hudebních aktivit, dost možná i známých pašijových produkcí ve Vrchlabí roku 1770 jako choralista; tehdy mu mohlo být kolem patnácti let. Z pozdější Lambovy činnosti vyplývá, že se v této době již učil na housle a brzy nabyl i dalších dovedností z hudební praxe, které mu posléze umožnily vykonávat kantorské povolání.

První spolehlivý údaj přináší matrika sňatků: 2. října 1776 si Johann Alois Lamb vzal za manželku Apollonii, dceru řezače kamenů (*Steinschneider*; *Steinmetzer*) Franze Maye. Je uveden jako *Honestus Juvenis civis fabri Serrarius Filius + Joannis Lamb civis fabri Serrarij*,

---

¹⁵⁷ Matrika narození, farnost 1767-94, sign. 177-7, OA Zámorsk – mat. Vrchlabí: (27. IV. 1767) *Josephus Ambrosius. P: Joannes Lamb burger Schlosser. M: Rosalia L: Joseph Mahrle burger und Weeber. J: Joseph: Koppmäyer burger buchbinder / Veronica des Joseph büttners Mühl gesellens Ehrweib in der stads: Bapt: ut Supra.* (i.e. Dominicus Breitter Capellanus)

¹⁵⁸ tamtéž (17. VIII. 1769)

¹⁵⁹ Matrika sňatků, farnost-Vrchlabí 1782-1841, sign. 177-20, s. 79, OA Zámorsk – mat. Vrchlabí: (2. X. 1820)

¹⁶⁰ Dlabač III, s. 258: „*T h a m, Alex, ein Schulmeister, und Organist zu Hohenelbe in Böhmen, bei welchem unser berühmte Kucharz 2 Jahre gelernt, ehe er nach Königgrätz und Gitschin gekommen ist. Er lebte noch daselbst 1794 in einem Alter von 70. Jahren.*“

tady zámečnický syn, a za svědka jim byli Wenceslaus Dobrowsky a Augustin Werner, oba vrchlabští měšťané.¹⁶¹

Pozoruhodný je zápis křtu Lambovy nejstarší dcery Apollonie Rosalie dne 5. srpna následujícího roku. Otec je zapsán jako *Lamb Joannes, Inquilinus Musicus*, tzn. přistěhovaný, popř. nově usazený hudebník.¹⁶² Tento údaj by svědčil o tom, že Lamb pobýval nějaký čas před narozením své dcery mimo Vrchlabí a živil se hudbou.

3.1.3. Kantorem a řídícím učitelem ve Vrchlabí. Sňatky a rodina

Dne 31. ledna roku 1779 složil Lamb zkoušku na normální škole v Praze, čímž prokázal svou způsobilost učit na městských (tj. triviálních) školách. Jak se dále dočteme ve vysvědčení, Lamb absolvoval přednášky na normální škole podle nové předepsané metody v průběhu šesti týdnů, čímž nabyl potřebné pedagogické zkušenosti, které zakončil dotyčnou zkouškou ze čtení, psaní, pravopisu, počítání a náboženství. Vysvědčení bylo předloženo vrchlabské radě 1. října téhož roku. Přinejmenším do listopadu 1779 dělal Lamb učitelského pomocníka (*Sub Cantor*), jak uvedeno v křestním zápise syna Johanna Nepomuka; v roce 1781 však už je zapsán jako *Ludirector*, tedy kantor, popř. správce školy.¹⁶³

Důležitým faktem zůstává, že Lamb je uveden v Dlabáčově *Künstlerlexikonu*. Je zde doslova uvedeno: „*Lamb, ein starker Violinist, von geburt ein Böhme, hielt sich zu Hochelbe in Böhmen als Schullehrer im Jahre 1789 auf.*“¹⁶⁴ Dlabáč tedy o Lambovi věděl, že byl zdatným houslistou, i to, že působil ve Vrchlabí jako kantor. Jakým způsobem této informace nabyl, nevíme, je však zřejmé, že tomu bylo někdy před uvedeným rokem 1789, resp. v době, kdy se Lamb živil jako hudebník před svým doživotním zakotvením na vrchlabské škole.

Lamb měl se svojí první manželkou Apollonií celkem sedm dětí: Apollonie Rosalie (nar. 5. 8. 1777, pozd. provdaná Scholz),¹⁶⁵ Johann Nepomucen Wenceslaus (7. listopadu

---

¹⁶¹ Matrika sňatků, farnost 1742-81, sign. 177-19, OA Zámorsk – mat. Vrchlabí: (2. X. 1776) *Copulans: Josephus Meisner Capell[anus] / Lamb Joannes Honestus Juvenis civis fabri Serrarius Filius + Joannis Lamb civis fabri Serrarij Cum Apollonia filia Francisci Maji civilianionis Albipol*

¹⁶² Matrika narození, farnost 1767-94, sign. 177-7, OA Zámorsk – mat. Vrchlabí: (5. VIII. 1777) *Baptisans: Idem [tj. Valentinus Horliczka Capellanus] / Infans: Apollonia Rosalia / Parentes: Lamb Joannes Inquilinus Musicus, Mat: Apollonia / Patrini: Lev: Rosalia uxor Francisci Lamb civis fabri Ser vatij Test: Franciscus Schmied civis alictorius Elisabetha uxor Josephi Erben civis Fabri Lignary oes ex oppido / Locus: ex oppido / Nr. 230*

¹⁶³ viz pozn. 167

¹⁶⁴ Dlabáč, Gottfried Johann: *Allgemeines historisches Künstlerlexikon für Böhmen und zum Theile auch für Mähren und Schlesien* II, Prag 1815, s. 176

¹⁶⁵ Matrika narození, farnost 1767-94, sign. 177-7, s. 375, OA Zámorsk – mat. Vrchlabí

1779 – 26. května 1855),¹⁶⁶ Veronica Thecla (nar. 11. prosince 1781),¹⁶⁷ Laurenz Ignaz Hieronymus (nar. 10. července 1787),¹⁶⁸ Barbara Catharina (15. listopadu 1788 – 3. července 1791),¹⁶⁹ Barbara (květen 1793 – 10. dubna 1794)¹⁷⁰ a Joseph Friedrich (nar. 14. listopadu 1790).¹⁷¹

Z kantorových dětí se ve Vrchlabí nejvíce proslavil Johann Nepomuk. Jako jeden ze sedmi vybraných dětí zasloužilých učitelů z Čech obdržel (na základě c.k. dvorského dekretu z 30. dubna 1787) v roce 1791 stipendium na univerzitě v Praze,¹⁷² kde vystudoval práva a svůj úřad vykonával po návratu zpět ve svém rodném městě jako právník morzinské hraběcí kanceláře. Oženil se 10. března 1816 s Theclou (nar. 1779), dcerou Franze, svobodného pána von Eben, hejtmána druhého kordonu c. k. hraniční stráže a Antonie, rozené hraběnky z Bubna. Johann byl aktivní v hospodářském sektoru, jak dokládají zprávy Aloise Martina Davida a jeho vlastní příspěvky v dobovém tisku,¹⁷³ a stal se prvním autorem monografie o historii a podobě města Vrchlabí.¹⁷⁴ Jak vyplývá níže, byl hudebně vzdělán, stejně jako jeho manželka Thecla.

Když 26. ledna 1810 Lambova první manželka zemřela,¹⁷⁵ oženil se ještě téhož roku podruhé. Druhá manželka se jmenovala také Apollonie a den svatby byl 2. října, stejně jako u sňatku prvního. Apollonie byla dcerou punčocháře Berdlera a brala si učitele – dosud neprovdaná – ve věku čtyřiceti let. Narodili se jim dvě děti, Johanna Barbara (nar. 1812) a Joseph Sebald (nar. 1815). Všichni, spolu s školskými pomocníky, pobývali ještě roku 1820 v domě městské školy čp. 144/227.¹⁷⁶

¹⁶⁶ tamtéž; Matriky úmrtí, Vrchlabí 1833-1880, sig. 177-4605, s. 457, OA Zámorsk – mat. Vrchlabí

¹⁶⁷ Matrika narození, farnost 1767-94, sign. 177-7, s. 533, OA Zámorsk – mat. Vrchlabí

¹⁶⁸ tamtéž, (10. VII. 1787)

¹⁶⁹ tamtéž, s. 712, fol. 359v

¹⁷⁰ Matrika úmrtí, farnost 1772-1832, sig. 177-24, s. 356, OA Zámorsk – mat. Vrchlabí

¹⁷¹ Matrika narození, farnost 1767-94, sign. 177-7, s. 740, OA Zámorsk – mat. Vrchlabí

¹⁷² Weiss I (pozn. 5), s. 203-204

¹⁷³ David, Alois Martin: *Nachricht von den Witterungsbeobachtungen welche die k. k. patriotisch oekonomische Gesellschaft in den Kreisen Boehmens veranstaltet hat* II, Haase, Prag 1826, s. 6, 19, 46; příspěvky v: *Ökonomische Neuigkeiten und Verhandlungen*, Mährische Gesellschaft zur Beförderung der Landwirtschaft, der Natur- und Landeskunde, Brünn 1825, s. 340, 353, 366, 374, 500, 512

¹⁷⁴ Lamb, Johann: *Beschreibung der Stadt und Herrschaft Hohenelbe*, Gitschin 1830; viz Weiss: *Geistige Leben*, s. 22: „Sein Sohn Johann Lamb, Justiziär zu Forst, veröffentlichte u. a. 1830 ein Buch ‚Beschreibung der Stadt und Herrschaft Hohenelbe‘. Es ist das erste Werk, das von dieser Stadt und ihrer Vergangenheit handelt.“

¹⁷⁵ Matrika úmrtí, farnost 1772-1832, sig. 177-24, s. 438, OA Zámorsk – mat. Vrchlabí: Nro: 227 / Apollonia Ehrgattin des H: Aloys Lamb. ersten Schullehrers. / Lebens Jahr: 58. Jahre / Die Art des Todes: An der Abgehung.

¹⁷⁶ *Mannschaftsbuch* 1820: sig. 170, kniha č. 161, No 144/227, SOA Trutnov – Vrchlabí

3.1.4. Působení na vrchlabské škole

Život Johanna Aloise Lamba po roce 1779 lze stopovat z několika druhů pramenů. Na prvním místě je to archivní fond vrchlabské školy a aktový materiál obsahující řízení o docházce dětí, stížnosti rodičů na učitele a stížnosti učitele na řídicí orgány, žáky i rodiče, řízení o obdržení potřebného paliva, koupi učebnic a jiných školních pomůcek, dochovaná vysvědčení, opisy úředních listin a školních nařízení;¹⁷⁷ dále máme dochované materiály pojednávající o vlastním kulturním životě města. Cenné informace poskytují i hlášení vrchnímu školskému úřadu ve Vídni od roku 1777, publikované v roce 1905 Antonem Weissem.¹⁷⁸

Lamb patřil očividně mezi horlivé kantory, kteří plnili ideu osvětského školství a podle všeho víceméně i představy vídeňského vrchního ředitelství. Mezi léty 1782 a 1785 byl spolu s jinými snaživými učiteli (*eifrigen Lehrer*) několikrát peněžitě odměněn ze státního školního fondu, a to pěti dukáty ve školním roce 1782/83,¹⁷⁹ jistou menší částkou v roce 1783/84¹⁸⁰ a dalšími pěti dukáty v roce 1784/85.¹⁸¹ Podle zprávy školních visitací v roce 1782/83 byl shledán Lamb jako jeden z výjimečně pilných učitelů.¹⁸² V první polovině roku 1791 byla udělena mezi jinými i Johannovi Lambovi pochvala za vykonávanou práci.¹⁸³

Během prvního pololetí školního roku 1789/1790, udělilo vysoké zemské gubernium Lambovi pochvalný dekret (*Belobungsdekret*) za průmyslové přípravy při místní škole.¹⁸⁴ Škola též obdržela od gubernia darem učebnice.¹⁸⁵

Podle jiné zprávy z roku 1790 „zasluhuje pozornosti, že učitel Alois Lamb, aby všechny předměty městské školy, obzvláště ale německou mluvnici patřičně mohl provozovat, vydrží ze svého skromného platu dva školské pomocníky“.¹⁸⁶ Jedním z nich byl Franz Erben,¹⁸⁷ druhým Ambros Tham, činný na škole již během osmdesátých let.¹⁸⁸

---

¹⁷⁷ Akta školního fondu 1797-1850, kart. 34, 35, 36, č. inv. 629-III, SOA Trutnov

¹⁷⁸ Weiss I, II (pozn. 5)

¹⁷⁹ Weiss I (pozn. 5), s. 52

¹⁸⁰ tamtéž, s. 76

¹⁸¹ Weiss I (pozn. 5), s. 88

¹⁸² Weiss II (pozn. 5), s. 98

¹⁸³ Weiss II (pozn. 5), s. 417

¹⁸⁴ Weiss I (pozn. 5), s. 174

¹⁸⁵ tamtéž

¹⁸⁶ Weiss II (pozn. 5), s. 352

¹⁸⁷ tamtéž, s. 369

¹⁸⁸ viz pozn. 118

Kantor na městské škole byl obyčejně placený od magistrátu a zároveň dostával od rodičů poplatek za žáky, odstupňovaný podle toho, kterou třídu dítě navštěvovalo. Výnos z roku 1798 nařizoval platit za dítě v první třídě jeden krejcar, v druhé třídě jeden a půl, ve třetí třídě dva krejcarey za týden, což platilo ještě po reformě měny v roce 1824.¹⁸⁹

Oporu našel učitel Lamb v panu faráři, krajském děkanovi a kanovníkovi ve Vrchlabí, P. Ignazi Ulrichovi. První pololetí roku 1787 dostal P. Ulrich odměnu od vysokého zemského gubernia za zvláštní zanícení pro povznesení vzdělávacích institucí.¹⁹⁰

Zdejší horský terén a drsné podnebí často komplikovalo přístup dětí do škol, a nebylo-li tomu tak, stávalo se to častou výmluvou rodičů, když své dítě do školy neposílali. P. Ulrich se během svého působení pustil do neúnavného domlouvání a oblamování rodičů, přesvědčování o výhodách dobrého vzdělání a reformovaného vyučování, a to s takovým úspěchem, že oblomení rodiče své děti za nejhoršího počasí nosili sami na zádech do školy, aby se mohly zúčastnit vyučování.¹⁹¹

Než převzal P. Ulrich prebendu a vikariát v zimním semestru roku 1780, počítalo se podle školní zprávy vrchlabského vikariátu 543 žáků. V zimním semestru 1786 činil počet dětí navštěvujících školu již 2298 a v zimním semestru následujícího roku stoupl ještě na 3339, tedy dohromady o 1041 více.¹⁹² P. Ulrich zároveň obnovil vlastní farní školu podle odpovídajících předpisů. V roce 1781 tak farní školu navštěvovalo 347 dětí narozdíl od roku 1781, kdy jich bylo pouze 156.¹⁹³ Učitel Lamb podle školních hlášení následoval farářova příkladu a pokračoval ve vynaloženém úsilí, aby se vyučování účastnily pokud možno všechny školou povinné děti staré šest až dvanáct let. Že šlo učiteli Lambovi o vzdělání dětí a nikoli o výdělky ze strany rodičů svědčí to, že přislíbil zadarmo vyučovat děti z rodin, kde byla chudoba namítána jako důvod, proč dítě do školy nechodí. Takových bylo roku 1787 ve vrchlabské škole asi 120, za což ho vysoké *Landesgubernium* odměnilo 8 dukáty.¹⁹⁴

---

¹⁸⁹ Akta školního fondu 1797-1850, č. inv. 629-III., SOA Trutnov – Vrchlabí (dále jen Akta školního fondu Vrchlabí): nařízení datované 30. X. 1824, č.j. 474

¹⁹⁰ Weiss I (pozn. 5), s. 131

¹⁹¹ tamtéž

¹⁹² tamtéž, s. 132

¹⁹³ tamtéž

¹⁹⁴ tamtéž

I tak musel učitel, magistrát i školní úřad řešit docházku některých žáků, vzájemná obviňování rodičů a učitele Lamba, který byl často v dotyčných případech i vznětlivý, jak vysvítá z dotyčné korespondence.¹⁹⁵

Lamb si běžně osobně stěžuje, že děti přestávají chodit do školy dříve, než nabudou dvanácti let, stejně jako do školy nechodí ty, které toho věku již dosáhly; děti mající soukromé vyučování se domnívají, že nemusí platit školné, jelikož nechodí do veřejné školy.¹⁹⁶

Kromě běžných listů ze strany školy, informujících úřady o špatné docházce jednotlivých dětí, se několik případů vyhrlo do závažnějších důsledků. Celou záležitost uvedl do pohybu sám Lamb, když 20. července 1809 odeslal stížnosti na rodiče, které neposílají své děti do školy a neplatí školné. Prvního srpna téhož roku se konalo velké řízení s Johannem Aloisem Lambem, který si stěžoval na absenci žáků a neplatící rodiče; přítomní rodiče obviňovali Lamba z týrání svých dětí, a uváděli i jiné důvody, proč děti do školy nechodí. Takovým byl případ výběřčího cla Franze Kaspara, podle kterého Lamb neoprávněně přijal peníze za dcery, které již výši svého věku ukončily školní docházku. Tentýž den byl v jednání případ Antonína Rittera, který neposílal děti do školy, ale nechal je vyučovat soukromě, protože nechtěl platit školné. Jako obhajobu Ritter uvedl, že „jeho dvanáctiletá dcera Antonie je úrazem na jedno oko slepá a nebude chodit do školy, jelikož ji pan učitel Lamb často trápil, a že jsou i stížnosti jiných dětí na jeho chování a proto [p. Ritter] nechává své dítě soukromě vyučovat doma ve svém bytě, a to kvalifikovaným učitelem“. Tesař Franz Reicher uvedl, že jeho starší syn, který vyučování často nenavštěvoval, se stal ve třídě doslova fackovacím panákem (*Prügelknaben*), a proto přestal chodit do školy vůbec. Dotaz komise na Josefa Wernera, zda byl jeho syn ve škole často týrán, odpověděl, že „jeho syn Augustin byl učitelem Lambem tak týrán, že samým taháním za ucho přišel o sluch a už nikdy nebude slyšet, a že proto už své nešťastné dítě nemůže učiteli Lambovi svěřit“. Na magistrát se toho dne dostavil i hostinský Franz Seidl a sdělil, že jeden strážník mu oznámil, že byl panem učitelem zbit za to, že si pohrával s učebnicí, a to pěstí do hlavy, dokonce i jinak ho učitel týral. Pokračoval, že již tímto nehodlá platit školné, jelikož stejně platí za děti stravné. Z celého řízení se zachovala řada protokolů a obvinění. Shrnující protokol z 14. srpna 1809 dodává, že Lamb nevyzkoušel a propustil děti, kterým bylo deset a nikoli dvanáct let, že rodiny posílají své potomky k soukromým učitelům, ale jsou však povinni (dle nařízení z roku

---

¹⁹⁵ Následující informace čerpají z fondu *Škola, vyučování, záznamy žactva 1790-1845*, Akta školního fondu Vrchlabí. Dokumenty tohoto fondu v kartonech 34, 35 a 36 jsou neseřazené, bez signatur, často fragmentární, a proto uvádím přímo v textu, popř. do poznámky, data použitých dokumentů. Cituji ve vlastním překladu.

¹⁹⁶ tamtéž: dopis ze 17. července 1809

1776) nahlásit se taktéž do městské školy, což nečiní. Na stížnosti rodičů o týrání dětí je vznesen dotaz, zdali má takovýto učitel vůbec zůstat ve škole, jsou-li obvinění pravdivá. Závěrem je uvedeno, že Lamb nemůže pokračovat v týrání dětí. Má se věnovat jejich vyučování, aby si zasloužil místo prvního učitele.

Podobné přeličení se konalo ještě 28. března 1810. Johann Sehak své děti neposílal do městské školy, ačkoli si byl vědom toho, že tak má činit. Jmenovaný uvedl, že „velmi dobře ví, že dítě má chodit do školy, jelikož byl kdysi sám učitelem, ale že pan učitel Lamb učinil docházku jeho dítěte sám nemožnou, protože je bil židličkou přes záda, ačkoli je toto jednání mimo školní řád, takže jeho syn ztratil veškerou lásku ke škole a on, otec, je rozhodnut ho učit soukromě doma, stejně jako svou sedmiletou dceru Theresii, aby ji nepostihlo něco podobného jako shora uvedeno, a tak i ona bude mít soukromé vyučování.“

Lamb byl zřejmě opravdu často vznětlivý a používal tělesné tresty. Stížnosti na jeho chování řešil magistrát několikrát, vždy ale v souvislosti s placením školného. Je tedy na druhou stranu očividné, že rodiče hledali cesty, jak se školnému vyhnout a přehnané trestání žáků na těle se jevilo jako nejvhodnější záminka.

Lamb si 1. září 1800 stěžuje magistrátu, že přibývá žáků, kteří chodí pozdě do vyučování: „Podle nařízení úřadů začíná vyučování v osm hodin, přitom ze šedesáti žáků třetí třídy jich bylo přítomno pouze patnáct. Žáci, kteří přicházejí po osmé hodině, zůstanou stejnou dobu po vyučování ve škole. A dnes se stalo, že chlapec jednoho měšťana Josef Ittenson také přišel pozdě do školy. Když byli ostatní puštěni domů, zůstal tento chlapec ve škole jediný. Ve tři čtvrtě na dvanáct přišla matka tohoto dítěte Barbara Ittensonová a ptala se, proč jsem ho nepustil jako ostatní hned domů? Odpověděl jsem jí, že v žádném případě jsem tak neučinil úmyslně a nemohu za to, že zůstal zde. Ona tvrdila, že jsem ho ve škole úmyslně nechal. Mým námitkám nevěnovala pozornost, čím dál tím více mi chtěla vnucovat své stanovisko a řekla mi, že jsem lhář. Řekl jsem jí, že by musela být kanálie (*Kanalie*), kdybych já byl lhářem. Na to mě nazvala vychytralým lumpem (*Spitzbub*). (...)“ Dále Lamb žádá, aby magistrát 1) podle paragrafu 24 všeobecného školního řádu zajistil pořádek, 2) zamezil věcem, které jsou škodlivé pro školu, 3) že tento chlapec nemá před ostatními žádná privilegia a musí se jako ostatní podříditi disciplíně učitele. 4) Stěžuje si, že nebude dále trpět urážky a žádá zadostiučinění, tj. aby případ měšťky Barbary Ittensonové přísně sankcionoval.

Tento vesměs soukromý spor mezi učitelem Lambem a matkou žáka kvůli zanechání dítěte „po škole“ za pozdní příchod je v materiálech vrchlabské školy ojedinělý. Stížností na

učitele je řada, většinou ale jde o ten problém, že rodiče nechtějí děti posílat vůbec a s tím i platit školné.

Nakonec se stalo, jak sděluje c.k. komisař ve věcech školství J. Stransky vrchlabskému magistrátu 14. října roku 1800, že Lamb a pomocníci obcházeli rodiny těch, co do vyučování nechodili, a osobně se snažili přimět rodiče aby své děti posílali do školy. Komisař toto shledává ostudným a vyzývá magistrát, aby i on vyzval rodiče ke školní docházce, „jelikož jestli jen učitelé takto žádají, aby děti chodily do školy, škola se stane nenáviděnou“.¹⁹⁷ Dále by měl magistrát doporučit rodičům, aby opatřili dětem nejen běžné učebnice, ale i *Deutsche Sprachlehre* pro 3. třídu triviálních škol.

Podle ustanovení rodiče platili a odevzdávali školné spolu s daněmi. Majetní rodiče, kteří by své děti do školy neposílali a školné neplatili, měli být finančně pokutováni, zatímco chudí měli za trest vyrábět ruční práce, z čehož výdělek se měl posílat na c.k. krajský úřad. Na základě stížností ze 14. října 1792, měli být rodiče, kteří nezaplatili pokuty za školné potrestáni arestem, a kdyby ani to nebylo účinné, provádět exekuci. Mělo se zavést, aby „obecní soud (*Gemeinde Gericht*) školné vybíral a přísně dbal na to, aby se tak činilo“.

Rozpor vznikal, když rodiče nechtěli platit školné a učitel nechával posílat peníze po dětech, nebo v horším případě spolu s pomocníky obcházel rodiny dětí a peníze vybíral osobně. Ve věci nepřipustnosti tohoto způsobu vybírání apeluje c.k. krajský úřad v Jičíně 6. prosince 1793, nařizuje vrchlabskému magistrátu, aby tímto úkolem pověřil své úředníky a učitelé pak měli dostat školné oproti potvrzení.

Z pokračujícího materiálu lze vysledovat, že starosta Konstantin Lamb nakonec školné vskutku vymáhal násilím, půlku zaslal c.k. krajskému úřadu a druhou půlku předal učitelům, „kteří tyto peníze velmi potřebovali“.

Problém s vymáháním školného se však táhnul dál. Městský úřad ve Vrchlabí dne 29. března 1796 poslušně prosí c.k. krajský úřad v Jičíně, aby byl zproštěn povinnosti vymáhání školného, jelikož nemá zájem na tom, aby se stal obětí jitření mezi občany a c.k. úřadem, navíc se z řad magistrátu ozývají hlasy, že úředníci mají svou vlastní práci a potřebují se i nějak živit. Peníze se musí vybírat násilím a oni konají svůj úřad bezplatně, jen za roční odměnu 13 kr., a tak magistrát nevidí jinou cestu, než aby c.k. úřad k vymáhání peněz vyslal vojsko. Magistrát již vydal nejostřejší nařízení a příkazy, přesto jsou však veškerá opatření neúčinná a nic nového se neuskutečnilo. Magistrát zde reaguje na obvinění c.k. krajského

---

¹⁹⁷ Škola, vyučování, záznamy žactva 1790-1845, Akta školního fondu Vrchlabí: dopis z 14. října 1800, j. č. 406

úřadu, že magistrát dostatečně nekoná svoji povinnost. Odmítá návrh úřadu, posílat pro nechodící žáky obecního sluhu, jelikož by se se zlou potázal a navrhuje, aby se k neplatičům bez otálení nastěhovalo vojsko. Zdali se tak opravdu stalo, nevíme. Pravděpodobně nikoli, jelikož v inspekčních zprávách z roku 1800 učitel opět obchází rodiny, aby své děti posílali do školy. Celková korespondence školního fondu je nekompletní, lze si však podle ní udělat obrázek o více i méně běžných problémech spojených s fungováním místní školy.

Jedním z dalších ožehavých témat bylo nedělní vyučování. Podle nařízení oběžníku z 15. srpna 1793 museli mladí lidé, kteří nedosáhli věku dvaceti let, navštěvovat nedělní opakovací hodiny, ze kterých dostávali patřičné vysvědčení, které bylo podmínkou jejich přijetí do učení.¹⁹⁸ Na toto ustanovení se však zřejmě tak přísně nehledělo, jelikož magistrát i školský úřad mezi léty 1790 až 1820 opakovaně vyzývají mistry řemeslníky, aby po tovaryších nastupujících řemeslo bylo vyžadováno vysvědčení ze školy a vysvědčení o absolvovaných opakovacích hodinách. Ještě roku 1818 hlásí inspektor Johann Sehak, že nedělní doučovací hodiny navštěvuje někdy jen deset procent těch, kteří by tak měli činit. Magistrát na základě této inspekce znovu vydal usnesení, nabádající rodiče, poručníky, mistry, ale především starší cechů, aby od dvanáctého do dokončení patnáctého roku mládež opakovací hodiny navštěvovala, jelikož bez patřičného vysvědčení by neměl být nikdo přijat do učení. Hovoří se zde o peněžitých trestech, dokonce i tělesných trestech pro mládež, která by tak neuposlechla.¹⁹⁹

Jakob Stransky upozorňuje 25. listopadu 1795, že se nedělní vyučování nedodrhuje, a to hlavně z důvodu nedostatku topiva. Dříví nestačí ani na všední den, tím méně na opakovací hodiny v neděli. Řídící učitel dostal pokyn opakovací hodiny zahájit, stejně jako magistrát by se měl dohodnout s hraběcí kanceláří o zajištění potřebného topiva. Na tento dopis magistrát připravoval odpověď, snaže se vymluvit, že jim „do této hodiny“ učitel Lamb o nedostatku dříví nic neoznámil.

Problém nedostatečných dodávek topiva pro školy je notoricky známou skutečností své doby, popsanou např. ve školních denících Jakuba Jana Ryby.²⁰⁰ Jak uvádí Weiss, „administrátor morzinského panství, hrabě Rudolf von Morzin, prokazoval značné dobrodiní školám na vrchlabském panství, přičemž podporoval nejen neúnavnou píli učitele Lamba šesti

¹⁹⁸ Němeček, Jan: *Školní deníky Jakuba Jana Ryby*, Praha 1957 (dále jen Němeček: Školní deníky), s. 266, pozn. č. 106

¹⁹⁹ *Škola, vyučování, záznamy žactva 1790-1845*, Akta školního fondu Vrchlabí, dopis z 15. července 1818, č. j. 247

²⁰⁰ Němeček: Školní deníky (pozn. 198), např. s. 125, 257 ad.

sáhy dřeva ročně a dále pak třemi bečkami piva, nýbrž poskytoval taktéž i každé další škole svého panství šest sáhů dřeva, což dávalo dohromady 42 sáhů dřeva ročně“.²⁰¹ Jestli tomu tak bylo v letech osmdesátých, jak uvádí Weiss, korespondence mezi Lambem, městským, vrchnostenským a státním školským úřadem od devadesátých let svědčí o pravém opaku.

Učitel naléhá zejména na městský úřad pravidelně na konci listopadu od 90. let 18. století. Většinou zde vznikala rozpor mezi městským úřadem a vrchnostenským úřadem, které se měly o dodávku dřeva pro školu dělit. 15. ledna 1797 odpovídá krajský úřad v Jičíně, že podle uvedených nařízení se má kácení a dovoz dříví pro školu dít bezplatně, iniciativou obou úřadů, které se na dodávkách mají podílet stejným dílem. Obě instituce si tak léta přehazovaly dotyčnou povinnost ve snaze zanechat větší díl investice a povinností na té druhé. Jak vyjádřil dopis z c.k. krajského úřadu v Jičíně 31. prosince 1809, mezi dotyčnými institucemi docházelo ve věci dřeva k rozporům a zcela protichůdným ustanovením, kterými ovšem v první řadě trpěla škola. Sám Lamb v lednu roku 1804 navrhoval, aby se do dodávek dřeva zapojily i okolní obce Burgenwalde a Siebenquelle.

Ještě do roku 1792 bylo např. ve Vrchlabí zvykem, že obcí obstarané dřevo dopravené do školy samy děti rozstípou a narovnají. Teprve usnesení c.k. krajského úřadu v Jičíně z 19. dubna 1792 informuje, aby i tento úkon nadále zajišťovala obec, jelikož děti školou povinné dle výnosu ze dne 28. února 1785 a 9. března 1789 tyto práce pro školu vykonávat nesmí. Dřevo mělo být navíc obstaráváno již v létě, jelikož to neumožní rodičům neposílat své děti do školy kvůli obavě z nevyhřátých učeben. Spory o zajištění paliva se však i tak často protahovaly dlouho do zimního období, veškerá jednání vycházely do ztracena, nebo za rok vznikala opět nanovo.

11. července 1793 informuje o stavu školy komisař J. Stransky. Kromě kritiky úřadů ve městě, neschopných zajistit dostatečné množství dřeva pro školu, a docházky dětí, vyjadřuje se školou spokojenost; obzvláště chválí snahu a dovednosti dětí ve všech třídách. Vyjadřuje při tom požadavek, aby se vyučovalo v 1. třídě o sklonných jménech, ve 2. třídě o slovesech a 3. třídě o slovesech.

Nejen chvála i počet odměn v oficiálních zprávách školních inspekcí svědčí o tom, že učitel Lamb vedl vyučování na své škole dobře. Škola musela kolem roku 1800 obdržet titul *Musterschule*, tj. vzorové školy, jelikož Lamb se od jisté doby podepisuje a je uváděn v matrikách jako *Musterlehrer* (popř. *Erster Musterschullehrer* apod.). Tento čestný titul byl

---

²⁰¹ Weiss II (pozn. 5), s. 202

udělován na základě oficiálního hodnocení c.k. školského úřadu, a to nejlépe fungujícím školám, které měly jít ostatním příkladem.²⁰² Nelze tedy tvrdit, že fungování školy bylo natolik zmatečné, jak se může na první pohled na uvedenou korespondenci zdát.

Dále také vysvětluje, že Johann Alois Lamb měl ve městě i určitou podporu. Konstantin Lamb, zámečnický mistr a starosta města Vrchlabí byl příslušníkem rodiny, spřízněni byli i s kupcem Ambrosem Lambem, obchodníkem, který dodával v 90. letech škole učebnice.

3.1.5. Johann Alois Lamb a hudební kultura ve Vrchlabí

Jak je z dochovaných pramenů zřejmé, učitel Lamb plnil své povinnosti spojené s hudbou stejně, jako každý jiný kantor své doby. Bohužel nemáme o jeho hudebním působení tolik dokladů, jako o problémech se školní docházkou, vymáhání školného a dodávkách dříví na zimu.

V samotných matričních a úředních záznamech je Lamb zapsán či podepsán jako učitel (*Lehrer, Schullehrer, Normalschullehrer, Erster Lehrer, Musterlehrer, Stadt und Landmusterschullehrer*, atd.) a k tomu kantor (*Kantor, Cantor, Regens-Chori, Ludirector*), čímž je odděleně specifikováno, že dotyčný vykonával nejen roli vyučujícího ve škole, ale k tomu i funkci ředitele hudby v kostele.

Mezi povinnosti kantora Lamba tedy patřilo obstarávat hudbu pro místní kůr; sám skládal a opisoval hudbu pro různé příležitosti, jak se nám náznakem dochovalo z toho, co obsahovala kantorova sbírka hudebnin. Jaké byly osudy vrchlabské chrámové sbírky v 19. století nevíme; pokud se na kůru kostela sv. Vavřince nacházely starší rukopisy z Lambovy doby ještě v 80. letech 19. století, byly definitivně vyklizeny při demolici starého kostela v roce 1886. Část rukopisů se dostala na kůr kostela Nejsvětější Trojice v Hostinném; jeden Lambův rukopis se nachází ve sbírce rodiny Hübnerů z Dlouhého Mostu,²⁰³ ten však se ocitnul mimo Vrchlabí již před rokem 1782, jelikož toho roku zemřel Gottfried Wunsch,²⁰⁴ majitel hudebniny po Lambovi. Teprve potom se dostala spolu s jinými hudebninami z Jablonce do Dlouhého mostu.

---

²⁰² Hanulíková, Markéta: *Kantoři ve Vyškově a v Dědicích a jejich společenské postavení ve městě a na vesnici*, bakalářská práce FFMU, Brno 2008, s. 21

²⁰³ Haydn, Josef: *Salve Regina*, Praha – NK, 59 R 3044, RISM no. 552000077

²⁰⁴ Mikanová, Eva: Sběrka hudebnin z Dlouhého Mostu (Několik poznámek k její provenienci), in: *Zpravodaj Společnosti pro starou hudbu*, 1985/2 (dále jen Mikanová), s. 20

K běžným úkonům, které měl kantor na starost, patřily též hudební produkce při pohřbech, které dostával zvlášť zaplacen. Z kostelních účtů ve Vrchlabí se nám zachovaly zápisy výdajů za pohřby v 1. polovině 19. století, kde Lamb bývá jako kantor i jmenovitě uveden. Zápisy po roce 1820 již mluví Franze Erben, Lambova nástupce. I tak uvádím pro úplnost přehled výdělků za pohřby různých osobností ve Vrchlabí mezi léty 1804 až 1824, které jsou ve vrchlabském městském fondu zachovány. Uvedena jsou jména (případně funkce nebo příslušnost) pohřbívaných osob a celková suma pohřbu pro srovnání s celkovou částkou za hudební produkci. Nedatované listiny jsou zařazeny do chronologie na základě identického rukopisu k dokumentům datovaným.²⁰⁵

rok	den pohřbu	zesnulý	položka za hudbu	částka za hudbu	Summa
1804	10. srpna	Johann Gotstein	<i>dem H: Johann Lamb und Musikanten</i>	10 f.	48 fl. 3 kr
1805	23. září	Adam Anton Küntzel	<i>dem Herrn Lehrer Lamb</i>	1 f. 30	12. fl. 18
1805	--	Ambros Mahrle	<i>dem Her: Cantor und Muikanten</i>	5 f. 30 kr.	29 fl. 23. kr
1806	24. ledna	Anton Erben	<i>dem Lehrer Lamb und Kohr Musikanten</i>	5 f	22 fl. 55. kr
1806	30. června	Christian Jüngling <i>Burger und Weber</i>	<i>dem Herren Kantor Lamb</i>	1 f. 15 kr.	10 fl. 39 kr.
s.a.		Josepf Ettl <i>Burger und Webermeister</i>	<i>Kantor</i>	1. 24	6. 50
s.a.		Joseph Fischer <i>Kleydschneidermeister</i>	<i>Hrn. Cantor sambt Sängner</i>	1. [fl.]	16 fl. 38
1809	13. dubna	Jonas Weidkerth <i>Burger und Steinschneidermeister</i>	<i>Hrn. Cantores nebst Musicij</i>	5 [fl.]	28 fl. 7 kr
1809	23. listopadu	Carl Wanka <i>Burger und Seyllermeister</i>	<i>dem Hrn Kantor und Musicanten</i>	8. [fl.]	45 fl. 28 kr
1810	8. ledna	Wenzl Seydl <i>Burger Tuchmachermeister</i>	<i>dem Hrn Cantores und Musicanten</i>	6 f	36 fl. 34. kr
s.a.		Anton Patzak <i>Burger und Kraupner</i>	<i>Cantores, und Musicanten</i>	12. [fl.]	62 fl. 43. kr
1810	3. února	Johannes Erben <i>Burger und Tuchscherermeister</i>	<i>Hrn. Cantores sambt Musicanten</i>	7. [fl.]	28 fl. 42 kr

²⁰⁵ Škola, vyučování, záznamy žactva 1790-1845, Akta školního fondu Vrchlabí

s.a.		Franz Band <i>Burger und Bäckermeister</i>	<i>dem Hrn. Cantor Musicanten</i>	7 [fl.]	36 fl. 2 kr
s.a.		Stefan Wonka	<i>Kantor</i>	4 fl	28 fl. 30 kr
s.a.		Ignaz Dobrowsky	<i>Herrn Kantor Musikanten</i>	6 fl 2 fl	44 fl. 45 kr
s.a.		Anna May <i>Tochter nach dem gestorbenen Joseph May, Burger und Fleischer</i>	bez hudebníků	-	17 fl. 57 kr
1810	30. ledna	Joseph Bittner <i>Sohn des Josephs Bittner</i>	<i>Hrn: Lehrer sambt Musicanten</i>	12 [fl.]	78 fl. 12 kr
1814	19. prosince	Marie [Erben] <i>Wittwe nach Wenzel Erben, Burger</i>	<i>dem Musicanten und Cantores mit Singknaben</i>	20 fl	100 fl
1814	23. listopadu	Stephan Wancke <i>Burger Seytenmeister</i>	<i>dem Hrn: Cantor nebst Singknaben</i>	4 fl.	18 fl
s.a.		Joseph Graf	<i>Dem Kantor</i>	1 [fl.]	11 fl
1816	22. srpna	Katharina Kirschner	<i>Kantor Musicanten</i>	20 [fl.]	110 fl. 17 kr
s.a.		Katharina [Langner] <i>H: Ehrgattin des Aloys Langner Burger und Schneider</i>	<i>Regenschori et Musici Singknaben</i>	4. [fl.]	18 fl 14 kr
1818	18. srpna	Anton Tzirm <i>Weber</i>	<i>Kantor Singknaben</i>	2.30	16fl 30kr
1818	3. prosince	Franz Reiche <i>Bürger Oberältster der Zimmerzunft</i>	<i>Regens Chori et Musici Singknaben</i>	12 f	56 f, 45 kr
1822	24. dubna	Barbara Bauer <i>welche nach Anverlangen des Nikolaus Lamb sind verrichdet (!) werden</i>	<i>Regens chori et Singknaben</i>	1. f	6 f. 27 kr
1824	11. května	Theresia Wobrauscheck	<i>Lehrer und Singknaben und Musici</i>	6.20 [fl.]	24 fr. 2 kr.
1826	15. září	Joseph Wagner	<i>Lehrer und Musick in der Kirche</i>	2.40 [fl.]	12 fr. 9kr
s.a.		Joseph [Reil] <i>Sohn des verstorbenen Joseph Reil Kleidermachermeister</i>	<i>Lehrer und Musici</i>	3.30 [fl.]	11 fr 21 kr

Tab. 1. Obnosy za hudbu při pohřbech ve Vrchlabí mezi léty 1804 až 1826

(Akta školního fondu 1797-1850, SOA Trutnov, č. inv. 629-III)

Výše odměn zdejšími hudebníky za pohřby se zásadně neliší od částek, které dostávali hudebníci za podobnou činnost v jiných institucích a na jiných místech. Pro srovnání: Týdenní společný plat dvanácti instrumentalistů Göttersdorfovy společnosti v Praze roku 1777 byl 28 zlatých, částka za složení komorní instrumentální skladby v hoštické kapele kolem roku 1770 činila jeden zlatý.²⁰⁶ Choralista olomoucké katedrály dostával roku 1784 mimo jiných příjmů 144 zlatých stravného, dohromady se zvláštními příplatky 209 zlatých, 19 krejcarů, 2 denáry ročně.²⁰⁷ V roce 1770 platili choralisté ročně 18 zlatých za chléb, tutéž částku za prádlo, nebo sůl a sádlo, roční topivo mezi léty 1750-1770 se pohybovalo kolem třiceti zlatých.²⁰⁸

Z dochovaného materiálu lze doložit, že na kůru spolu s kantorem účinkovali instrumentalisté (*Musici, Musikanten*), zpěváci (*Cantores, Sängers*) a chlapecký sbor (*Singknaben*) ze školy. Představu, jaký měl Lamb k dispozici instrumentáři, lze rekonstruovat z dochovaných autografů, popř. vlastních opisů děl dalších skladatelů, dochovaných na kůru kostela v Hostinném. Vlastní chrámové písně a pastorely pro sólový hlas jsou doprovázeny varhanami a dalšími šesti instrumentalisty, většinou dvojicí houslí, viol a horeň, popř. klarin, hoboje či klarinetů, dále potom continuum a tympány. Rozsáhleji obsazené kompozice mají podle Lambových vlastních opisů nejvíce 16 instrumentalistů, jako je tomu u Mozartova *Hymnus an die Gottheit*, kde hraje dvojice houslí, viol, fléten, hoboje, fagotů, horeň a trumpet za doprovodu continua a tympánů. Je patrné, že Lamb měl k dispozici přinejmenším šest místních instrumentalistů, zpěváky a školní sbor. Pokud chyběli hudebníci, nebylo těžké sehnat výpomoc; hudební kůry fungovaly v Hostinném, Horní Branné, Lomnici nad Popelkou, a jinde. O konkrétních osobách víme opět málo. V 80. letech vypomáhal na vrchlabské škole Ambros Thám, který je uváděn jako varhaník. Dalším varhaníkem byl okolo roku 1812 jistý Alois Menzl, taktéž školský pomocník. Na co hráli ostatní školští pomocníci není dokumentováno, dokonce se z vrchlabských pramenů nedovíme, zdali hrál Lamb na housle, varhany či jiný nástroj.

---

²⁰⁶ Pilková, Zdeňka: Doba osvícenského absolutismu (1740-1810), in: kol. autorů: *Hudba v českých dějinách. Od středověku do nové doby*, Praha 1989 (dále jen Pilková), s. 286

²⁰⁷ Sehnal, Jiří: *Hudba v Olomoucké katedrále v 17. a 18. století*, Brno 1988, s. 66

²⁰⁸ tamtéž, s. 68

sign.	autor	název	opis
--	Haydn, Josef	<i>Salve Regina ex E</i>	~~Joan: Lamb~~ Godefried Wunsch Jablonecensis
8	Mašek, Vincenc	<i>Missa in B</i>	<i>Lamb</i>
19	Righini (~~Mashek~~)	<i>Motetto in C</i>	<i>Lamb</i>
28	<i>Lamb, Joa: Aloys</i>	<i>Pastorella in C</i> <i>Laßt uns unserm Gott lob singen</i>	A
47	<i>Lamb, Jo: Aloys:</i>	<i>Responsorium de Resurrectione D: N: J: Ch:</i>	A
50	<i>Lamb, Joan: Aloys:</i>	<i>Invitorium pro festo Resurrectionis D: N: J: Ch:</i>	A
52	<i>Lamb, Joann Aloysius</i>	<i>Cantus de Sancto Joanne Nepomuceno</i> <i>Lorbeerkränze, laßt uns flechten</i>	A
53	<i>Lamb, Joann Aloysius</i>	<i>Cantus de Sancto Joanne Nepomuceno</i> <i>O unverzargter Glaubensheld</i>	A
60	Mozart, W. A.	<i>Hymus [!] an die Gottheit</i>	<i>Lamb, Joh. Alois</i> <i>gehörig 1810</i>
61	Haydn, Josef	<i>Missa in C</i>	<i>Lamb, Joa: Aloys</i> <i>1785; Tham 1785</i>

Tab. 2. Hudebniny vrchlabské proveniencie na kůru kostela Nejsv. Trojice v Hostinném (se signaturami) a ze sbírky z Dlouhého Mostu (bez signatury)

Repertoár kostelního kůru zajisté v ničem nezaostával za kůry v okolí. Z Lambových rukopisů se nám kromě jeho vlastních skladeb zachoval opis Haydnovy *Missae in C* ²⁰⁹ opsaný spolu s učitelským pomocníkem Thamem roku 1785, Haydnovo *Salve Regina* ²¹⁰ v rukopise starším léta 1782, dále Righiniho *Motetto in C* „Tanta in solemnitate“ (Kleinicke, kat. č. 3.1), ²¹¹ původně připsané Maškovi, *Missa in B* Vincence Maška ²¹² a nakonec již uvedený Mozartův *Hymnus an die Gottheit* (KV 336a/6), ²¹³ podepsaný Lambem roku 1810. ²¹⁴ (viz tab. 2)

²⁰⁹ Hoboken, Anthony van: *Joseph Haydn. Thematisch-bibliographisches Werkverzeichnis II*, Vokalwerke, Mainz 1971, no. XXII:5

²¹⁰ tamtéž: no. XXIIIb:1-E

²¹¹ Kleinicke, Konrad-Jürgen: *Das kirchenmusikalische Schaffen von Vincenzo Righini*, Tutzing 1984, no. 3.1

²¹² srov. RISM no. 600177015, 550503672, 550032586 ad.

²¹³ Köchel, Ludwig von: *Chronologisch-thematisches Verzeichnis sämtlicher Tonwerke Wolfgang Amadé Mozarts*, ed. F. Giegling - A. Weinmann - G. Sievers, ⁶Wiesbaden 1964, no. KV 336a/6

²¹⁴ vše na kůru kostela Nejsv. Trojice v Hostinném při průzkumu roku 2007

Johann Alois Lamb byl členem místního divadelního sdružení, které pořádalo vystoupení k různým příležitostem, jakou byl např. příjezd hraběte Rudolfa Morzina roku 1789.²¹⁵ K této příležitosti složil učitelský pomocník Wenzel Erben operu *Das Blumenfest der Freya oder der berühmte Aprikosenbaum* na libreto z pera vrchlabského veršotepce Andrease Bradlera a místní spolek ochotníků ji provedl během pořádaných oslav. Je jisté, že se Lamb těchto a podobných činností aktivně účastnil, zvláště pak, uvážíme-li jeho literárně osvětovou práci. Jak uvádí Fischer, učitel Lamb patřil mezi důležité podpůrce místní kultury, když zavedl a pořádal veřejná čtení z významných děl evropské literatury, čímž rozšiřoval vzdělání a znalosti jak mladých, tak starých lidí.²¹⁶

Po roce 1800 je *Musterlehrer* Lamb uveden i mezi dalšími členy tohoto spolku. Fischer uvádí důležité osobnosti, které ve vrchlabské *Dilettantengesellschaft* účinkovali: byl to na prvním místě učitel Lamb, *Justiziär* Johann Lamb – jeho syn, dále pak Peter Scholz, Hinckelmann – syn vrchnostenského úředníka, Ignaz Weiß – písař vrchního úřadu, jistý Monser – taktéž písař, Anton Stiller, který maloval dekorace, jistý Kruzmüller, Thekla von Eben – budoucí manželka právníka Johanna Lamba, Karoline Schlickenwerther, Margarete Erben, zvaná *Schustergreta* a další.²¹⁷

Společnost kromě činoher²¹⁸ hrála i Mozartovy opery *Kouzelnou flétnu* a *Dona Juana*; druhou z nich v následujícím obsazení:

Don Juan – Johann Lamb
Donna Anna – Karoline Schlickenwerther
Leporello – Ignaz Weiß
Zerline – Thekla von Eben
Gouverneur – Nicolaus Lamb

K datu provedení oper Fischer pouze uvádí, že šlo o období před rokem 1817, kdy byl zbourán skleník v zahradě zámku, který sloužil jako divadlo pro místní produkce. Muselo tomu tak ovšem být již před jarem roku 1816, jelikož je zde Thekla von Eben uváděna ještě jako svobodná. Zámečník Nicolaus Lamb, představitel Komtura, také patřil do rodiny.

---

²¹⁵ viz výše v kapitole 2.2.2

²¹⁶ Fischer: Geistiges Leben (pozn. 2), s. 22: „Ein bedeutsamer Förderer des allgemeinen geistigen Lebens um die Wende des 18. und 19. Jahrhunderts war der 1820 verstorbene Hohenelber Musterlehrer Lamb, der durch öffentliche Vorlesungen aus den besten Werken der Zeit die Jugend und die älteren Leute geistig anregte und ihnen Bildung, Wissenschaft und Kenntnisse verbreitete.“

²¹⁷ Fischer: Theaterkunst (pozn. 2), s. 7

²¹⁸ viz výše v kapitole 2.2.5

Apollonia, první manželka Johanna Aloise, šla dokonce 1. února 1788 za kmotru jeho nejstarší dceři Josephě Thecle.²¹⁹

Lambovo zhudebnění Bradlerova libreta *Der Aprikosenbaum* bylo provedeno ve stejné době, pravděpodobně v obdobném obsazení. Bohužel se ale k tomuto představení nedochovala hudba, libreto, ani jakékoli bližší dokumenty. Nevíme ani, proč první provedení roku 1789 zhudebnil Lambův podřízený, učitelský pomocník Wenzel Erben a řídící učitel Lamb tutéž předlohu o zhruba dvacet let později. K jakýmkoli hypotézám chybí potřebné doklady.

3.1.6. Udělení vyznamenání

Dne 23. listopadu 1820 kladně rozhodnul Jeho Majestát císaře Františka II., udělit vrchlabskému kantorovi Johannu Aloisi Lambovi vyznamenání, totiž zapůjčení „Malé zlaté občanské záslužné medaile“ (*Die kleine goldene Zivilehrenmedaille*). Poctěný kantor se o tomto konečném rozhodnutí nikdy nedozvěděl, jelikož za čtyři dny od tohoto data zemřel. Ohledací list ze dne 27. listopadu toho roku říká: „*Daß H. Johann Lamb, 68 Jahr alt, aus der Stadt N: 47, am hartigne Tage, an Schlagfluß gesterben [!] sey, bestätigt – Hohenelbe den 27 9^{ber} 1820.*“ podepsáni *Selicka, Bürger* a *Eschner*.²²⁰ Zápis z úmrtní matriky uvádí, že Lamb zemřel náhle (*starb plötzlich*) ve věku 68 let a 7 měsíců, na mrtvici (zde *Schleimschlage*) a pochován byl děkanem P. Antonem Mahrlem²²¹ na novém městském hřbitově u augustiniánského kláštera.

Když vyšlo najevo, že není nikdo, kdo by měl oprávnění si udělené vyznamenání vyzvednout, začalo ze strany c.k. krajského úřadu na jaře následujícího roku šetření, co se s vyznamenaným stalo, kdy zemřel a zdali nezanechal pokrevní dědice.²²² 15. února 1821 nařizuje vyšší zemský úřad, aby byla tato medaile doručena případným přímým dědicům jako památka na zesnulého otce. Doručovatel Lothar Soukup však, podle stížnosti z 4. května téhož roku, medaili dosud nedoručil. Mezitím Lambův syn, právník Johann Nepomuk, vynaložil snahu získat povolení, aby mohl medaili po otci sám na veřejnosti nosit. Dostal dne 21. července 1821 doporučení a dobrozdání ze strany vrchnostenského úřadu, kde byl tou

²¹⁹ Matrika narození, farnost 1767-94, OA Zámorsk – mat. Vrchlabí, sign. 177-7: (2. II. 1788)

²²⁰ Úmrtní ohledací listy 1818-1825, SOA Turnov - Farní úřad Vrchlabí (kat. č. 3), kart. 61, č. inv. 166

²²¹ Matrika úmrtí, farnost 1772-1832, OA Zámorsk – mat. Vrchlabí, sig. 177-24, s. 506

²²² o následujícím šetření a komunikaci mezi úřady informuje složka *Vysvědčení školnímu učiteli Lambovi*, Akta školního fondu 1797-1850, SOA Trutnov, č. inv. 629-III, kart. 36

dobou zaměstnán. V dopise se píše o důležitosti učitelského úřadu, jeho náročnosti a mizivých výhodách a odměnách, které z něho plynou. Udělením odměny, jakou je státní vyznamenání, se jistě zvýší motivace ve vynakládaném úsilí pokračovat, a to se týká nejen vyznamenané osoby, ale i ostatních, kteří vidí, že jejich snažení má vyhlídku na patřičné ocenění. V tomto případě však, jelikož dotyčný zemřel dříve, než se o propůjčení nejvyšší milosti mohl dovědět, vše vyznívá, jakoby nikdo odměněn nebyl a vyznamenání Jeho Majestátu vychází do ztracena. Jak by byl ovšem vystupňován účinek takovéto pocty, kdyby zde byla možnost povýšit ji na dědictví rodiny, lze vidět na příkladu mimořádné působnosti povýšení osoby do šlechtického stavu. Přenesením odměny z otce na syna by tím měla o to větší účinnost, jelikož v širokém okolí se dlouho žádné takové vyznamenání učitele nekonalo. Mimo to jsou jako důvod a podpora tohoto návrhu uvedeny záslužné aktivity právníka Lamba, který se obzvláště vyznamenal ve svízelném roce 1817, kdy pomáhal chudým, což písemně doložilo i připojené vysvědčení z 27. ledna 1819. Dále se velmi zasloužil v hospodářském, hlavně zemědělském výzkumu, své úkoly člena Vlastenecko-hospodářské společnosti (*Patriotisch-Ökonomische Gesellschaft*) plnil s největší svědomitostí, za což nikdy předtím odměněn nebyl, a tak by si přinejmenším zasloužil, zdědit právo nosit medaili po svém otci. Bohužel zde nikde není uveden konkrétní obsah jeho záslužné činnosti, ani obětavé pomoci roku 1817. Vrchnostenský úřad posílal ještě jedno doporučení 27. srpna 1821, jak ale c.k. krajský úřad v Jičíně 13. listopadu 1821 odpověděl, „veřejné užívání záslužné medaile se povoluje pouze oné osobě, jejíž zásluhy se odměňují propůjčením takového vyznamenání“. Tím i odpovídá, že žádost Johanna Lamba o povolení, nosit veřejně vyznamenání po svém otci, se zamítá a medaile bude vydána pokrevním dědicům vyznamenaného pouze jen jako upomínka.

Protokol sepsaný na Vrchlabském magistrátu 26. ledna 1822 shrnuje opětovnou upomínku Johanna Lamba, že zapůjčené vyznamenání pro jeho otce stále ještě nedorazilo a žádá se tímto o jeho udělení a zaslání opisu žádosti k nejvyššímu dvornímu úřadu. Krajský úřad v Jičíně 6. února 1822 žádost potvrdil a vrchnostenský úřad ve Vrchlabí odesílá dopis adresovaný učitelovým dědicům, tj. právníkovi Johannu Lambovi a Apoleně Scholzové, rozené Lambové, se shrnutím celého procesu a sdělením, že vyznamenání jim bude na slavnostním zasedání úřadu předáno. Tak se i stalo dne 15. února 1822, z čehož se v trutnovském archivu dochovala i slavnostní řeč, ta ale, stejně jako většina úřední korespondence, nepřináší žádné nové konkrétní údaje.

Udělení medaile bylo pravděpodobně schváleno na základě něčí žádosti, ale vzhledem ke zmínce, že se Lamb (jak psáno výše v uvedených dokumentech) o udělení milosti nikdy nedověděl, mohlo být jednáno o jeho doporučení buď ze strany města či školského úřadu,

stejně jako ze strany syna Johanna Lamba, který se coby právník jistě orientoval v právních nárocích na státní odměny.

Malá zlatá občanská záslužná medaile byla historicky prvním rakouským vyznamenáním, které bylo určené i civilním osobám.²²³ Udílela se za zvláštní veřejné zásluhy pro stát.²²⁴ Jak je výše zmíněno, Johann Alois Lamb dostal ocenění „za dlouholeté a pilné služební výkony v školství“. I vyznamenání kantora a hudebníka touto medailí není věcí zcela ojedinělou. *Musterlehrer* Joseph Wiederhofer v Mariazell dostal roku 1849 totéž vyznamenání za zásluhy ve škole a v chrámové hudbě, slouživ tou dobou již padesát let v kostele jako varhaník a čtyřiatřicet let ve škole.²²⁵ Na jeho žádost o přiřknutí vyznamenání, bylo přihlédnuto k chválám a doporučením c.k. zemského úřadu a konsistoria, a zhodnoceny byly jeho zásluhy i příkladný postoj ve školní službě, působení jako varhaník a skladatel, a taktéž znamenité vedení chrámové hudby v Mariazell.

Lamb v roce 1820 sloužil ve škole jako vedoucí učitel právě čtyřicet let a ve zdejším kostele jistě mnohem déle. Zasloužil se o zdejší docházku, šíření nových metod výuky i literárního vzdělání mezi širokou vrstvou obyvatelstva, což zajisté přesahovalo jeho běžné školní povinnosti. Není divu, že svým úsilím vysloužil škole titul vzorové školy a na udělení medaile měl tedy stejný nárok, jako později mariazellský kantor Wiederhofer.

---

²²³ Tejklová, Tereza: *Faleristika ve sbírkách Muzea východních Čech v Hradci Králové*, Bakalářská práce FFMU, Brno 2008, s. 41

²²⁴ Záslužnou civilní medaili obdržel mj. např. Vincent Priessnitzad.

²²⁵ Kollbacher, Adolf: *Musikpflege in Mariazell*, Böhlau Verlag Wien, 1995, s. 41-42

3.2. Dílo

Shrnutí a zhodnocení Lambova díla s sebou nese některé problémy a specifika. Na jedné straně si můžeme být jisti, že se jeho kompoziční dílo nedochovalo v úplnosti a lze tu mluvit spíše o zlomku, než o souboru, postihujícím dokonalý obraz Lambovy tvorby,²²⁶ na straně druhé máme v souboru Lambových dochovaných děl rozmanitý výběr druhů chrámové hudby (mše, rekviem, litanie, offertoria, pastorely ad.), které nám tvoří alespoň dostatečně široký průřez kantorova skladatelského záběru. Taktéž se mimo běžné opisy podařilo nalézt i řadu skladatelových autografů a několik jeho vlastních opisů dalších autorů i přes to, že původní kůr, na kterém kantor působil a pro který skládal svou hudbu, byl zničen při demolici původního kostela v roce 1886, pokud nebyl rozebrán již dávno před tím.²²⁷

3.2.1. Prameny a jejich provenience

Z celého díla se doposud podařilo nalézt dvacet šest různých kompozic nesoucí Lambovo celé jméno nebo jen příjmení a dohromady máme k dispozici více než padesát hudebních pramenů, ať už pro určení Lambova autorství, či jeho vyvrácení. Řada těchto autorství je sporná a přinejmenším dvě z nich jsou připsána Lambovi chybně.

U skladeb, které uvádějí na obalu hudebniny celé kantorovo jméno, nebo alespoň jedno z jeho křestních jmen, je Lambovo autorství většinou nezvratné. Atribuce jsou buď podepřeny dostatečným množstvím dalších pramenů, nebo se jedná o autografy či opisy spřízněné s proveniencí kantorova působení.

Na základě shody s prokázanými kompozicemi od J. A. Lamba, patří do okruhu lambovských pramenů i ty, uvádějící jméno *Lambini* či *Lamboni*. Tím ale dochází ke zmatku mezi skladbami Johanna Aloise Lamba a dalšího autora, uváděného jako *Franciscus Lambini* (popř. *F. Lambony* či *Lamboni*). Pokud tedy nebylo autorství J. A. Lamba podepřeno jiným pramenem, než takovým, uvádějícím příjmení ve výše uvedených modifikacích, nezařazoval jsem je zatím do seznamu Lambových děl do doby, než se objeví jiný dokument, blíže osvětlující autorství skladby.

---

²²⁶ např. přes písemné doklady o tom, že kantor skládal i světskou hudbu, se nám žádná kompozice nedochovala

²²⁷ viz výše v kapitole 3.1.5

Jména *Lambert*, *Lamberti*, *Lamberto* ad. spadají již mimo tento kontext.²²⁸ Stalo se však nejednou, že při soupisech a katalogizacích hudebnin bylo Lambovo (nyní podepřené) autorství zaměněno za *Lamboniho*,²²⁹ *Louise Lambillote*²³⁰ nebo jiných skladatelů podobného jména.

Provenience původu opisů Lambových skladeb nalezneme roztroušeny po celých Čechách i na Moravě. Ponejvíce potom v blízkém okolí Vrchlabí (Hostinné, Horní Branná, Broumov) a severních Čechách (Broumov, Jablonec nad Nisou, Teplice nad Metují, Dlouhý Most, Rokytnice nad Jizerou, Krásná Lípa), dále i ve východních (Kunvald) a středních Čechách (Nymburk, Sadská, Nová Cerekev, Měly). Dobové opisy Lamba se dostaly již před rokem 1800 do jižních Čech (Zlatá Koruna) a na Moravu (Opava), po přelomu století můžeme nalézt Lambovy opisovače v Domažlicích, Brně, Rajhradu a nedlouho na to i ve slovenském Trenčíně (viz obr. 4, s. 63) Opisování Lambova díla časově nepřekročilo polovinu 19. století a dá se říci, že vymizelo brzy po smrti svého autora.

V následujícím oddíle bude pojednáno o hudebních pramenech a jejich proveniencích se snahou alespoň částečně naznačit chronologii vzniku skladeb, či alespoň přiblížit kontext jejich šíření na základě dochovaných materiálů.

Počátky skladatelské činnosti Johanna Aloise Lamba lze zasadit již do 70. let 18. století. Nejstarším datovaným opisem je *Requiem ex E* z kostela sv. Jiljí v Nymburce. Opisovačem byl Václav Vojtěch Renger,²³¹ který se podepsal na partu prvních houslí a opis datoval rokem 1781.²³² Později přešla hudebnina do vlastnictví Ferdinanda Hüttera, přičemž ten přepsal titulní stranu a podpis vlastnictví. Oba jsou podepsáni v nymburské sbírce pouze na tomto jediném exempláři. Velká část fondu vznikla sběratelskou činností, jak patrně již z množství jmen původních majitelů hudebnin. Hütterovo jméno, popř. místo odkud pocházel,

---

²²⁸ Kantor František Lambert se objevuje v moravských Měrovicích kolem roku 1788, nevíme však, zdali skládal (viz: Trojan, Jan: *Kantoři na Moravě a ve Slezsku v 17.-19. století. Jejich sociální postavení, společenská funkce a význam ve vývoji národní hudební kultury*, Brno 2000, s. 372). Příjmení Lambert náleží většinou skladatelům francouzského okruhu, např. Michel Lambert (1610-1696), Pierre Jean Lambert (?-1752), Pierre Josef Lambert (1747-1807)ad.; jménem Lamberti je míněn většinou Luigi Lamberti (1769-1814). Autor *Lamm* se objevuje okolo 1770 coby skladatel dvou mší v hudebním fondu opatství ve Fuldě (viz RISM no. 450023267, no. 450001394) ale jistě se jeví pod tímto jménem Lambovo autorství skladeb v Muzeu Orlicka v Rychnově nad Kněžnou; jméno Lambert či Lamberto taktéž často odkazuje ke křesťanskému jménu, obzvláště skladatelů z řad církevních řádů (např. Lambert Kraus OSB).

²²⁹ Souborný hudební katalog České republiky (dále jen SHK) – Plzeň, Městský archiv, sig. HU 1103

²³⁰ SHK – Kroměříž AMK, sig. 1736

²³¹ psán *Wenceslaus Adalbertus*

²³² RISM no. 550032328; SHK – Nymburk, chrám sv. Jiljí – DÚ 166

se jinde nepodařilo dohledat,²³³ jméno Renger se zato objevuje v severovýchodních Čechách. Rukopisy Jana Václava Floriána Rengera najdeme ve sbírce Karla Motejlka.²³⁴ Tento kantor působil do roku 1746 v Jenišovicích, odkud šel učit do Železného Brodu,²³⁵ kde působil až do roku 1754, než odešel zpátky do Jenišovic.²³⁶ V Motejlkově sbírce nese Rengerův nejstarší datovaný opis v roce 1776. Václav Vojtěch, jeho syn, se v Jenišovicích narodil a taktéž působil na místní škole a kůru. V jeho rukopise se zachovalo množství instrumentální i pastorální hudby, z nichž mnohé jsou autografy vlastních kompozic. Zemřel ve 30. letech 19. století; jeho nejpozdější opis v souboru je datován 24. březnem 1832. Opis Lambova *Rekviem* je tak zatím nejstarší dochovaný, V. V. Rengerem pořízený rukopis s datací, díky které lze toto dílo zařadit mezi skladby, náležící svým vznikem do období dvacátého až třicátého roku Lambova života.

Do začátku let osmdesátých, nebo dříve, můžeme zařadit i kompozici jednovětého oratoria *Der gute Samaritan*. Opis pořídil Johann Ignaz Posselt a obálku zhotovil majitel Gottfried Wunsch, kantor v Jablonci nad Nisou. Jelikož Wunsch zemřel roku 1782, získáváme tím horní časovou hranici, kdy byla skladba napsána.²³⁷

Dalším datovaným rukopisem je až opis Franze Josefa Dennera z roku 1795, *Mše C-dur*, darovaný od pana Klicpery ze Sadské Ondřejovi Horníkovi v roce 1912.²³⁸ V tomto případě jde o značně problematické autorství, a byť by jen měl opisovač (i v případě chybného uvedení jména) na mysli Johanna Aloise Lamba, stejná mše se dochovala ve dvou dalších exemplářích pod jménem Lamboni²³⁹ (v katalozích přisouzené *Franciscovi Lambonimu*) a jednou coby dílo Dominika Schwertnera.²⁴⁰ Na druhou stranu tímto není Lambovo autorství zcela vyvráceno, jelikož Dennerův rukopis je nejstarším z uvedených pramenů, zatímco ostatní byly opsány až kolem roku 1820, nebo později. Přiřknutí Schwertnerovi je až ze třetí čtvrtiny 19. století.

²³³ negativní zjištění: RISM, SHK, ČSHS, Dlabač, GROVE, Wurzbach

²³⁴ Mikuláš, Jiří: *Archiv kantorské hudby v Čechách 18. století. Notová sbírka Karla Motejlka ze Zásady u Jablonce*, inventář fondu, S 241, strojopis, Praha, Národní muzeum v Praze – České muzeum hudby, oddělení hudebního archivu 1990, s. II

²³⁵ Berkovec, Jiří: *České pastorely*, Praha 1987 (dále jen Berkovec: Pastorely), s. 77, 81, 82, 216

²³⁶ Mikanová, Eva: citace z Motejlkova lístkového katalogu, in: Mikuláš, Jiří: *Archiv kantorské hudby v Čechách 18. století*, cit. v pozn. 9, s. IV

²³⁷ viz v kapitole 3.2.2

²³⁸ Praha - ČMH, sbírka O. Horníka, sig. XI-F-188, zde uvedeno: *Darem od p. Klicpery ze Sadské / 1912, O. Horník*

²³⁹ SHK: Plzeň – Městský archiv, HU 1103; Augsburg, Evangelisch-lutherisches Pfarramt der Stadtkirche St. Petri, Musiksammlung, sig. Mus. L.2:1, RISM no. 230002516

²⁴⁰ Okresní archiv v Semilech se sídlem v Bystré nad Jizerou, sig. M 911; RISM no. 550500296

V 80. letech 18. století už Lamb jako hlavní kantor řídil hudbu na vrchlabském kůru, pro který psal a opisoval hudbu, jak dokládají jeho opisy Haydnových skladeb.²⁴¹ Komponoval instrumentálně rozsáhlé kompozice pro slavnostní příležitosti, z nichž *Missa Solemnis in Es* (popř. uváděná *in Dis*) se ve své době stala asi nejúspěšnějším Lambovým dílem, jak můžeme soudit z pěti dochovaných rukopisů z Opavy, Domažlic, Kroměříže, pražského Vyšehradu a slovenského Trenčína. Její pravděpodobně nejstarší opis je uložen ve Slezském muzeu v Opavě a na jeho titulním listu, mimo výčet nástrojů, doslova stojí: „*Missa Solemnis (...) Auctore Joanne Aloysie Lamb Cantore & Professore scholae normalis Hohenelbe in Bohemia composita* 1798. *Chori ad S. Spiritum*.“ Jeví se tedy jako velmi pravděpodobné, že tato mše byla roku 1798 zkomponována právě pro minoritský kůr při kostele sv. Ducha v Opavě. Lamb potom musel mít na opavský konvent nějakou osobní vazbu, ať už přes klášter františkánů v sousedním Hostinném, nebo konkrétní osobnost, událost či objednávku. Připomeňme, že tři Lambovy chrámové skladby se dochovaly i v hudební sbírce minoritů u sv. Jakuba v Praze (z nichž jedna určuje lambovo autorství chybě). V úvahu připadá i fakt, že nejstarší syn Johann Nepomuk, kterému bylo tehdy deset let, mohl být poslán do Opavy na studia.

Stejná mše se objevuje o pět let později v opise uloženém na kůru děkanského kostela Panny Marie v Domažlicích. Part druhého fagotu ze soboty 5. července²⁴² a part prvního fagotu z neděle 6. července²⁴³ léta 1803 je anonymní, pouze jeden z partů psaných Josephem Rittermannem je datován stejným rokem. Dalšími opisovači byli Johann Anton Hollub (podepsán na partu Violino Primo) a A. Grus (vokální party); na titulní straně nese hudebnina pečeť domažlického děkanství, pozdější podpis místního děkana Johanna Fastera a také regenschoriho Severina Blatterbauera, který však ale vedl zdejší chrámovou hudbu až o pětadvacet let později, mezi léty 1828-1871.²⁴⁴ Mezi Domažlicemi a Vrchlabím je zřejmá vazba přes bratrské konventy augustiniánů. Jaký podíl však měli na šíření hudby právě augustiniáni, zůstane otázkou, jelikož vrchlabský kůr vyhořel 19. června 1895²⁴⁵ a byť podle klášterních záznamů nebyla figurální hudba ve vrchlabském klášteře výjimečnou, organizace slavnostních obřadů a hudbou doprovázených slavností se po josefínských omezeních smrskla na minimum, když v klášteře zůstali pouze dva mniši.²⁴⁶

²⁴¹ viz v kapitole 3.1.5. (pozn. 209 a 210)

²⁴² *Scriptis Samstag die 5 July | Anno 1803. Missa*

²⁴³ *Scriptis Sonntag die 6 July | Anno 1803. Missa*

²⁴⁴ [Štědroň, Bohumír]: *Blätterbauer Severin*, heslo in: ČSHS I, s. 105

²⁴⁵ Schuster (pozn. 22), s. 96

²⁴⁶ *tamtéž*, s. 83

Jak se dostala skladba na Slovensko, je další otázkou. Trenčínský exemplář mše je opisem Augustina Šmehlíka, regenschoriho kostela tamější piaristické koleje. Šmehlík se narodil kolem roku 1764 na Moravě, léta 1793 je zapsán u piaristů v Podolínci a kolem roku 1797 působil na piaristické koleji v Nitře. V Trenčíně byl činný od roku 1800 až do své smrti 24. května 1844,²⁴⁷ kde spolu s pomocníky opsál pro potřeby kůru na 671 kompozic více než sto dvacetí skladatelů.²⁴⁸

Jak uvádí katalogizační záznam v databázi RISM,²⁴⁹ na titulní straně je uveden za Lambovým jménem letopočet 1808 a party, přepsané přímo Šmehlíkem a pomocníkem Tobiášem Františkem Fučíkem, jsou datované od 30. dubna do 17. května roku 1814. Šmehlík k tomu datoval hudebninu na titulní straně ještě přípisem: „*Aug. Smehligh / e S. P. mp. / Descrips. 1814.*“²⁵⁰

Pozdější opis z Kroměřížského archivu od sv. Mořice ze 30. až 40. let 19. století²⁵¹ svědčí o setrvávání Lambova díla v liturgickém repertoáru ještě po dobu jednoho až dvou desetiletí po jeho smrti. Ze stejného období je i plzeňský opis, pořízený zdejším kantorem na městské „normální“ škole, Františkem Křepelkou.²⁵² Že však podobná figurální hudba, nejenom Lamba, ale i ostatních skladatelů chrámové hudby, brzy přestala vyhovovat nárokům liturgických reforem a změnám dobového vkusu, svědčí pozdější přípis tužkou na titulní straně hudebniny „*unbrauch*“. Hudebnina se začátkem následujícího století dostala do sbírky Ondřeje Horníka.

Podobnou pouť putovalo po českých zemích a mimo ně i *Offertorium in Dis – Laudate Dominum*. Už kolem roku 1800 se objevuje opis u minoritů v Opavě²⁵³ a o deset let později datovaný opis v benediktinském opatství Rajhrad.²⁵⁴

Opis z Trenčína byl opisován téhož roku jako předchozí slovenský pramen, tj. léta 1814. Byly tedy opsány najednou, resp. dostaly se do Trenčína pohromadě. Že vycházel Augustinus Šmehlík z Opavských, či jim příbuzných pramenů, by dokládal i fakt, že titulní

---

²⁴⁷ Múdra, Darina: *Musikrepertoire, ausübende Musiker und Kopisten der Jesuiten- und Piaristenkirche in Trenčín in den Jahren 1733 – 1859*. In: *Musicologica Slovaca VII*, VEDA, Bratislava 1978, s. 120, 132, 133

²⁴⁸ tamtéž, s. 134

²⁴⁹ Bratislava, Slovenské národné múzeum – Hudobné múzeum, sig. MUS XIII 143, RISM no. 570004269

²⁵⁰ Podle D. Múdre (pozn. 247, s. 147), pobýval T. F. Fučík v Trenčíně do roku 1812, jelikož poslední jeho datovaný opis pochází z roku 1811. Pokud jsou ovšem data uvedená v RISMu správná, nacházel se Fučík v Trenčíně ještě v květnu roku 1814.

²⁵¹ SHK: Kroměříž, chrám sv. Mořice A - 1736 (E - 183)

²⁵² ČMH – O. Horník, sig. XI-F-191: *Missa solennis in Dis | (...) | Authore Lamb. | No 58 Ecclesae S. Bartholomaei. | Inv. No 102. | Ad usum | Frac: Krzepelka | Sch: nor: magister.*

²⁵³ SHK: Opava, Slezské muzeum, sig. A – 112, RISM no. 550032329

²⁵⁴ SHK: Brno – HAM, sig. A 12699

strany obou párů spřízněných pramenů jsou až na odchylky identické, více by však doplnila spartace a kolace obou pramenů. Jisté je, že oba trenčínské prameny mají přinejmenším jistou souvislost s rukopisy z Opavy.

Lambova hudba se dostala i do hudebního záběru Antonína Borového ve Zlaté Koruně. Borový, Lambův vrstevník, se narodil 12. června 1755, studoval nejprve na gymnáziu v Českém Krumlově, poté filozofii a práva na univerzitě v Pasově. Místo kariéry ve vyšším školství zakotvil roku 1782 na obecné triviální škole ve Zlaté Koruně, kde proslul jako vlastenec a neúnavný buditel zdejšího kulturního života.²⁵⁵ Pro zlatokorunský kůr opisoval nejen povinný liturgický repertoár, ale též skladby instrumentální a hudbu s národním vlasteneckým duchem. Sám byl činným skladatelem, autorem četných pastorel²⁵⁶ a též zpěvohry *O zlé ženě*. Borový se ve svých kronikářských zápisech nezapomněl zabývat i hudebními událostmi, a tak máme informace o místním hudebním zázemí, hudebnících, kteří se na prováděných dílech podíleli, dokonce i o místech, odkud Borový pořizoval noty. Opisoval hudbu od ostatních kantorů z míst jako Chvalšiny, Zaháj nebo Římov; noty si nechal posílat také z Českých Budějovic, ale dokonce i z Vídně a Lince. Jaký měl k dispozici ve Zlaté Koruně hudební soubor v roce 1817 svědčí jeho vlastní pamětní zápis: „Muzika byla dobře obsazena, s klarinety, s flautaversami, 2 klariny, 2 valdhorny, 4 houslaři, altoviola, fagot, principal, violon a bubny, 3 canto, 1 alt, 1 tenor, 1 basso a organ, já sám učitel dával sem takty, a předce byli přítomní jen 4 cizí muzikanti.“²⁵⁷

Borového četné hudebniny obsahují záznamy o provedení – stejně jako v případě Lambovy *Missae brevis solemnis in C*. Na titulní straně opisu je mj. uvedeno:²⁵⁸

Producirowana

dne: 8. April 798. P: J:
16. May 1802. d.
25. May 1813. P: Teschner
27. May 1815. d.
9. Juny 1816 d. mit 2 Fagött u: 2 Violen
16. May 1817. d.
31. octob: 1819. P: Payer
20 May 1827. P: Podany

Ex rebus Antonii Borowy die 6. Jan: 1798.

---

²⁵⁵ ČSHS I, s. 121-122

²⁵⁶ viz: Berkovec: Pastorely (pozn. 235), s. 97-99, 230-231

²⁵⁷ více: Hansová, Jarmila: Škola ve Zlaté Koruně (1772–1786), *Jihočeský sborník historický* 71/2002, s. 44–68

²⁵⁸ ČMH, sig. XI-F-187

Zápis svědčí o tom, že mše byla ve Zlaté Koruně provedena od doby svého opsání za dobu sedmadvaceti let přinejmenším osmkrát, obvykle na jaře ve velikonočním období. U dat jsou poznamenána i jména duchovních, kteří mši sloužili, písmeno *d.* je zkratkou pro *Dechant* – děkan.

Důležitá řada Lambových skladeb se vyskytuje v chrámové sbírce děkanského kostela v Hostinném. Současný stav sbírky o více než čtyřech stech hudebninách je výsledkem sloučení několika souborů různých proveniencí, jmenovitě z Hostinného, Čermné a Dolní Olešnice. Nachází se zde nepatrný fragment kůru kostela ve Vrchlabí, obsahující Lambovy opisy a autografy. Jak ukazuje tabulka č. 2 na s. 48, hudebniny byly označeny signaturami, ty ale nepochází z doby původního rukopisu a jsou napsané světle hnědým inkoustem. Později, pravděpodobně v Hostinném, byla čísla rozsáhlejších kompozic přepsána černým inkoustem, pravděpodobně Josefem Standtem, který je na hudebninách též podepsán stejnou barvou. Původní signatury tedy nejsou starší, než poslední datovaný opis z roku 1810 (W. A. Mozart: *Missa in C*, sig. 60), který chronologicky nenavazuje na následující signaturu nesoucí vnočení 1785 (J. Haydn: *Missa in C*, sig. 61). Zároveň nesou Lambovy rukopisy dosti nízké signatury na to, aby se v dotyčném období jevíly jako přiřazené k jinému fondu (V. Mašek: *Missa in B*, sig. 8). Očíslovány byly tedy buď přímo Lambem ke konci jeho působení mezi léty 1810 až 1820, a nebo pravděpodobněji jeho nástupcem na vrchlabské škole Franzem Erbenem. Ten mohl neočíslovanou sbírku po svém předchůdci opatřit signaturami, popř. nově uspořádat pro vlastní potřeby. Nemáme však doklady, že by v opisování pokračoval, či dokonce skládal. Tento problém je však opět otázkou chybějících pramenů, zvláště obou hudebních kůrů ve Vrchlabí.

Lambovy skladby a opisy mohly opustit Vrchlabí kvůli likvidaci kostela v roce 1886, ale zřejmě se tak stalo již dávno před tím. Vodítkem k tomuto zjištění by mohly být podrobnosti o působení učitele Standta v Hostinném, ale též nápis „Jahr 1844“ na jedné z Lambových pastorel. K vnočení se však nepojí žádné jméno, ani další údaj, který by uvedené datum jakkoli osvětlil.

K ostatním pramenům, opsaným za Lambova života patří i dva rukopisy z hudební sbírky minoritů od sv. Jakuba v Praze. Nemohou však být starší roku 1777, kdy regenschori Kreibich nastoupil na místo ředitele kůru; jak uvádí Marc Niubó, starší tohoto data se

dochovaly rukopisy pouze dva.²⁵⁹ Podle určení práce a doby působení opisovače ve svatojakubské sbírce (označeného v RISMu jako „kopista 16“) lze opisy zařadit do období mezi roky 1777 až 1800.²⁶⁰

Další jednotlivé opisy Lamba, které nejsou datované, ale s vysokou pravděpodobností byly pořízeny v době skladatelova života, nalezneme například v hudebním fondu kostela sv. Vavřince v Teplicích nad Metují či Kroměřížském archivu. První z nich, *Invitatorium Christus natus est*, byl opsán Josefem Wittichem (1798-1875) v druhé třetině 19. století. Wittich byl v Teplicích n. M. jednou z vedoucích osobností kulturního života,²⁶¹ kde ve svých opisech rozmnožil zdejší chrámovou sbírku, dnes uloženou v oblastním archivu v Náchodě. Kroměřížský pramen, *Motetto de Beata Virgine Mariae*, opsál zdejší kantor Josef Konrath. Ten byl od roku 1800 ředitelem kůru u Panny Marie. Není však vyloučeno, že opis může pocházet i od jeho otce stejného jména. Ten působil taktéž v Kroměříži, a to již od roku 1788. Jako *Regens Chori* u sv. Mořice je uveden ještě roku 1807.²⁶²

V okolí Vrchlabí a v severovýchodních Čechách se objevuje ještě několik mladších opisů skladeb J. A. Lamba. Takovým je *Pastorela in C* v rukopise Františka Mencla na kůru kostela v Horní Branné. Mencl byl pravděpodobně zdejším kantorem po kterém převzal hudebniny Josef František Bujárek, jehož podpis přepisuje vlastnictví předchozích majitelů. Svou polohou je Horní Branná v pozici přímého kontaktu s Vrchlabím a opisovač z Branné měl tedy k Lambovým kompozicím bezprostřední přístup. Kantorů téhož jména (*Mencl*, *Menzl*, *Menzel*) se objevuje v okolí celá řada, jako např. Alois Mentzl, který byl školským pomocníkem mezi léty 1812-1820 a učil na blízké Vrchlabské škole spolu s Lambem.

Totéž lze tvrdit o kantorovi Josefu Leederovi. Opis Lambovy *Regina Caeli in D* se zachoval na kůru v Hostinném, pramen pravděpodobně nepochází ani z jednoho většího souboru sbírky, jelikož postrádá razítka jak Hostinného (*Arnauer Magistrat*) tak Dolní Olešnice (*Magistrat Nieder-Oels*). Je ale možné, že jde opět o spřízněnou osobu s kantorem Johannem Franzem Leederem z Rokytnice nad Jizerou, se kterým jsme se setkali již u schwertnerovského rukopisu mše C-dur.

---

²⁵⁹ Niubó, Marc: *Emilián Trola a hudba u sv. Jakuba v Praze*, in: Hudební věda XXXVII, 3-4, 2000, s. 283

²⁶⁰ viz RISM, Praha - minorité, kostel sv. Jakuba, farní úřad

²⁶¹ Průvodce (pozn. 6), s. 183

²⁶² Trojan, Jan: *Kantoři na Moravě a ve Slezsku v 17.-19. století. Jejich sociální postavení, společenská funkce a význam ve vývoji národní hudební kultury*, Brno 2000 (dále jen Trojan), s. 331

Město Vrchlabí mělo také kontakty s klášteřem v Broumově. Ve sbírce z kostela sv. Petra a Pavla lze nalézt opis Lamba, v tomto případě *Lytanie de Beatissimae Mariae Virginis* v anonymním opise kolem roku 1820.²⁶³ V tomtéž fondu lze nalézt i mši *Sacrum in F* jistého Angeloniho, která souhlasí s mší, připsanou Lambovi Janem Mrázkem v Sadské. Stejná kompozice se objevuje ve sbírce chrámu sv. Petra a Pavla v Brně coby *Missa in F* od Lambiniho, a v klášterní sbírce premonstrátů na Strahově je jako autor stejné mše uveden Franciscus Lamboni.²⁶⁴ V tomto případě je těžké autorství určit.

Případů hudebního fondu, který uchovává dvojici kompozic, z nichž jedna je připsána Lambovi a druhá uvádí Lambiniho či jinou spornou verzi Lambova jména, je více. Již jsme pojednali o Sadské a Broumově, podobnou dvojici máme ve sbírce z Hluboké nad Vltavou. Karel Václav Kučera opsál kolem roku 1800 dvě mše. *Missa ex B* je připsaná Lambovi,²⁶⁵ zatímco *Missa in Dis* Lambonimu.²⁶⁶ Oba prameny se prozatím jeví jako unikátní a jejich autorství tudíž nelze podepřít dalšími informacemi. Jak jsme se ovšem přesvědčili v případě Antonína Borového, Lambovo dílo proniklo do jižních Čech již v 90. letech 18. století a nebylo by tedy v Kučerových opisech ničím překvapivým. Otázka však je, zdali Kučerovy opisy opravdu pocházejí z jižních Čech, jelikož opisovač toho jména figuruje i ve sbírce Karla Motejlky.

Mezi sporné kompozice patří i Loretánské litanie neznámé provenience na rukopisu Dominika Weihraucha ze sbírky O. Horníka v Českém muzeu hudby. Opis pochází asi z první čtvrtiny 19. století, opisovače a provenienci se však nepodařilo jinde dohledat. Totožnou skladbu opsál Anton Pfohl, taktéž neznámého původu. Pramen se dochoval mezi rukopisy sbírky z Dlouhého Mostu, uložené do roku 1983 v Holešovicích; zdali však pochází z dotyčné provenience, nebo byla k fondu přidána později, ukáže až další výzkum. Pfohl označil za skladatele litanií Carla Kreitha (1746-1803), tympanistu vídeňské dvorní kapely. Hudební lexika²⁶⁷ ani RISM (mezi triapadesáti záznamy) však kromě této Kreithovy skladby neuvádí žádnou jeho jinou, než instrumentální hudbu, a tak se jeví jeho autorství jako více nepravděpodobné, než Lambovo.

---

²⁶³ SHK: Broumov, sv. Petr a Pavel, sig. 110

²⁶⁴ SHK, GROVE, RISM

²⁶⁵ SHK: SOA Český Krumlov – Hluboká n. Vlt., sign. 2479

²⁶⁶ tamtéž: sign. 2480

²⁶⁷ GROVE, MGG

Ze skladeb, které byly Lambovi prokazatelně přisouzeny chybně, nám vycházejí dva prameny. Opis *Requiem ex Dis* kunvaldského kantora Františka Michaličky není skladbou Lambovou, jak opisovač uvádí, ale Karla Stosse. Již počet šesti určených opisů v RISMu přesvědčuje, že autorem této skladby není Johann Alois Lamb.²⁶⁸

O něco komplikovanější je situace čtyř pramenů, týkajících se Lambova autorství *Litanií de Sancto Joanne Nepomuceno*. Opis pochází z pera Františka Mareše v Nové Cerekvi, který dostal O. Horník do své sbírky od p. učitele Kotouna z Počátků.²⁶⁹ V rukopise *Lytanií de S: Joanne Nepomuc: in D* z Týna nad Vltavou, uvádí okolo roku 1800 opisovač LK. jméno autora Brixiho. Mezi dalšími skladbami rodiny Brixů podobný incipit nalezen nebyl, i tak je bez dalšího pramene těžko posouditelné, kdo je autorem skladby. Nápomocné nejsou ani další totožné záznamy v RISMu, uvádějící slavnostní mši D-dur Gottharda Wagnera (1678-1738), jelikož je notový incipit příliš krátký a uvedený pouze u první části Kyrie.²⁷⁰

Kromě uvedených sporných pramenů je zde ještě řada dalších pramenů uvádějící příjmení *Lambini* nebo *Lamboni*. Řada z nich je v polských fondech a na základě údajů z RISMu zatím nebylo možné zjistit k autorství skladeb cokoli bližšího. Takovéto prameny se nacházejí v Pozně (Kościo św. Jadwigi, Grodzisk Wielkopolski, rukopis okolo roku 1780),²⁷¹ Vorau (Chorherrenstift)²⁷² či v Martine (Matica slovenská)²⁷³

Podle *Průvodce po pramenech k dějinám hudby* se nacházejí Lambovy skladby ještě na kostelních kůrech v Mcelích u Nymburka a v Krásné Lípě.²⁷⁴ K těm se mi však v době práce na této stati nepodařilo dostat. Je taktéž možné, že se v rámci hudebního průzkumu objeví nové kompozice a prameny, které nám obraz o životě i tvorbě J. A. Lamba doplní.

---

²⁶⁸ RISM no. 570001245, no. 570004672, no. 600178618, no. 553004391, no. 553005498

²⁶⁹ ČMH – Horník, sig. XI-F-193

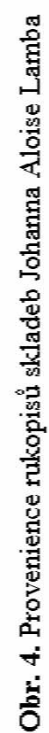
²⁷⁰ RISM no. 570000562; no. 570000563

²⁷¹ Pozna, Archiwum Archidiecezjalne, sig. Muz GR I/167, RISM no. 300234268

²⁷² Vorau, Chorherrenstift, sig. 627, RISM no. 600055421

²⁷³ Martin, Matica slovenská, sig. D II-12, RISM no. 570000337

²⁷⁴ Průvodce (pozn. 6), s. 118, 143

3.2.2. Hudba

V *Nástinu české hudby XVIII. století* Jan Němeček napsal: „K pozdním barokním skladatelům se druží Jan Lamb (též Lamp), kolem r. 1790 kantor ve Vrchlabí, snad Němec. Jeho skladby jsou jednotvárné, bez brixánské lidovosti, podobně jako díla uvedeného již libereckého učitele Fr. Posselta.“²⁷⁵

Jak patrně, Němeček získal životopisné informace z Dlabáčova slovníku. S Lambovým němečtvím měl do jisté míry pravdu, jelikož se nedochoval se jediný dokument dokazující, že by Lamb mluvil česky.²⁷⁶ Němeček neuvádí, z jakých kompozic své stanovisko o hudbě načerpal, jistě však musel znát některé ze skladeb, které uvádějí rozdílný pravopis skladatelova jména *Lamp*, který se vyskytuje na hudebninách od minoritů v Praze a Opavě, přístupné mu byly i hudebniny v hudebním oddělení Národního muzea. Víme také, že nemohl znát *Milosrdného Samaritána* a většinu Lambových pastorel.

Johann Alois Lamb, jako každý kantor té doby, byl povinen kromě výuky obstarávat hudební provoz v kostele, při kterém škola stála. Znamenalo to zaopatřit repertoár pokrývající celý liturgický rok, tj. temporál i sanctorál, také hudbu k zvláštním příležitostem jako svatby a pohřby, popř. i k mimořádným festivitám, ať už církevním, či světským.²⁷⁷

Měl-li Lamb za úkol takto pečovat o hudební provoz a obstarávat pro něj repertoár, byla mu k dispozici určitá skupina místních hudebníků s určitými předpoklady, vybavením a schopnostmi, se kterými musel při výběru repertoáru počítat. V této skupině byla zákonitě starší generace těch, kteří nesli tradici dřívější hudební praxe, zároveň si kantor vychovával své žáky, kteří si tak mohli osvojit jeho případné nové podněty. Celkově však byl proud této hudby a hudební praxe už ze své podstaty konzervativní, a tak zde přetrvávaly některé dlouho tradované prvky hluboko do 19. století, jako např. číslovaný bas či některá kompoziční schémata v instrumentaci skladeb.

Konservativismus však nelze v tomto případě hodnotit negativně. Je nutné brát v úvahu, že se pohybujeme v oblasti užitkové i funkční hudby, od které nebylo vesměs vyžadováno více, než hudebního doprovodu církevního obřadu v kostele (nebo jiné festivity), přičemž požadavek kompoziční progresivity nehrál žádnou roli. Pakliže se v oblasti kantorské

²⁷⁵ Němeček: *Nástin* (pozn. 3), s. 153

²⁷⁶ Dlabáč sice píše, že Lamb byl „von geburt ein Böhme“, tím má ovšem na mysli místo jeho narození na českém území

²⁷⁷ viz kapitola 2.2.2 Morzinové ve Vrchlabí; více o činnosti kantorů viz Němeček, Jan: *Jakub Jan Ryba. Život a dílo*, Praha 1963 (dále jen Němeček: Ryba); Němeček: *Nástin* (pozn. 3), s. 143-154; Berkovec, Jiří: *Slavný ouřad učitelský*, Příbram 2001; Kantoři Trojan (pozn. 262)

hudby setkáváme s osobnostmi, které v tomto prostředí působily progresivněji a s vyššími estetickými nároky, jde o jedinečné individuality, jako byl např. Jakub Jan Ryba.

Lamb vyšel z místní tradice - předpokládejme, že od dětství zpíval mezi žáky Alexe Thama ve školním sboru, účastnil se církevních slavností a byl v úzkém kontaktu s místními hudebníky, a když na tuto tradici navazoval coby její ústřední činitel, měl stále co dočinění s určitými zavedenými estetickými i praktickými schémata zdejšího hudebního provozu.

druh	počet	z toho:	tóniny
Mše	6	3 Missae Solemnes 2 Requiem	C, D, Dis Dis, E B
Litanie	2	1 Loretánské 1 Mariánské	C C
Invitatoria	2	1 Vánoční 1 Velikonoční	D D
Offertoria	3	2 Laudate Dnum 1 Festa dies	C, Dis C
Responsorium	1	Velikonoční	D
Veni Sancte Spiritus	1		C
Regina Caeli	1		D
Te Deum	1		D
Moteta / lat. árie	2	1 Vánoční 1 Mariánské	G B
Pastorely	2	něm.	C, C
Písně k sv. Janu Nep.	2	něm.	F, A
Oratorium	1	něm.	
Opera	1	něm.	

Tab. 4. Přehled zastoupení kompozičních druhů v díle J. A. Lamba
(V tabulce zastoupeny pouze skladby zařazené do tematického katalogu.)

Nejzastoupenějším druhem Lambova díla je mše. Jeho osm mešních kompozic čítá tři mše slavnostní a dvě mše za zemřelé. Následují loretánské a mariánské litanie a v drobném počtu i části propria missae či hodinek officia, hymny, a další drobné duchovní kompozice na

latinský i německý text. Mše je páteří liturgie a ani ostatní hudební liturgické formy nejsou v kantorské tvorbě ničím výjimečným.

Méně obvyklým druhem kompozice je jednověté oratorium *Der gute Samaritan*. Není jasné, pro jakou příležitost a s jakým záměrem bylo napsáno. Běžná není ani forma skladby a nároky na hráče zdaleka přesahují nároky Lambových ostatních skladeb (viz níže). Jelikož toto hudebně dramatické dílo je ze skladatelova raného období (tj. zkomponované před rokem 1782), o to zajímavější by bylo porovnat kvality díla s jeho operou, napsanou mezi léty 1810-1817. O existenci opery však máme pouze písemné doklady.²⁷⁸

Podle instrumentace jednotlivých kusů lze Lambovy skladby rozdělit na skladby s menším a větším obsazením hudebníků. U slavnostních, a co do obsazení náročnějších skladeb, nebylo problém pozvat instrumentalisty z okolních obcí, jako Horní Branné, Hostinného či Jilemnice, jak dokumentováno např. v kronice augustiniánského kláštera.²⁷⁹ Standardní nástrojové obsazení v Lambově kompozici tvoří šest hráčů s bassem continuem. Ti doprovázejí zpěváky v různém obsazení od sólového hlasu po smíšený sbor. Šestice instrumentalistů je zpravidla zastoupena třemi páry nástrojů: vždy dvojicí houslí, která je doplněn dvěma páry viol, hobojs, lesních rohů, klarin, klarinetů či fagotů,²⁸⁰ z nichž kombinace houslí, hobojs, lesních rohů a continua patřila podle Z. Pilkové k zvláště oblíbeným sestavám druhé poloviny 18. století.²⁸¹ Obsazení dvou houslí a dvou lesních rohů náleží taktéž těm kompozicím, dochovaným v ranějších opisech Lambových skladeb.²⁸²

Vokální party nebývají interpretačně náročné; intervalové kroky běžně nepřesahují tercii, sextové a širší intervalové skoky se u vyšších hlasů objevují zřídka. Širší intervaly nalezneme u zpěvního basu, který většinou kopíruje linii bassa continua. Vedoucími hlasy bývají soprán a tenor, popř. soprán a alt. Je-li zpíván duet, potom je melodie, stejně jako u houslových partů, založena na vedení v paralelních terciích či sextách. Lamb používá standardní obsazení sboru soprán (většinou nepřesahující oktávu g'-g'') – alt (c' – e'') – tenor (f – g') – bas (F – c').²⁸³ Rytmus melodie vokálních partů vychází ze standardizovaných rytmických modelů textu. Typickým je například tečkovaný rytmus u *Kyrie* apod.

---

²⁷⁸ viz s. 16, 49

²⁷⁹ viz kapitola 2.2.3

²⁸⁰ kat. č. I/5, I/6, III/5, III/7, IV/3, IV/4

²⁸¹ Pilková (pozn. 206), s. 258

²⁸² kat. č. I/6, II/2, IV/1

²⁸³ rozsahy hlasů u mši ad. sborových skladeb, výjimkou nejsou ani pastorely a drobné liturgické skladby pro sólový zpěv

Nedochovala se skladba, kde by Lamb neobsadil dvojici houslí. V jejich partu využívá pasáží a figurací, první housle mají většinou vedoucí melodickou linii. V aparátu technických prostředků najdeme akordy i hru v dvojhmatech, jako např. v krátké slavnostní mši C-dur (kat. č. I/1). Melodie houslových partů bývají vedeny v terciích a sextách, nejednou jsou však zdvojené jinými nástroji. Často (obzvláště v pramenech vrchlabské provenience) nalezneme ve smyčcových partech vypracované smyky a artikulaci.

Je pozoruhodné, že ještě v Lambově opise Mozartova *Hymnu an die Gottheit* z roku 1810 nenajdeme klarinety, a dokonce ani v kterémkoli rukopise předpokládaných skladeb, náležejících vrchlabskému kůru, se klarinety nevyskytují, jako např. v opisech Haydna či Righiniho, kde jsou v té době klarinety místo hoboju běžně obsazovány a je možné, že byly v Lambových ostatních skladbách (dochovaných v opisech proveniencí vzdálenějších od Vrchlabí) dodány později namísto původních hoboju.

Jak uvádí Z. Pilková, klarinety se v českém prostředí objevují již ve 40. letech 18. století v instrumentální světské hudbě, ale do hudby chrámové pronikaly pomalu pro svoji spojitost s vojenským prostředím, kde zakotvily ke konci 18. století.²⁸⁴ Po roce 1800 však klarinet získává na oblíbenosti, dostává se mu přednosti před hobojem, až se počátkem 19. století stává obsazení bez klarinetu i v chrámovém orchestru dosti vzácným. Taktéž v konzervativním kantorském prostředí lze tyto tendence sledovat, jak na instrumentaci J. J. Ryby a jiných kantorů doložil J. Němeček.²⁸⁵ Jestli se v této době ve Vrchlabí stále dávala přednost hoboju před klarinetem, máme co dočinění s prostředím (přinejmenším v této rovině) velmi konzervativním.

Hobojové party mají většinou v Lambových skladbách vedoucí úlohu vyrovnanou s houslemi. Jsou prakticky vždy vedeny melodicky v terciích či sextách, užívají pasáží i figurací v drobných hodnotách podle toho, co obsahují houslové party.

Zařazení J. A. Lamba mezi skladatele konzervativnějšího proudu dokládá i jeho použití violy. Lamb užívá viol často ve dvojici, stejně jako houslí. Mají-li v takovém případě violy samostatné party, drží se skupiny houslí a doplňují harmonii ve stejných či podobných hodnotách (kat. č. IV/2). *Violae Obligatae* v Borového opise mše C-dur (kat. č. I/1) však z velké části celé kompozice zdvojují part houslí o oktávu níže, zjednodušují některé figurace a akordy. Totéž činí obligátní fagoty. Jak je na titulní straně hudebniny uvedeno, hrát by měly v tomto případě obligátní violy *nebo* fagoty. Zápis o provedení mše z 9. června 1816 na též titulní straně však dokládá, že toho dne hrály obligátní party jak fagoty, tak violy.

---

²⁸⁴ Pilková (pozn. 206), s. 258

²⁸⁵ Němeček: Ryba (pozn. 277), s. 101

Samostatná viola v *Pastorelle in C* (kat. č. IV/11) tvoří třetí hlas k houslím, které harmonicky a kontrapunkticky doplňuje. Zato zcela výplňkový je violový part violy v *Pastorele* z Horní Branné (III/9), kde se viola drží rytmicky spolu s basem. Instrumentační proměnlivost a identickou úlohu fagotů a viol dokládají i jednotlivé exempláře *Missae in Dis* (kat. č. I/3), z nichž opisovač trenčínského pramene zdvojené party vypustil vůbec.

Lambova harmonie je nekomplikovaná. Dá se mluvit o standardní harmonii druhé poloviny 18. století užívající tóniku, dominantu a subdominantu s obraty dominantního septakordu, nanejvýše jednoduchých alterací. V harmonickém vedení hlasů se občas vyskytnou paralelní kvinty a zejména paralelní oktávy, což je ovšem u kantorů českého klasicismu běžným úkazem, jak dokládá i na Rybově příkladu J. Němeček.²⁸⁶

Melodii jako takovou komponuje Lamb jako obohacený vrchní hlas harmonie. Časté jsou též motivy na podkladu rozložených akordů. Většinou je melodie vedena houslemi v terciích, popř. hoboji nebo klarinety. Ve větších vokálně instrumentálních kompozicích často housle uvádějí hlavní téma, které je posléze zopakováno soprány a alty (či tenory) při vstupu sboru. V Lambově díle nenalezneme komplikovanější kontrapunkt a dokonce se nedochovaly ani žádné skladby v mollových tóninách. Ptáme-li se v Lambově díle na práci s textem a rétoriku, těžko nalezneme příklad, který by dosvědčoval jakoukoli péči o promítání obsahu textu do kompozice.

Způsob Lambovy kompoziční práce lze označit za konvenční a v některých aspektech konzervativní. Lamb si pravděpodobně ani nekladal za cíl víc, než produkovat hudbu, která bude splňovat svůj účel v rámci prostředí, pro které byla psána. Z repertoáru takovéto tvorby se vymyká pouze opera *Die Aprikosenbaum*, jejíž vznik byl podnícen místním prostředím příznivým pro divadlo a hudebnědramatické produkce, a také skladba oratorního charakteru *Der gute Samaritan*.

---

²⁸⁶ Němeček: Ryba (pozn. 277), s. 92

3.2.3. Der gute Samaritan

Jiří Berkovec se ve své knize *České pastorely* zabývá hudebním útvarem, který, se svým vnitřním členěním do recitativů, árií, ensemblů, sborů apod. odpovídá schématu duchovní kantáty, ale narozdíl od konvenčního několikadílného typu kantáty jde o skladby podstatně menšího rozsahu. Pro charakteristickou miniaturizaci formy nazývá tyto útvary „minikantátami“.²⁸⁷ Mezi české autory, tvořící pastorální skladby tohoto rázu patřili F. Pokorný, J. I. Linek, J. Hataš, T. N. Koutník, J. Schreier, J. J. Ryba a jiní. Máme-li před sebou formálně podobný útvar s dějovou obsahovou náplní, bylo by možné tuto formu nazvat „minioratoriem“.

Lambův *Samaritán* mezi podobné skladby výše uvedených autorů formálně zapadá, přesto však nese jistá zásadní specifika formální i tematická.

V první řadě jde o kompozici na německý text. Autora textu neznáme, ale i laickému čtenáři je patrné, že zde můžeme mluvit spíše o lidovém veršotepectví, než o díle vyspělé umělecké úrovně.

Účel, pro který byla skladba napsána, bude taktéž těžké rekonstruovat. Jak již bylo pojednáno v kapitole o kulturním kontextu Vrchalbí,²⁸⁸ město mělo bohatou tradici pašijových produkcí, během kterých bylo uváděno oratorim či duchovní zpěvohra. V rámci těchto událostí se angažovali místní augustiniáni, kteří stojí už u zrodu této tradice ve městě v první polovině 18. století. Na Velký pátek a v pozdějších letech na Zelený čtvrtek se hrálo v augustiniánském kostele v rámci pašijového týdne oratorium či jiné hudební představení. Přestože máme podrobněji zdokumentovány pouze pašijové události roku 1770 a dochované libreto konkrétního díla z roku 1762, lze předpokládat, že se podobné příležitosti k uvedení krátké výpravné duchovní kompozice vyskytly i v ostatních letech před rokem 1782, a tedy i před josefínskými restrikcemi kláštera. Skladba by mohla mít i vztah ke zdejšímu škapulířovému bratrstvu P. Marie Potěšitelky, které pašijové produkce také zčásti organizovalo. K hudební produkci před rokem 1790 však máme příliš málo konkrétních údajů a tak zůstává celý vrchlabský kontext *Milosrdného Samaritána* neznámý.

Jediný opis této skladby je uložen pod signaturou 59 R 5194 v hudebním oddělení Národní knihovny v Praze, kam se dostal jako součást hudební sbírky rodiny Hübnerů

---

²⁸⁷ Berkovec: *Pastorely* (pozn. 235), s. 147

²⁸⁸ viz kapitola 2.2.3 a 2.2.4

z Dlouhého Mostu u Liberce (něm. *Langenbrück*).²⁸⁹ Původní proveniencí je Jablonec nad Nisou (něm. *Gablonz*), kde působila kantorská rodina Wünschů.

Gottfried Ignaz Wunsch působil na jablonecké škole od roku 1735 až do své smrti v roce 1782.²⁹⁰ Jeho syn Joachim Josef se nedožil vysokého věku, zemřel třiatřicet let starý roku 1772. O Augustinu Wünschovi, synovi Joachima Josefa, víme, že působil v Jablonci jako preceptor poté, co roku 1776 absolvoval liberecký *Präparanden-Curs* pro preceptory a učitele. Prvním učitelem na škole se stal ale až po smrti svého děda. Během jeho života, anebo po jeho úmrtí dne 29. listopadu 1825, se dostalo množství rukopisů z jablonecké hudební sbírky do majetku Dominika Hübnera, který dříve jako učitelský pomocník vypomáhal na jablonecké škole kolem roku 1813. Mezi hudebninami přivezenými do Dlouhého Mostu se nacházel i opis *Milosrdného Samaritána*.

O Gottfriedovi Wünschovi se tvrdí, že byl velmi zarytým odpůrcem školské reformy.²⁹¹ Dále o něm není známo nic bližšího, ale jisté je, že byl s J. A. Lambem v určitém kontaktu. Svědčí o tom ani ne tak Wünschovo vlastnictví *Milosrdného Samaritána*, jako Lambův opis Haydnova *Salve Regina*, který přešel do vlastnictví Gottfrieda Wünsche, nejpravděpodobněji mezi léty 1779-1782.²⁹² Hudební styky mezi Vrchlabím a Jabloncem dokládá i setkání G. Wünsche a varhanáře Ambrose Tauchmanna v roce 1777, který v Jablonci opravoval varhany a zřejmě i spolu s ostatními hrál při příležitosti padesátého výročí sňatku tamějších manželů Kittlových.²⁹³ Jak už bylo výše zmíněno, je možné, že jde o stejnojmenného svědka při křtu Anny Rosalie, sestry Johanna Aloise Lamba.

Rukou Wünschovou je však nadepsán pouze titulní list skladby. Party, jsou-li signované, nesou iniciály či příjmení Johanna Ignaze Posselta. Příjmení Posselt je na Jablonecku a Liberecku hojné, ale z hudebníků či opisovačů takového křestního jména zatím nikdo nalezen nebyl.²⁹⁴ To co zůstává jisté, je úmrtí Gottfrieda Wünsche v Jablonci roku 1782 a tím i datace vzniku skladby před tímto datem.

---

²⁸⁹ více in: Jitřenka Pešková: *Významné obohacení fondu hudebního oddělení Státní knihovny ČSR dvěma „kantorskými“ hudebními sbírkami z období klasicismu*, in: Zpravodaj Společnosti pro starou hudbu, 1984/3, s. 18-19

²⁹⁰ Mikanová, Eva: *Sbírka hudebnin z Dlouhého Mostu (Několik poznámek k její provenienci)*, in: Zpravodaj Společnosti pro starou hudbu, 1985/2, s. 20

²⁹¹ Nová, Jana: *Z historie jabloneckého školství*, in: Jablonecký měsíčník, říjen 2007, s. 15

²⁹² tj. mezi nástupem J. A. Lamba na vrchlabskou školu a smrtí G. I. Wünsche. Další okolností je i fakt, že titulní strana je napsaná velmi nejistou a roztřesenou rukou – i to by napovídalo, že jde o opis z posledních let Wünschova života

²⁹³ viz kapitola 2.2.7, s. 31, pozn. 139

²⁹⁴ známou osobností byl místní kantor z Chrástavy a Liberce, později činný v Praze, Franz Posselt (cca 1729-1801) viz heslo in: ČSHS; Fr. J. Posselt se coby opisovač nachází v Motejlkově sbírce v ČMH

Formát hudebniny má rozměry 185 x 240 mm; celkem dvanáct partů je vsunuto do sešitého obalu, s titulem:

Der | gute Samaritan,, Luc: 10. | trefliche [!] Figur Jesu. | als | in der klaren Wahrheit liebreicher | Samaritan. | Mit Blütiger [!] Eingießung Göttlichen Gnaden | Oels | nebst | Dem frölichen [!] Wein Aller seiner Barmher= | =zigkeit. | Allein barmherzig-lebenden Christen zu einem Vergnügen, | den Unbarmherzigen aber zu einem nützlichen Schröcken Musikalisch vorgestellt | Authore Joann Lamb. | Ex Rebus | Godefrie: Ign: Wunsch | Jablonensis

Hudebnina obsahuje pět vokálních a sedm instrumentálních partů, z nichž jedna dvojice třikrát střídá nástroje (viz tab. 5).

Vokální party:	
Canto	<i>Die Barmherzlichkeit</i>
Alto	<i>Die Unbarmherzlichkeit</i>
Tenore	<i>Der gute Samaritan</i>
Basso I ^{mo}	<i>Der von denen Mördern verwundete</i>
Basso II ^{do}	<i>Christus Als Richter</i>
Instrumentální party:	
Violino Primo	
Violino Secundo	
Oboa Primo	Flauto traverso (<i>Duetto, Aria IV</i>) Fagotto (<i>Aria III</i>) Alto Viola (<i>Arietta</i>)
Oboa Secundo	Flauto traverso (<i>Duetto, Aria IV</i>) Fagotto (<i>Aria III</i>) Alto Viola (<i>Arietta</i>)
Cornu Primo	ex C/B/D/A/Dis/G/A/C/F
Cornu Secundo	ex C/B/D/A/Dis/G/A/C/F
Fundamentum	

Tab. 5. Vokální a instrumentální party jednovětého oratoria *Der gute Samaritan* (Praha – NK, sig. 59 R 5194)

Děj celé skladby je založen na Kristově podobenství z desáté kapitoly evangelia sv. Lukáše o milosrdném Samaritánovi,²⁹⁵ které doprovází dvě alegorické postavy, Milosrdenství (*Die Barmherzlichkeit*) a Nemilosrdnost (*Die Unbarmherzlichkeit*). Obě „sestry“ (jak uvedeno v textu) vedou během příběhu spor: Milosrdenství vyčítá Nemilosrdnosti její zatvrdelý postoj a Nemilosrdnost se své sestře vysmívá za její změkčilost. Příklad *Samaritána* však všem ozřejmí, jak křesťanská láska vede ke milosti Boží a věčné spáse.

²⁹⁵ Nový Zákon, *Evangelium sv. Lukáše*: 10, 30-35

Alegorická koncepce duchovních her nebyla v kraji ničím novým. Vystoupení založená na dialogu alegorických postav, odehrávajícím se na pozadí pašijového cyklu, biblického příběhu či podobenství, můžeme sledovat u augustiniánů ve Vrchlabí (*Der gute Hirt Christus Jesus*, libreto 1754, prov. ve Vrchlabí 1762; o Velikonocích téhož roku *Der Göttliche Jonas*), dále potom v České Lípě (taktéž augustiniáni) a Lomnici.²⁹⁶ Byť nejde výhradně o pašijovou tematiku, vždy šlo v uvedených případech o velikonoční produkce. I to by potom nasvědčovalo tomu, že *Milosrdný Samaritán* mohl být určen pro tyto účely.

Struktura díla, rozčleněného výstupy jednotlivých postav, je téměř symetrická. Začátek a konec lemují dva sbory, dokonce i jednotlivé výstupy si zachovávají určitou symetričnost co do následnosti recitativů, sólových árií a duetů (viz tab. 6).

<i>výstup</i>	<i>obsazení</i>	<i>název</i>	<i>tempové označení</i>	<i>tónina</i>	<i>pozn.</i>
1.	sbor (CATB)	Chorus	Allegro moderato	C	
2.	Barmherzigkeit	<i>recitativo</i> Arietta Aria I^{ma}	- Andante Andantino	G F	
3.	Unbarmherzigkeit	<i>recitativo</i> Aria II^{da}	- Allegro moderato	D	
4.	Barmherzigkeit Barmherzigkeit	<i>recitativo</i> Duetto	- Andante	A	Flauto
5.	Verwundete	<i>recitativo</i> Aria III.	- Tarde	Es	Fagotto
6.	Barmherzigkeit Samaritan	<i>recitativo</i> Arietta	- Andante	F	Viola
7.	Verwundete Samaritan	<i>recitativo</i> Duetto	- Andante	G	
8.	Barmherzigkeit	<i>recitativo</i> Aria IV.	- Tarde	A	Flauto
9.	Christus	<i>recitativo</i> Aria V.	- Andante	C	
10.	Unbarmherzigkeit	<i>recitativo</i>	-		
11.	sbor (CATB)	Epilogus	Andante	F	

Tab. 6. *Der gute Samaritan*: Struktura díla

²⁹⁶ Ron (pozn. 38), s. 108

Dílo obsahuje dva sbory (*Chorus* a *Epilogus*), dvě *Arietty*, dvě *Duetta* a pět rozsáhlejších árií.

Sbory mají funkci prologu a epilogu; v prvním jsou posluchači vyzváni ke shlédnutí Samaritánova příkladu („*Ihr Menschenkinder kommt herbei*“), v závěru je shrnut přínos shlédnutého podobenství („*Laßt uns dann gerne nehmen an den gütigen Samaritan*“). Obě sborová čísla mají formu třívětou s opakovanou variací první části ($A-A^1-B-A^2$). Lamb, byť opakuje celé díly, málokdy zopakuje úseky v též podobě, většinou však mění pouze zdobené a melodické vedení figurací v instrumentálních mezihrách houslí a hoboju. Často vytváří nový díl kombinací předvětí a závětí předchozích dílů, přičemž díl *B* přináší modulaci do dominantní tóniny. Nebereme-li v úvahu variace úvodního tématu v instrumentálních hlasech, je závěrečný díl víceméně opakováním dílu prvního.

Forma árie má podobnou strukturu. V áriích zde nenajdeme klasický typ *árie da capo*, který skladatelé té doby již opouští, ale jeho modifikovanou podobu ABA^1 . Čistá forma *da capo* je však použita u obou duetů. Nejčastější struktura árií je $A-A^1-B-A^2$, popř. s návratem na první díl *A*. Například altová árie „*Hab‘ ich etwann ein‘ Kranken im Haus*“ je uvedena instrumentálním úvodem *A*, následuje díl A^1 s nástupem sóla, moduluje v dílu *B* a vrací se do původní tóniny v dílu A^2 . Celá instrumentální přehra je pak zopakována *da capo*.

Dvakrát uvedenou *Ariettou* jsou zde zastoupeny modifikace formy *AB*. V áriettě sopránu „*Ach ich trage wohl*“ používají oba díly kupení jednotlivých čtyřtaktů, vzniká tedy útvar *A* (*a-b-b-c-c*) *B* (*d-d-e*) (*d-d-e*) s instrumentální kódou na závěr. Druhá *Arietta* Samaritána „*O mein liebster dessen Schmerzen*“ začíná instrumentálním úvodem, po kterém přichází třikrát opakovaná repetice dílů *AB*, z nichž každý je následovaný instrumentální mezihrou (*i* /: *A-m-B-m* :/).

Společnými kompozičními prostředky jednotlivých vět v *Milosrdném Samaritánovi* je opakování a kombinace menších dílů až celých period. V harmonii se Lamb nepouští do závažných modulací ani alterací; pro většinu čísel se shoduje společný střední díl v dominantní tónině. Pestřejší harmonie se objevuje hlavně v sopránových a altových áriích, těžko bychom zde však hledali chromatiku a odvážnější alterace.

Koloratury jsou v této skladbě něčím, s čím se v Lambových jiných dílech potkáme zřídka. S koloraturami se pracuje hlavně v partu sopránu a altu, s drobnějšími se můžeme setkat v partu druhého basu v roli Krista. Tenor v roli Samaritána a bas v roli „Toho, který byl mordýřem zbit“ se do náročnějších pasáží nepouštějí.

Podle stabilizovaných estetických norem hudby 18. století by se za sebou jdoucí árie měly lišit svým charakterem, měly by dostatečně představit charakter postavy i její afekt. Důležitým estetickým kriteriem je též kontrast. Náznaky intence, naplnit tyto předpoklady, lze v *Samaritánovi* nalézt. Charakter postav a jejich afektů je daný instrumentací či tempovým označením. Kupříkladu bas v roli zbitého chudáka zpívá svou árii „*Ach! ist dann niemand mehr auf Erd*“ „označenou *Tarde*, přičemž jsou zde jako v jediném místě namísto hoboju předepsané fagoty, hrající střední hlasy. Světlá barva flétny zase projasní výstupy Milosrdenství ve čtvrtém a osmém čísle skladby v tempových označeních *Andante* („*Mildigkeit an dich doch nehme*“) a *Tarde* („*Laßt uns der süssen Früchten genießen*“).

Kontrastu v průběhu věty dociluje Lamb nejčastěji využitím příkrých změn dynamiky. V druhé árii, kdy Nemilosrdnost představuje své odsouzeníhodné vlastnosti, je vyvolán efekt vzestupného napětí akcentovanými vpády celého instrumentálního souboru do probíhajícího piana vzestupné melodie houslí a ostinátní figury basu. Náhlý dynamický kontrast je prostředkem, který Lamb užívá běžně i po dvoutaktích, jak v této skladbě, tak i ve svých větších liturgických kompozicích.

Slabou stránkou nejenom *Milosrdného Samaritána* je deklamace německého textu. Stejně jako i v jiných skladbách, mnohá místa nejsou co do přízvučnosti textu dostatečně citlivě vyřešena. Přízvyky textu a melodie se často neshodují, navíc zvukomalba a rytmus samotného textu lepšímu výsledku zdaleka nenapomáhá. Domněnku, že některé části tohoto jednovětého oratoria mohou být kontrafakturami děl jiných, by dokládal i výskyt koloratur na slovech, které významově i hierarchicky neodpovídají chtěnému záměru tato slova hudebně zvýraznit (např. *dessen*, *weiter*, *sehenad.*); hledání v databázi RISM podle hudebních incipitů jednotlivých částí však zatím skončilo s negativním zjištěním.

I přes drobné formální i estetické slabiny však *Milosrdný Samaritán* zůstává nejrozsáhlejším dochovaným Lambovým dílem, které zaujímá výjimečné místo nejen v seznamu jeho dochovaných děl, ale i v repertoáru místní dobové produkce. Dokládá jistý ohlas pozdně barokní oratorní tradice v lokalitách vzdálenějších od hlavních hudebních center a její vliv na lokální hudební kulturu v 70. – 80. letech 18. století.

4. Závěr

Studium života a díla osobností lokálního významu, které nezasáhly do hudební kultury natolik, aby jakkoli poznamenaly vývoj a tvář tehdejší kultury, vybízí k otázce po smyslu této práce.

V této stati byl předmětem zájmu Johann Alois Lamb, který svou působností nikdy nepřekročil hranice svého působiště. Komponoval v konvenčním až konzervativním stylu a jeho skladby se staly součástí repertoáru různých kůrů v širší celých zemí českých, dokonce i na území dnešního Slovenska, možná i polského Slezska a Německa. To přinejmenším svědčí o souladu jeho kompozic s tehdy očekávaným účelem chrámové hudby. Takovéto širší rozptýlení díla skladatele lokálního významu nabádá k otázkám po vývoji a tradici hudebních stylů a konvencí (zvláště chrámové hudby), pohybu hudby na území střední Evropy, komunikaci jednotlivých hlavních i lokálních hudebních center a celkovém charakteru jejich kulturního života. Postupně získávaný obraz o kontextu, ve kterém se všechno dění odehrávalo, vede k bližšímu pochopení řady hudebních fenoménů, a to daleko významnějších, než jakým byl vrchlabský kantor Lamb.

Hudební historiografie českých zemí stále obsahuje slabá místa v rovině jak časové, tak geografické. V druhé polovině 20. století byla opomíjena kultura německy mluvícího prostředí v českých zemích, ať už z politických či ideových důvodů, což dokonce někdy vedlo až k dojmu, že obě jazykové skupiny vedle sebe žily odděleně, bez vzájemného působení, pokud ovšem je vůbec v literatuře zmíněno, že dotyčná německy mluvící kulturní centra do daného kontextu patřila či vůbec existovala.²⁹⁷ Dlouhodobě byl kladen zřetel na problematiku českojazyčných děl a tvorby česky píšících autorů. Téma českých pastorel bylo již kvalitně zpracované Jiřím Berkovcem,²⁹⁸ pastorely na německý text však ještě čekají na zasazení do tohoto kontextu. Totéž platí o německých lidových zpěvohrách 18. století.²⁹⁹ Téma kantorů v severočeských německy mluvících oblastech není pojednáno komplexně, jako je tomu u kantorů moravských a slezských.³⁰⁰ Velmi cenné dílčí poznatky o životě kantorů a hudební kultuře v severních Čechách přinesla Eva Mikanová, Jiří Berkovec či naposledy Igor

---

²⁹⁷ zájmu doposud unikaly severočeské hudební kůry jako např. v Hostinném (Arnau), Lobendavě (Lobendau), Dolní Olešnici (Nieder-Öls)ad.

²⁹⁸ Berkovec: Pastorely (pozn. 235)

²⁹⁹ Němeček, Jan: *Lidové zpěvohry a písně z doby roboty*, Praha 1954; Trojan, Jan: *České zpěvohry 18.století*. Brno, 2007

³⁰⁰ Trojan, Jan: *Kantoři na Moravě a ve Slezsku v 17.-19. století. Jejich sociální postavení, společenská funkce a význam ve vývoji národní hudební kultury*, Brno 2000

Heinz.³⁰¹ Dále existují práce soustředěné na konkrétní předmět zájmu, jako je varhanářství³⁰² či pašijové hry.³⁰³

Výzkum o životě a díle Johanna Aloise Lamba není tak pouze k shrnutí dat, poznatků a dochovaných hudebních i písemných pramenů této konkrétní osobnosti. Tuto práci lze chápat jako sondu do hudebního života společnosti druhé poloviny osmnáctého a první čtvrtiny devatenáctého století, ve které má vrchlabský kantor své místo.

---

³⁰¹ Heinz, Igor: *Hudba na Šluknovsku*, Rumburk 2010

³⁰² Tomší, Lubomír - Tomíček, Jan: *Varhany Liberecka*. Chrastava 1995

³⁰³ Ron (pozn. 38)

5. Seznam použitých zkratk:

a	před
A	alt
B	bas
Bratislava – SNM	Slovenské národné múzeum v Bratislave
Brno - HAM	Hudební archiv Zemského muzea v Brně
C	soprán
cca	přibližně
cit.	citace, citováno
Cl	klarinet
Clno	klarina
Cor	lesní roh
č.	číslo
č. inv.	inventární číslo
č.j.	číslo jednací
Český Krumlov - SOA	Státní okresní archiv v Českém Krumlově
ČMH	Národní muzeum – České muzeum hudby
ČSHS	<i>Československý hudební slovník osob a institucí</i> I, II, red. Gracian Čarnušák, Bohumír Štědroň, Zdenko Nováček, Praha 1963, 1965
Dlabač	Dlabacz, Gottfried Johann: <i>Allgemeines historisches Künstlerlexikon für Böhmen und zum Theile auch für Mähren und Schlesien</i> , I-III, Prag 1815
Dlouhý Most – Hübnerové	Hudební sbírka rodiny Hübnerů z Dlouhého Mostu u Liberce v Národní knihovně ČR v Praze
DS	opisovač
Fg	fagot
Fl	flétna
GROVE	Grove Music Online, on-line encyklopedie < http://oxfordmusic.mlp.cz/ >
Horník	Sbírka Ondřeje Horníka v Národním muzeu – Českém muzeu hudby v Praze
inv.	inventář
kart.	kartón
kat.	katalog
kol.	kolektiv
Kroměříž – AMK	Muzeum umění Olomouc - Arcidiecézní muzeum Kroměříž, hudební sbírka
lat.	latinsky
mat.	matrika
MGG	Finscher, Ludwig (ed.): <i>Die Musik in Geschichte und Gegenwart. Allgemeine Enzyklopädie der Musik</i> , Bd. 1-24, Kassel – Basel - London 1994-2007
MS	rukopis
n.	nad
Náchod – SOA	Státní okresní archiv v Náchodě
např.	například
nar.	narozen
něm.	německy
NK	Národní knihovna České republiky
OA	oblastní archiv
OA Zámorsk – mat. Vrchlabí	Státní oblastní archiv v Zámorsku, Matriky – Římskokatolická církev, Farní úřad Vrchlabí
Ob	hoboj

obr.	obrázek
Opava - SM	Slezské muzeum v Opavě
Rychnov n. Kn. – MO	Muzeum Orlicka v Rychnově nad Kněžnou
Org (Bc)	varhany s číslovaným basem
tab.	tabulka
pozn.	poznámka
příp.	případně
příl.	příloha
prov.	provenience
publ.	publikováno
RISM	Répertoire International des Sources Musicales, Series A/II: Music manuscripts after 1600, databáze on-line < http://www.rism.info/ >
RISM no.	číslo záznamu RISM
s.	strana
SHK	Souborný hudební katalog
sig.	signatura
SOA	státní okresní archiv
SOA Trutnov – Vrchlabí	Státní okresní archiv v Trutnově, Archiv města Vrchlabí 1533-1945, kat. sign. 353
st. sig.	staré signatury
T	tenor
Timp	tympán
tj.	to jest
Vla	viola, viola di alto
Vno	housle
z.	zemřel(a)

6. Prameny a literatura

6.1. Soupis písemných pramenů

Státní okresní archiv v Trutnově

Farní úřad Vrchlabí (Kat. sign. 3):

Spisový materiál:

č. inv. 166. Úmrtní ohledací listy 1818-1825: kart. 61

Archiv města Vrchlabí 1533-1945 (Kat. sign. 353):

Evidence obyvatelstva:

č. inv. 166. Populační protokoly 1816: kn. 157

č. inv. 167. Populační protokoly 1817: kn. 158

č. inv. 168. Populační protokoly 1818: kn. 159

č. inv. 169. Populační protokoly 1819: kn. 160

Správa školská, chudinská, církevní:

č. inv. 543. Vysvědčení o způsobilosti školního učitele J. A. Lamba, 1779, sign. II.A.6, kart. 1

č. inv. 544. Závazek obce k odpracování škoie 600 dní, 1783, kart. 1

Náboženství a školství (registraturní období 1790-1849):

č. inv. 628-I. Záležitosti církve 1791-1846, kart. 33, 34

č. inv. 629-III. Akta školního fondu 1797-1850, kart. 34, 35, 36

Státní oblastní archiv v Zámrsku

Matriky: Římskokatolická církev – Farní úřad Vrchlabí

sig. 177-5. Matrika narození, farnost 1732-53

sig. 177-6. Matrika narození, farnost 1753-76

sig. 177-7. Matrika narození, farnost 1767-94

sig. 177-10. Matrika narození, Vrchlabí 1795-1824

sig. 177-18. Matrika sňatků a úmrtí, farnost 1703-1741

sig. 177-19. Matrika sňatků, farnost 1742-81

sig. 177-20. Matrika sňatků, farnost-Vrchlabí 1782-1841

sig. 177-24. Matrika úmrtí, farnost 1772-1832

sig. 177-27. Matrika narození, farnost 1716-1834

sig. 177-28. Matrika narození, farnost 1716-1834

sig. 177-29. Matriky sňatků – index, farnost 1703-1835

sig. 177-4605. Matriky úmrtí, Vrchlabí 1833-1880

sig. 177-4606. Matriky úmrtí – index, farnost 1835-1889

6.2. Použitá literatura

Berkovec, Jiří: *České pastorely*, Praha 1987

Breitenbacher Antonín, *Hudební archiv kolegiálního kostela sv. Mořice v Kroměříži*, Zvláštní příloha Časopisu Vlasteneckého spolku musejního v Olomouci, 40/1928, 42/1930, 47/1935

Bužga, Jaroslav a kol.: *Průvodce po pramenech k dějinám hudby*, Praha 1969

Československý hudební slovník osob a institucí I, II, red. Gracian Čarnušák, Bohumír Štědroň, Zdenko Nováček, Praha 1963, 1965

Dlabacž, Gottfried Johann: *Allgemeines historisches Künstlerlexikon für Böhmen und zum Theile auch für Mähren und Schlesien*, I-III, Prag 1815

Fischer, Karl Wilhelm: Das geistige Leben in Hohenelbe, in: *Festschrift zur Vierhundertjahrfeier der freien Bergstadt Hohenelbe*, Hohenelbe 1933, s. 18-26

Fischer, Karl Wilhelm: Die Passionsspiele in der Stadt Hohenelbe, in: *Sammlung Gemeinnütziger Vorträge*, č. 495-497, Prag 1920

Fischer, Karl Wilhelm: Die Theaterkunst in Hohenelbe. Die Dilettantengesellschaft und die Liebhaberbühne, in: *Jahrbuch des Deutschen Riesengebirgs-Vereins* 22, 1933, s. 1-42

Flégl, Emil: *Průvodce Vrchlabím*, Vrchlabí 1946

Hansová, Jarmila: Škola ve Zlaté Koruně (1772–1786), *Jihočeský sborník historický* 71/2002, str. 44–68

Hoboken, Anthony van: *Joseph Haydn. Thematisch-bibliographisches Werkverzeichnis II*, Vokalwerke, Mainz 1971

Jakubcová, Alena a kol.: *Starší divadlo v českých zemích do konce 18. století. Osobnosti a díla*, Praha 2007

Jonášová, Milada: „Ihre Versicherung beruhigt mich, sie kommt von einem Kenner“. K biografii Jana Křtitele Kuchaře, in: *Hudební věda* XL, 4, 2003, s. 329-361

Kapsa, Václav: *Kapela hraběte Václava Morzina*, disertační práce, FFUK Praha 2009

Kollbacher, Adolf: *Musikpflege in Mariazell*, Wien 1995

Louda, Jiří – Zázvorková, Blanka: *Vrchlabí*, Zmizelé Čechy, Praha – Litomyšl 2006

Mikanová, Eva: Sbírka hudebnin z Dlouhého Mostu (Několik poznámek k její provenienci), in: *Zpravodaj Společnosti pro starou hudbu*, 1985/2, s. 20-22

Mikuláš, Jiří: *Archiv kantorské hudby v Čechách 18. století. Notová sbírka Karla Motejlky ze Zásady u Jablonce*, inventář fondu, S 241, strojopis, Praha, Národní muzeum v Praze – České

muzeum hudby, oddělení hudebního archivu 1990

Múdra, Darina: Musikrepertoire, ausübende Musiker und Kopisten der Jesuiten- und Piaristenkirche in Trenčín in den Jahren 1733 – 1859, in: *Musicologica Slovaca* VII, VEDA, Bratislava 1978, s. 117–170

Němec, Vladimír: *Pražské varhany*, Praha 1944

Němeček, Jan: *Jakub Jan Ryba. Život a dílo*, Praha 1963

Němeček, Jan: *Nástin české hudby XVIII. století*, SNKLHU, Praha 1955

Němeček, Jan: *Školní deníky Jakuba Jana Ryby*, Praha 1957

Niubó, Marc: Emilián Trola a hudba u sv. Jakuba v Praze, in: *Hudební věda* XXXVII, 3-4, 2000, s. 279-286

Ottův slovník naučný. Ilustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí I-XXVII, Praha 1888-1908

P[azourek], G.: Eine Charwoche in Hohenelbe, in: *Bohemia* 15.4.1892, příloha

Pilková, Zdeňka: Doba osvícenského absolutismu (1740-1810), in: kol. autorů: *Hudba v českých dějinách. Od středověku do nové doby*, Praha ²1989

Pošťolka, Milan: *Mladý Josef Haydn. Jeho vývoj ke klasickému slohu*, Praha 1988

Répertoire International des Sources Musicales, Series A/II: Music manuscripts after 1600, on-line databáze: <<http://opac.rism.info/>> (6. VIII. 2010)

Ron, Vojtěch: *Lidové pašijové divadlo v českých zemích*, Vyšehrad, Praha 2009

Rulišek, Hynek: *Dějiny a kulturní vliv augustiniánů na území Čech a Moravy*, diplomová práce, Jihočeská univerzita, České Budějovice, 2007.

Řehák, Karel L.: Konvent augustiniánů poustevníků v Domažlicích, *Sborník historického kroužku*, roč. XII, 1912, č. 1-2, s. 1-19, č. 3-4, s. 113-138

Sehnal, Jiří: *Hudba v Olomoucké katedrále v 17. a 18. století*, Brno 1988

Schuster, P. Wilhelm: *Das Hohenelber Augustinerkloster*, Trautenau 1930

Svoboda, Milan (přel.): *Corona senum filii filiorum. Kázání k 50. výročí svatby manželů Kittelových (1777)*, Liberec 2009

Šormová, Lenka: *Archiv města Vrchlabí (Stadtamt Hohenelbe). Inventář, archivní pomůcka č. 353, JAF č. 764, SOA Trutnov* 2000

Trojan, Jan: *Kantoři na Moravě a ve Slezsku v 17.-19. století. Jejich sociální postavení, společenská funkce a význam ve vývoji národní hudební kultury*, Brno 2000

Trolda, Emil: Augustiniáni a hudba, in: *Cyril* 62/1936, s. 7-10, 29-35

Trolda, Emil: Hudební archiv minoritského kláštera sv. Jakuba v Praze, in: *Cyril* 9, 1918, s. 142-145

Weiss, Anton: *Geschichte der Theresianischen Schulreform in Böhmen, Zusammengestellt aus den halbjährigen Berichten der Schulen-Oberdirektion 17. September 1777 – 14. März 1792*, Teil I-II, Wien und Leipzig 1906, 1908

Zůman, František: *Podkrkonošské papírny*, Praha 1940

7. Přílohy

Příloha I.

Katalog skladeb Johanna Aloise Lamba

V následujícím katalogu byla vynaložena snaha systematicky shrnout dochované i dokumentované nedochované kompozice J. A. Lamba. Tento soupis si neklade nárok na úplnost a je pravděpodobné, že se mnohé Lambovy dosud neznámé kompozice ještě objeví při nadcházejících hudebních průzkumech. Pro nedostatek pramenů potřebných ke chronologickému řazení a pro snazší budoucí přiřazování nově objevených skladeb do existujícího katalogu, bylo zvoleno číslování v následujících kategoriích:

- I. Mešní skladby
- II. Litanie
- III. Ostatní duchovní skladby na latinský text
- IV. Duchovní skladby na německý text
- V. Oratoria
- VI. Světská hudba

Skladby se sporným autorstvím J. A. Lamba

Hudební prameny uvádějící chybně Lambovo autorství

Uplatněno bylo členění podle funkční hierarchie druhů v rámci liturgie (I.-IV.). Oratoria a světská hudba je řazena na konec (V.-VI.) – jednak jsou obsazeny po jedné skladbě a zároveň se do těchto kategorií nepředpokládají žádné nové závažnější přírůstky. Skladby stejného druhu byly v této fázi evidence seřazeny dle chromatického sledu tónů. Vzhledem k rozsahu dochovaného díla (24 skladeb, vynecháme-li skladby sporné) nemá složitější členění díla smysl. Každá jednotka uvádí název skladby, její obsazení a notový incipit. U rozsáhlejších liturgických cyklů je uveden pouze incipit úvodní části (Kyrie). Informace o prameni obsahuje údaj o místě uložení a signatuře, diplomatický přepis titulní strany, případné starší či neplatné signatury, popř. číslo RISMu a dodatečné poznámky, kde uvedeny příписы na titulní straně a v partech hudebniny, evidence v SHK, popř. k prameni se vztahující literatura. Zkratky jsou uvedeny v seznamu zkratek této práce.

Katalog uvádí skladby, kterým byla na základě pramenů přisouzena jednoznačnost či alespoň větší pravděpodobnost Lambova autorství. Skladby, u kterých je tato pravděpodobnost méně než poloviční, jsou uvedeny v následném seznamu sporných skladeb

do doby, než je bude zjištěním nových pramenů možno přiřadit do tematického katalogu, nebo vyloučit úplně.³⁰⁴

Na závěr jsou uvedeny hudební rukopisy, které nesou autorské jméno Lambovo, ale toto autorství je dostatečně vyvráceno prameny jinými. Seznamy těchto skladeb neobsahují podrobné informace jako u tematického katalogu (obsazení, incipity, diplomatický přepis titulní strany a poznámky o provenienci). Jelikož jsou prameny dohledatelné v SHK či databázi RISM, uvádím signatury či odkazy těchto katalogů.

I. MEŠNÍ KOMPOZICE

I/1 Missa Brevis Solemnis in C

obsazení: CATB, Vno I II, Vla di Alto/Fg I II, Cl in C (B)/Fl I II, Cor I II, Org (Bc)

I. Kyrie
Andantino

Vno I

C

Ky-ri-e e - lei - son e - lei - - son

Prameny: uložení: Praha – ČMH (Horník), sig. XI-F-191
prov.: Zlatá Koruna

titul: *Missa Brevis Solemnis | a | Canto - Alto - Tenore - Basso | Violino 1° & 2° | (Flauto vel) Clarinetto 1° & 2° in C vel B | Alto Viola 1° & 2° - obl. oder Fagotto 1° & 2° | Cornu 1° & 2° | con | Organo duplici | Authore: Lamb. | Ex rebus Antonii | Borovy die 6. Jan. | 1798.*

MS: Antonín Borový, 6. I. 1798

³⁰⁴ o této problematice pojednává kapitola 3.2.1. Prameny

pozn. v záhlaví tit. s.: *NB die 2 Alto violen oder 2 Fagott sind obl.* (ms. Borový)
 v zápatí tit. s. (ms. tentýž): *Producirowana*
dne: 8. April 798. P: J:
16. May 1802. d.
25. May 1813. P: Teschner
27. May 1815. d.
9. Juny 1816 d. mit 2 Fagött u: 2 Violen
16. May 1817. d.
31. octob: 1819. P: Payer
20 May 1827. P: Podany
 ms. Horník: *Darem ze Zl. Koruny 11.9.1903, O. Horník*
 hud. obsahuje part *Organo in C* a *Organo Transposito* v transpozici do B

I/2 Missa Solemnis in D

obsazení: CATB, Vno I II, Vla, Ob/Cl I II, Cor I II in D/G, Timp, Org (Bc)

I. Kyrie

Vno I

C

Ky - ri - e e - lei - son e - lei - son

Prameny: uložení: Rychnov n. Kněžnou – Muzeum Orlicka, sig. 647
 prov.: Olešnice

titul: *Missa solemnis in D | a | Canto Alto | Tenore Basso | Violini Due | Oboe Due obligato, | Clarinetitis ad Libit. | Alto Viola oblig. | Cornuis due in D et G | Timpano | con | Organo. | Del Sig: Aloysio Lamm. | Ex Musicalibus Francesco. | Hürschberg | Eigenthum der Gieshübler Kirche.*

MS: Franz Hürschberg (cca 1800)
 pozn.: SHK

I/3 Missa Solemnis in Dis (1798)

obsazení: CATB, Vno I II, Vla di Alto I II, Bs (Vlne, Vcl), Cl I II, Fg I II, Cor/Cln I II, Timp, Org (Bc)

I. Kyrie

Andantino

Prameny:

- uložení: Opava – SM, sig. A 113
prov.: Opava, archiv minoritů
titul: *Missa Solemnis | à | 4. Vocibus. | 2 Violinis. | 2 Violis. | 2 Clarinettis. | 2. Cornibus. | 2 Fagottis. | Tympanis & Organo. | Auctore Joanne Aloysie Lamb | Cantore & Professore scholae normalis Hohenelbe in Bohemia composita 798. | Chori ad S. Spiritum.*
MS: 1798
pozn.: Složeno pro minoritský kůr u sv. Ducha v Opavě roku 1798
RISM no: 550032330
- uložení: Domažlice – Muzeum Chodska, bez sig.
prov.: Domažlice, děkanský kostel P. Marie
titul: *MISSA | a | Canto, Alto, Tenore, Basso. | Violinnis 2^{bus}, Violis 2^{bus} | Clarinettis 2^{bus} Fagottis 2^{bus} | Cornis 2^{bus} Clarinis 2^{bus} in Dis et C. | Tympanis | Violone et Organo | Auctore Lamb | Organo | Del: Sigl: Lamb. | Ecclesia (...)tinen. [pečet'] Joan Faster | Decanus | Severinus | Blatterbauer*
MS: Joseph Rittermann 1803; [DS] 5.-6. VII. 1803; A. Grus; Joh. Ant. Hollub
- uložení: Bratislava – SNM, sig. MUS XIII 144
prov.: Trenčín, piaristická kolej
titul: *Missa Solennis in Es. | á | IV. Vocibus. | II. Violinis. | II. Clarinettis. | II. Cornibus. | II. Clarinis. | Organo, | et | Tympanis. | Del Sigre Lamb. 1808.*
MS: Augustin Šmehlík; Tobiáš František Fučík, 1814
pozn.: na konci partu Vno I: *Die 10. May 1814. T: Futschik mpia*
na konci partu C: *Scriptis T. F. die 3. May / A° 1814*
na titulní straně: *Aug. Smehligh | e S. P. mp. | Descrips. 1814*
RISM no: 570004269

4. uložení: Kroměříž – AMK, sig. A - 1736
prov.: Kroměříž, chrám P. Marie
- titul: *Missa in Dis | a | Canto. Alto. Tenore. Basso. | Violin Imo et Ildo, | Alto Violae duae. | Fagotto Imo et Ildo | Clarinetto Imo et Ildo | Oboe Imo et Ildo | Corno Imo et Ildo | Clarino Imo et Ildo | Tympano et Organo | Authore Aloysio Lamb. | Chori Cremsiriensis ad B: V: M:*
- MS: a 1843
st. sig.: 6.
pozn.: Breitenbacher: E – 183
5. uložení: Praha – ČMH (Horník), sig. XI-F-191
prov.: Plzeň, chrám sv. Bartoloměje
- titul: *Missa Solennis in Dis | a | 4. Vocibus | 2. Violinis | 2. Violis | 2. Clarinettis in B. | 2. Fagottis | 2. Cornis | 2. Clarinis | Tympanis | con | Organo. | Authore Lamb. | N° 58 Ecclesiae S. Bartholomaei. | Ad usum | Fran: Krzepelka | Sch: nor: magistri.*
- MS: František Křepelka, cca 1850
st. sig.: No. 58; Inv: No. 102

I/4 Missa in B

obsazení: CATB, Vno I II, Vla, Cl I II, Clno I II, Org (Bc)

I. Kyrie

Vno I

C

Ky-ri-e e - lei - son ky - ri - e

- Prameny:** uložení: Český Krumlov - SOA, sig. 2479
prov.: Hluboká n. Vltavou, kostel
- titul: *Missa ex B | a | Canto, Alto, Tenore, Basso, | Violinis 2^{bus} | Clarinettis 2^{bus} | Cornis 2^{bus} | Alto-Viola | con | Fundamento. | Authore Lamb. | Wenceslai Caroli Kutschera m.pia*
- MS: Karel Václav Kučera, cca 1800
pozn.: SHK

I/5 Requiem Solemne in Dis

obsazení: CATB, Vno I II, Cl I II, Cor I II, Org (Bc)

I. Introitus

Andante

C
Re - qui - em ae - ter-nam ae - ter - nam

Prameny: uložení: Brno – HAM, sig. A 19.301
prov.: Brno, Augustiniáni

titul: *Requiem Solemne in Dis | a | Canto Alto | Tenore Basso | Violino I^{mo} II^{do} | Clarinetto I^{mo} II^{do} | Cornuo I^{mo} II^{do} | con | Organo | Del Sig. Lamb.*

MS: cca 1800
pozn.: SHK

I/6 Requiem in E

obsazení: CATB, Vno I II, Vla, Cl I II, Clho I II, Org (Bc)

I. Introitus

Adagissimo

C
Re - qui - em ae - ter - nam ae - ter - nam

Prameny: uložení: Nymburk, kostel sv. Jiljí – děkanský úřad, sig. 166
prov.: Jeníšovice

titul: *Requiem Ex E | a | Canto, Alto, Tenore, Basso, | Violino Primo. Violino Secundo, | Cornu Primo, Cornu Secundo | con Organo. | Authore Joanne Lamb. | Ex rebus. | Ferdinandi Hütter | Ag: Currentis.*

MS: Václav Vojtěch Renger, 1781
st. sig.: 6. (modře); 54 (červeně)
RISM no.: 550032328
pozn.: na konci partů Vno I: *descripsit Wences: Adalb: Renger. Anno 1781*
tentýž podpis na konci partů Vno II a Org
SHK

II. LITANIE

II/1 Litaniae Lauretane in C

obsazení: CATB, Vno I II, Vla, Clno I II, Org (Bc)

I. Kyrie

Adagio

Prameny:

1. uložení: Praha – ČMH, sig. III-A-104
prov.: ?

titul: *LiTanie. Lauretane. | a. voc | Canto. Alto. | Tenore Basso. | Violino Primo | Violino Secondo | Clarino 2^{di} bus | con | Organo. Authore Lamb | Weihrauch.*

MS: Dominik (?) Weihrauch

pozn.: Na tit. straně před jménem majitele dopsáno: *Dominig*; v zápatí téže strany to samé ještě jednou.

2. uložení: Praha – NK (Dlouhý Most – Hübnerové), sig. 59 R 3083
prov.: Dlouhý Most – Hübnerové

titul: *Litaniae Laureta: in C: | a | Canto, Alto, Tenore, Basso. | Violino Primo et Secundo. | Clarino Primo et Secundo. | con | Organo. | Sig: Kreith | Pfohl. mp.*

MS: Anton Pfohl, cca 1800-1825

st. sig.: 157 (modře)

RISM no.: 552000123

pozn.: SHK

II/2 Litaniae de BMV in C

obsazení: CATB, Vno I II, Vla, Cor I II, Org (Bc)

I. Kyrie

Allegro moderato

6

Ky - ri - e e - lei - son ky - ri - e e - lei - son

Prameny: uložení: Broumov – Chrám sv. Petra a Pavla, sig. 110
a prov.:

titul: *Lytaniae de B. M. V. | a Vocibus 4, | Violinis 2^{bus} | Cornibus 2^{bus} in C-G-B | et Organo | Authore Lamb.*

MS: (2 DS) cca 1820
pozn.: SHK

III. OSTATNÍ DUCHOVNÍ HUDBA NA LATINSKÝ TEXT

III/1 Invitatorium pro festo Resurrectionis in D

textový
incipit: *Surrexit Dominus vere alleluia*

obsazení: CATB, Vno I II, Vla, Cl I II, Clno I II, Org (Bc)

Allegro molto

Vno I

Sur-rex-it Do-mi-ne ve-re al-le-lu-ia

Prameny: uložení: Hostinné, kostel Nejsv. Trojice, bez sig.
prov.: Vrchlabí (?)

titul: *Invitatorium. | pro festo Resurrectionis D: N: J: Ch: | a | 4 Vocibus | 2 Violinis. | 2 Obois. | 2 Clarinis. | Principal. | Tympana.. | cum | Organo. | Auth: Joan: Aloys: | Lamb. | p: t: Cantor Albipol:*

MS: Autograf (?)
st. sig.: 60.
pozn.: podepsán J. Standt; razítko Arnauer Magistrat

III/2 Invitatorium in D

textový
incipit: *Christus natus est*

obsazení: CATB, Vno I II, Vla, Cl I II, Clno I II, Org (Bc)

Allegro moderato

Vno I

C

Chris - tus Chris - tus

Prameny: uložení: Náchod – SOA (Teplice n. Met.), sig. B 247 (288)
prov.: Teplice n. Metují, chrám sv. Vavřince

titul: *Invitatorium | Christus natus est nobis | a | Canto, Alto, Tenore,
Basso, | Violino I^{mo} | Violino II^{do} | Clarinetto I^{mo} | Clarinetto II^{do} |
Clarino I^{mo} | Clarino II^{do} | Clarino Principal | Tympano | con |
Organo | vom Lamb. |*

MS: Josef Wittich, cca 1840
pozn.: SHK

III/3 Offertorium in C

textový
incipit: *Festa dies illuxit hodie*

obsazení: CATB, Vno I II, Vla, Cl I II, Clno I II, Org (Bc)

Allegro presto

Vno I

C

Fes - ta di - es il - lux - it ho-di-e

Prameny: uložení: Praha – ČMH (Horník), sig. XI-F-192
prov.: Praha – Vyšehrad

titul: *Offertorium – In C. deoni. Festo. | á | Canto Alto | Tenore Basso. | Violini 2 in dupplo. | Flauti 2 in obl. | Clarini 2 in C. | Tympani in C. | con | Organo é Violone | Del Sigl^{re} Lamb. | Ex Mus: | Joannis Kucžera. M_{pria}*

MS: Jan Kučera (nar. cca 1745 – z. 1836)

st. sig.: N^{ro}. 29.

pozn.: v zápatí tit. s.: *Darem z Vyšehradu 19¹⁰/4 04 O. Horník*

III/4 Offertorium in Dis

textový
incipit: *Laudate Dominum*

obsazení: CATB, Vno I II, Vla II I, Cl I II, Fg I II, Clno I II, Cor I II, Timp, Org (Bc)

Allegro

Vno I

C

Lau - da - te Do - mi - num

Prameny:

1. uložení: Opava – SM, sig. A 112
prov.: Opava, archiv minoritů

titul: *Offertorium | a | 4 Vocibus cant. | 2 Violinis | 2 Violis | 2 Clarinetis | 2 Cornibus | 2 Fagottis | 2 Clarinis | Tympanis | et | Organo | Compositum a Domine Lamp.*

MS: cca 1800

RISM no: 550032329

pozn.: SHK

2. uložení: Brno – HAM, sig. 12.699
prov.: Rajhrad, klášter
- titul: *Offertorium in Dis | a | Canto Alto | Tenore Basso | Violino I et II | Clarinetto I et II in B | Cornu I et II | Clarino I et II | Tympano | Viola I et II | Violone | con | Organo | Auctore Lamb | Procuravit P. Carolus | p.t. Regentschori | 1810*
- MS: P. Carolus, Petrus Schanza, Antonius Sieger, Wenzel Geppert, 1810
pozn.: na konci zápisu jednotlivých partů:
Descripsit Antonius Sieger | Tubicen Rayhrad. | 1810
Descripsit Wenzl Geppert | Trompeter im Stifte | Raigern
Petrus Schanza Discantist
SHK
3. uložení: Bratislava – SNM, sig. MUS XIII 143
prov.: Trenčín, piaristická kolej
- titul: *Offertorium | á | IV. Vocibus, | II. Violinis. | II. Violis. | II. Cornibus. | II. Clarinettis. | II. Clarinis. | Violone, | Organo | et | Tympanis. | Del Sig. Lamb. | Aug. Smehligh | e S. P. mp.*
- MS: Augustin Šmehlík, 1814
RISM no: 570004270

III/5 Regina Caeli in D

obsazení: CATB, Vno I II, Cl I II, Cor I II, Org (Bc)

Allegro molto

Vno I

C

Re - gi - na cae - - li lae - ta - re

- Prameny:** uložení: Hostinné, kostel Nejsv. Trojice, bez sig.
prov.: ?
- titul: *Regina Caeli in D. | Canto Alto | Tenore Basso | Violino Primo | Violino Secondo. | Clarinetto Primo | Clarinetto Secundo in A. | Cornu Primo | Cornu Secundo in D. | con | Organo. | Authore Joanne Lamb. | Ex Musicalibus | Josephi Leeder.*
- MS: Josef Leeder
st. sig.: 227 (tužkou)

III/6 Veni Sancte Spiritus in C

obsazení: CATB, Vno I II, Vla, Cl I II, Clno I II, Org (Bc)

Allegro Moderato

Ve - ni San - cte San - cte Spi - ri - - tus

Prameny: uložení: Praha - ČMH, sig. XXII-F-395

titul: *Veni Sancte Spiritus. | a | 4 Voci | 2 Violini | 2 Clarinetti in C | 2 Corni in D | Principal | Tympan | et | Organo | Auth. Joan Alois Lamb. | Jos: Engl: Wraschtil*

MS: Josef Eng. Vraštil

st. sig.: No. 39

III/7 Responsorium de Resurrectione D: N: J: Ch: in D

textový
incipit: *Angelus Domini descendit de caelo*

obsazení: CATB, Vno I II, Ob I II, Clno I II, Org (Bc)

Allegro moderato

An - ge - lus Do-mi-ni des-cen - dit de cae - lo

Prameny: uložení: Hostinné, kostel Nejsv. Trojice, bez sig.
prov.: Vrchlabí (?)

titul: *Responsorium | de Resurrectione D: N: J: Ch: | a | 4 Vocibus | 2 Violinis | 2 Obois | 2 Clarinis | cum | Auth: Jo: Aloys Lamb.*

MS: Autograf (?)

st. sig.: 47.

pozn.: na titulní straně podepsán J. Standt; razítko *Arnauer Magistrat*

III/8 Motetto de Beata Virgine Mariae in B

textový
incipit: *Omni die Mariae*

obsazení: CATB, Vno I II, Vla, Cl I II, Cor I II, Org (Bc)

Allegro moderato

Vno I

C

Prameny: uložení: Kroměříž – AMK, sig. A 1878
prov.: Kroměříž, chrám P. Marie

titul: *Motetto De Beata Virgine Mariae | a | Canto. Alto. | Tenore. Basso. | Violino Primo. | Violino Secundo. | Alto Viola. | Clarinetto Primo. | Clarinetto Secundo. | Corno Primo. | Corno Secundo | et | Organo. | Del: Sig: Lamb. | Josephus Konrath*

MS: Josef Konrath, cca 1800-1835
pozn.: Breitenbacher: E 182
SHK

III/9 Pastorella in C

textový
incipit: *Transeamus ad Dei habitaculum*

obsazení: CATB, Vno I II, Vla, Cl I II, Cor I II, Timp, Org (Bc)

Presto

Vno I

C

Tran-se - a - mus tran - se- a - mus ad De-i Do-mi-num

Prameny: uložení: Horní Branná – kostel sv. Václava, bez sig.
a prov.:

titul: *Pastorela in C | a | Canto, Alto, Tenore, Basso, | Violin I^{mo} et II^{do} | Viola | Clarinetto Duo. | Cornuo Duo. | Tympano | et Organo. | Auth: Lamb. | Franciscus Mencl mpria.*

MS: František Mencl, cca 1840

pozn.: Pod přeškrtným podpisem pův. majitele: Jos: Fr: Bujárek.

III/10 Te Deum laudamus in D

obsazení: CATB, Vno I II, Vla, Ob/Cl I II, Clno I II, Timp, Org (Bc)

Allegro

C

Te De - um   Te De - um   Te De - um

Prameny: uložení: Rychnov n. Kn. – Muzeum Orlicka, sig. 997
prov.: ?

titul: *Tedeum laudamus Ex D. | Canto Alto | Tenore Basso | Violino Primo | Violino Secondo | Oboe Primo | Oboe Secondo | Clarino Primo | Clarino Secondo | Timpana | et | Organo | Authore D: Lamb.*

MS: Václav Martin Libický, cca 1800

pozn.: SHK

III/11 Offertorium in C

textový
incipit: *Laudate Dominum*

obsazení: CATB, Vno I II, Vla, Cl I II, Fg I II, Clno I II, Timp, Org (Bc)

Allegro

Vno I

C

17

Lau-da-te   Do-mi-num de coe-lis

Prameny: uložení: Rychnov n. Kn. – Muzeum Orlicka, sig. 626
prov.: Olešnice

titul: *Chorus in C I^{me} Classis | Canto Alto | Tenore Basso. | Violin I^{mo} | Violino II^{do} | Violae Duae | Oboe | Fagott | Cornuis | Clarinis | cum | Tympano | et | Organo | Author Lamm. | Eigenthum der Gieshübler Kirche. – Zahlten.*

MS: 1822
pozn.: SHK

IV. DUCHOVNÍ HUDBA NA NĚMECKÝ TEXT

IV/1 Aria pro tempore Adventu in G

textový
incipit: *Ave einen Schönen Grüss*

obsazení: A solo, Vno I II, Vla, Cl I II, Clno I II, Org (Bc)

Fresco

Vno I

A

A - ve ei - nen Schö - nen Grüss

The image shows a musical score for two staves. The top staff is for Violin I (Vno I) in treble clef, key of G major (one sharp), and common time. It begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a common time signature (C). The melody starts with a quarter note G4, followed by eighth notes A4, B4, C5, D5, E5, F#5, G5, A5, B5, C6, D6, E6, F#6, G6, A6, B6, C7, D7, E7, F#7, G7, A7, B7, C8, D8, E8, F#8, G8, A8, B8, C9, D9, E9, F#9, G9, A9, B9, C10, D10, E10, F#10, G10, A10, B10, C11, D11, E11, F#11, G11, A11, B11, C12, D12, E12, F#12, G12, A12, B12, C13, D13, E13, F#13, G13, A13, B13, C14, D14, E14, F#14, G14, A14, B14, C15, D15, E15, F#15, G15, A15, B15, C16, D16, E16, F#16, G16, A16, B16, C17, D17, E17, F#17, G17, A17, B17, C18, D18, E18, F#18, G18, A18, B18, C19, D19, E19, F#19, G19, A19, B19, C20, D20, E20, F#20, G20, A20, B20, C21, D21, E21, F#21, G21, A21, B21, C22, D22, E22, F#22, G22, A22, B22, C23, D23, E23, F#23, G23, A23, B23, C24, D24, E24, F#24, G24, A24, B24, C25, D25, E25, F#25, G25, A25, B25, C26, D26, E26, F#26, G26, A26, B26, C27, D27, E27, F#27, G27, A27, B27, C28, D28, E28, F#28, G28, A28, B28, C29, D29, E29, F#29, G29, A29, B29, C30, D30, E30, F#30, G30, A30, B30, C31, D31, E31, F#31, G31, A31, B31, C32, D32, E32, F#32, G32, A32, B32, C33, D33, E33, F#33, G33, A33, B33, C34, D34, E34, F#34, G34, A34, B34, C35, D35, E35, F#35, G35, A35, B35, C36, D36, E36, F#36, G36, A36, B36, C37, D37, E37, F#37, G37, A37, B37, C38, D38, E38, F#38, G38, A38, B38, C39, D39, E39, F#39, G39, A39, B39, C40, D40, E40, F#40, G40, A40, B40, C41, D41, E41, F#41, G41, A41, B41, C42, D42, E42, F#42, G42, A42, B42, C43, D43, E43, F#43, G43, A43, B43, C44, D44, E44, F#44, G44, A44, B44, C45, D45, E45, F#45, G45, A45, B45, C46, D46, E46, F#46, G46, A46, B46, C47, D47, E47, F#47, G47, A47, B47, C48, D48, E48, F#48, G48, A48, B48, C49, D49, E49, F#49, G49, A49, B49, C50, D50, E50, F#50, G50, A50, B50, C51, D51, E51, F#51, G51, A51, B51, C52, D52, E52, F#52, G52, A52, B52, C53, D53, E53, F#53, G53, A53, B53, C54, D54, E54, F#54, G54, A54, B54, C55, D55, E55, F#55, G55, A55, B55, C56, D56, E56, F#56, G56, A56, B56, C57, D57, E57, F#57, G57, A57, B57, C58, D58, E58, F#58, G58, A58, B58, C59, D59, E59, F#59, G59, A59, B59, C60, D60, E60, F#60, G60, A60, B60, C61, D61, E61, F#61, G61, A61, B61, C62, D62, E62, F#62, G62, A62, B62, C63, D63, E63, F#63, G63, A63, B63, C64, D64, E64, F#64, G64, A64, B64, C65, D65, E65, F#65, G65, A65, B65, C66, D66, E66, F#66, G66, A66, B66, C67, D67, E67, F#67, G67, A67, B67, C68, D68, E68, F#68, G68, A68, B68, C69, D69, E69, F#69, G69, A69, B69, C70, D70, E70, F#70, G70, A70, B70, C71, D71, E71, F#71, G71, A71, B71, C72, D72, E72, F#72, G72, A72, B72, C73, D73, E73, F#73, G73, A73, B73, C74, D74, E74, F#74, G74, A74, B74, C75, D75, E75, F#75, G75, A75, B75, C76, D76, E76, F#76, G76, A76, B76, C77, D77, E77, F#77, G77, A77, B77, C78, D78, E78, F#78, G78, A78, B78, C79, D79, E79, F#79, G79, A79, B79, C80, D80, E80, F#80, G80, A80, B80, C81, D81, E81, F#81, G81, A81, B81, C82, D82, E82, F#82, G82, A82, B82, C83, D83, E83, F#83, G83, A83, B83, C84, D84, E84, F#84, G84, A84, B84, C85, D85, E85, F#85, G85, A85, B85, C86, D86, E86, F#86, G86, A86, B86, C87, D87, E87, F#87, G87, A87, B87, C88, D88, E88, F#88, G88, A88, B88, C89, D89, E89, F#89, G89, A89, B89, C90, D90, E90, F#90, G90, A90, B90, C91, D91, E91, F#91, G91, A91, B91, C92, D92, E92, F#92, G92, A92, B92, C93, D93, E93, F#93, G93, A93, B93, C94, D94, E94, F#94, G94, A94, B94, C95, D95, E95, F#95, G95, A95, B95, C96, D96, E96, F#96, G96, A96, B96, C97, D97, E97, F#97, G97, A97, B97, C98, D98, E98, F#98, G98, A98, B98, C99, D99, E99, F#99, G99, A99, B99, C100, D100, E100, F#100, G100, A100, B100, C101, D101, E101, F#101, G101, A101, B101, C102, D102, E102, F#102, G102, A102, B102, C103, D103, E103, F#103, G103, A103, B103, C104, D104, E104, F#104, G104, A104, B104, C105, D105, E105, F#105, G105, A105, B105, C106, D106, E106, F#106, G106, A106, B106, C107, D107, E107, F#107, G107, A107, B107, C108, D108, E108, F#108, G108, A108, B108, C109, D109, E109, F#109, G109, A109, B109, C110, D110, E110, F#110, G110, A110, B110, C111, D111, E111, F#111, G111, A111, B111, C112, D112, E112, F#112, G112, A112, B112, C113, D113, E113, F#113, G113, A113, B113, C114, D114, E114, F#114, G114, A114, B114, C115, D115, E115, F#115, G115, A115, B115, C116, D116, E116, F#116, G116, A116, B116, C117, D117, E117, F#117, G117, A117, B117, C118, D118, E118, F#118, G118, A118, B118, C119, D119, E119, F#119, G119, A119, B119, C120, D120, E120, F#120, G120, A120, B120, C121, D121, E121, F#121, G121, A121, B121, C122, D122, E122, F#122, G122, A122, B122, C123, D123, E123, F#123, G123, A123, B123, C124, D124, E124, F#124, G124, A124, B124, C125, D125, E125, F#125, G125, A125, B125, C126, D126, E126, F#126, G126, A126, B126, C127, D127, E127, F#127, G127, A127, B127, C128, D128, E128, F#128, G128, A128, B128, C129, D129, E129, F#129, G129, A129, B129, C130, D130, E130, F#130, G130, A130, B130, C131, D131, E131, F#131, G131, A131, B131, C132, D132, E132, F#132, G132, A132, B132, C133, D133, E133, F#133, G133, A133, B133, C134, D134, E134, F#134, G134, A134, B134, C135, D135, E135, F#135, G135, A135, B135, C136, D136, E136, F#136, G136, A136, B136, C137, D137, E137, F#137, G137, A137, B137, C138, D138, E138, F#138, G138, A138, B138, C139, D139, E139, F#139, G139, A139, B139, C140, D140, E140, F#140, G140, A140, B140, C141, D141, E141, F#141, G141, A141, B141, C142, D142, E142, F#142, G142, A142, B142, C143, D143, E143, F#143, G143, A143, B143, C144, D144, E144, F#144, G144, A144, B144, C145, D145, E145, F#145, G145, A145, B145, C146, D146, E146, F#146, G146, A146, B146, C147, D147, E147, F#147, G147, A147, B147, C148, D148, E148, F#148, G148, A148, B148, C149, D149, E149, F#149, G149, A149, B149, C150, D150, E150, F#150, G150, A150, B150, C151, D151, E151, F#151, G151, A151, B151, C152, D152, E152, F#152, G152, A152, B152, C153, D153, E153, F#153, G153, A153, B153, C154, D154, E154, F#154, G154, A154, B154, C155, D155, E155, F#155, G155, A155, B155, C156, D156, E156, F#156, G156, A156, B156, C157, D157, E157, F#157, G157, A157, B157, C158, D158, E158, F#158, G158, A158, B158, C159, D159, E159, F#159, G159, A159, B159, C160, D160, E160, F#160, G160, A160, B160, C161, D161, E161, F#161, G161, A161, B161, C162, D162, E162, F#162, G162, A162, B162, C163, D163, E163, F#163, G163, A163, B163, C164, D164, E164, F#164, G164, A164, B164, C165, D165, E165, F#165, G165, A165, B165, C166, D166, E166, F#166, G166, A166, B166, C167, D167, E167, F#167, G167, A167, B167, C168, D168, E168, F#168, G168, A168, B168, C169, D169, E169, F#169, G169, A169, B169, C170, D170, E170, F#170, G170, A170, B170, C171, D171, E171, F#171, G171, A171, B171, C172, D172, E172, F#172, G172, A172, B172, C173, D173, E173, F#173, G173, A173, B173, C174, D174, E174, F#174, G174, A174, B174, C175, D175, E175, F#175, G175, A175, B175, C176, D176, E176, F#176, G176, A176, B176, C177, D177, E177, F#177, G177, A177, B177, C178, D178, E178, F#178, G178, A178, B178, C179, D179, E179, F#179, G179, A179, B179, C180, D180, E180, F#180, G180, A180, B180, C181, D181, E181, F#181, G181, A181, B181, C182, D182, E182, F#182, G182, A182, B182, C183, D183, E183, F#183, G183, A183, B183, C184, D184, E184, F#184, G184, A184, B184, C185, D185, E185, F#185, G185, A185, B185, C186, D186, E186, F#186, G186, A186, B186, C187, D187, E187, F#187, G187, A187, B187, C188, D188, E188, F#188, G188, A188, B188, C189, D189, E189, F#189, G189, A189, B189, C190, D190, E190, F#190, G190, A190, B190, C191, D191, E191, F#191, G191, A191, B191, C192, D192, E192, F#192, G192, A192, B192, C193, D193, E193, F#193, G193, A193, B193, C194, D194, E194, F#194, G194, A194, B194, C195, D195, E195, F#195, G195, A195, B195, C196, D196, E196, F#196, G196, A196, B196, C197, D197, E197, F#197, G197, A197, B197, C198, D198, E198, F#198, G198, A198, B198, C199, D199, E199, F#199, G199, A199, B199, C200, D200, E200, F#200, G200, A200, B200, C201, D201, E201, F#201, G201, A201, B201, C202, D202, E202, F#202, G202, A202, B202, C203, D203, E203, F#203, G203, A203, B203, C204, D204, E204, F#204, G204, A204, B204, C205, D205, E205, F#205, G205, A205, B205, C206, D206, E206, F#206, G206, A206, B206, C207, D207, E207, F#207, G207, A207, B207, C208, D208, E208, F#208, G208, A208, B208, C209, D209, E209, F#209, G209, A209, B209, C210, D210, E210, F#210, G210, A210, B210, C211, D211, E211, F#211, G211, A211, B211, C212, D212, E212, F#212, G212, A212, B212, C213, D213, E213, F#213, G213, A213, B213, C214, D214, E214, F#214, G214, A214, B214, C215, D215, E215, F#215, G215, A215, B215, C216, D216, E216, F#216, G216, A216, B216, C217, D217, E217, F#217, G217, A217, B217, C218, D218, E218, F#218, G218, A218, B218, C219, D219, E219, F#219, G219, A219, B219, C220, D220, E220, F#220, G220, A220, B220, C221, D221, E221, F#221, G221, A221, B221, C222, D222, E222, F#222, G222, A222, B222, C223, D223, E223, F#223, G223, A223, B223, C224, D224, E224, F#224, G224, A224, B224, C225, D225, E225, F#225, G225, A225, B225, C226, D226, E226, F#226, G226, A226, B226, C227, D227, E227, F#227, G227, A227, B227, C228, D228, E228, F#228, G228, A228, B228, C229, D229, E229, F#229, G229, A229, B229, C230, D230, E230, F#230, G230, A230, B230, C231, D231, E231, F#231, G231, A231, B231, C232, D232, E232, F#232, G232, A232, B232, C233, D233, E233, F#233, G233, A233, B233, C234, D234, E234, F#234, G234, A234, B234, C235, D235, E235, F#235, G235, A235, B235, C236, D236, E236, F#236, G236, A236, B236, C237, D237, E237, F#237, G237, A237, B237, C238, D238, E238, F#238, G238, A238, B238, C239, D239, E239, F#239, G239, A239, B239, C240, D240, E240, F#240, G240, A240, B240, C241, D241, E241, F#241, G241, A241, B241, C242, D242, E242, F#242, G242, A242, B242, C243, D243, E243, F#243, G243, A243, B243, C244, D244, E244, F#244, G244, A244, B244, C245, D245, E245, F#245, G245, A245, B245, C246, D246, E246, F#246, G246, A246, B246, C247, D247, E247, F#247, G247, A247, B247, C248, D248, E248, F#248, G248, A248, B248, C249, D249, E249, F#249, G249, A249, B249, C250, D250, E250, F#250, G250, A250, B250, C251, D251, E251, F#251, G251, A251, B251, C252, D252, E252, F#252, G252, A252, B252, C253, D253, E253, F#253, G253, A253, B253, C254, D254, E254, F#254, G254, A254, B254, C255, D255, E255, F#255, G255, A255, B255, C256, D256, E256, F#256, G256, A256, B256, C257, D257, E257, F#257, G257, A257, B257, C258, D258, E258, F#258, G258, A258, B258, C259, D259, E259, F#259, G259, A259, B259, C260, D260, E260, F#260, G260, A260, B260, C261, D261, E261, F#261, G261, A261, B261, C262, D262, E262, F#262, G262, A262, B262, C263, D263, E263, F#263, G263, A263, B263, C264, D264, E264, F#264, G264, A264, B264, C265, D265, E265, F#265, G265, A265, B265, C266, D266, E266, F#266, G266, A266, B266, C267, D267, E267, F#267, G267, A267, B267, C268, D268, E268, F#268, G268, A268, B268, C269, D269, E269, F#269, G269, A269, B269, C270, D270, E270, F#270, G270, A270, B270, C271, D271, E271, F#271, G271, A271, B271, C272, D272, E272, F#272, G272, A272, B272, C273, D273, E273, F#273, G273, A273, B273, C274, D274, E274, F#274, G274, A274, B274, C275, D275, E275, F#275, G275, A275, B275, C276, D276, E276, F#276, G276, A276, B276, C277, D277, E277, F#277, G277, A277, B277, C278, D278, E278, F#278, G278, A278, B278, C279, D279, E279, F#279, G279, A279, B279, C280, D280, E280, F#280, G280, A280, B280, C281, D281, E281, F#281, G281, A281, B281, C282, D282, E282, F#282, G282, A282, B282, C283, D283, E283, F#283, G283, A283, B283, C284, D284, E284, F#284, G284, A284, B284, C285, D285, E285, F#285, G285, A285, B285, C286, D286, E286, F#286, G286, A286, B286, C287, D287, E287, F#287, G287, A287, B287, C288, D288, E288, F#288, G288, A288, B288, C289, D289, E289, F#289, G289, A289, B289, C290, D290, E290, F#290, G290, A290, B290, C291, D291, E291, F#291, G291, A291, B291, C292, D292, E292, F#292, G292, A292, B292, C293, D293, E293, F#293, G293, A293, B293, C294, D294, E294, F#294, G294, A294, B294, C295, D295, E295, F#295, G295, A295, B295, C296, D296, E296, F#296, G296, A296, B296, C297, D297, E297, F#297, G297, A297, B297, C298, D298, E298, F#298, G298, A298, B298, C299, D299, E299, F#299, G299, A299, B299, C300, D300, E300, F#300, G300, A300, B300, C301, D301, E301, F#301, G301, A301, B301, C302, D302, E302, F#302, G302, A302, B302, C303, D303, E303, F#303, G303, A303, B303, C304, D304, E304, F#304, G304, A304, B304, C305, D305, E305, F#305, G305, A305, B305, C306, D306, E306, F#306, G306, A306, B306, C307, D307, E307, F#307, G307, A307, B307, C308, D308, E308, F#308, G308, A308, B308, C309, D309, E309, F#309, G309, A309, B309, C310, D310, E310, F#310, G310, A310, B310, C311, D311, E311, F#311, G311, A311, B311, C312, D312, E312, F#312, G312, A312, B312, C313, D313, E313, F#313, G313, A313, B313, C314, D314, E314, F#314, G314, A314, B314, C315, D315, E315, F#315, G315, A315, B315, C316, D316, E316, F#316, G316, A316, B316, C317, D317, E317, F#317, G317, A317, B317, C318, D318, E318, F#318, G318, A318, B318, C319, D319, E319, F#319, G319, A319, B319, C320, D320, E320, F#320, G320, A320, B320, C321, D321, E321, F#321, G321, A321, B321, C322, D322, E322, F#322, G322, A322, B322, C323, D323, E323, F#323, G323, A323, B323, C324, D324, E324, F#324, G324, A324, B324, C325, D325, E325, F#325, G325, A325, B325, C326, D326, E326, F#326, G326, A326, B326, C327, D327, E327, F#327, G327, A327, B327, C328, D328, E328, F#328, G328, A328, B328, C329, D329, E329, F#329, G329, A329, B329, C330, D330, E330, F#330, G330, A330, B330, C331, D331, E331, F#331, G331, A331, B331, C332, D332, E332, F#332, G332, A332, B332, C333, D333, E333, F#333, G333, A333, B333, C334, D334, E334, F#334, G334, A334, B334, C335, D335, E335, F#335, G335, A335, B335, C336, D336, E336, F#336, G336, A336, B336, C337, D337, E337, F#337, G337, A337, B337, C338, D338, E338, F#338, G338, A338, B338, C339, D339, E339, F#339, G339, A339, B339, C340, D340, E340, F#340, G340, A340, B340, C341, D341, E341, F#341, G341, A341, B341, C342, D342, E342, F#342, G342, A342, B342, C343, D343, E343, F#343, G343, A343, B343, C344, D344, E344, F#344, G344, A344, B344, C345, D345, E345, F#345, G345, A345, B345, C346, D346, E346, F#346, G346, A346, B346, C347, D347, E347, F#347, G347, A347, B347, C348, D348, E348, F#348, G348, A348, B348, C349, D349, E349, F#349, G349, A349, B349, C350, D350, E350, F#350, G35

IV/2 Pastorella in C

textový
incipit: *Laßt uns unserm Gott lob singen*

obsazení: CATB, Vno I II, Vla, Ob I II, Fg I II, Cor I II, Org (Bc)

Allegro molto

Vno I

C

28

Laßt uns unserm Gott lob singen

Detailed description: This block contains the musical notation for the beginning of 'Pastorella in C'. It features two staves: Violino I (Vno I) in treble clef and Cello (C) in bass clef. The key signature is C major and the time signature is 6/8. The tempo is marked 'Allegro molto'. The Vno I staff starts with a series of eighth notes, while the C staff has a whole note followed by eighth notes. A measure number '28' is indicated above the C staff. Below the staves, the lyrics 'Laßt uns unserm Gott lob singen' are written.

Prameny: uložení: Hostinné, kostel Nejsv. Trojice, bez sig.
prov.: Vrchlabí

titul: *Pastorella in C. | Laßt uns unserm Gott lob singen. | a | Tenore et Basso | Tenore et Basso pro Echo | Violinis II. | Obois II. | Fagottis II. | Cornuis II. | Viola | et | Organo. | Authore Joa: Aloys: Lamb*

MS: Autograf
st. sig.: 28.; No. 14

IV/3 Cantus de Sancto Joanne Nepomuceno in F

textový
incipit: *Lorbeerkränze, laßt uns flechten*

obsazení: C solo I II, Vno I II, Vla I II, Cor I II, Fundamento (Bc)

Andante

Vno I

C

26

Lo - beer - krän-ze laßt uns flech-ten

Detailed description: This block contains the musical notation for the beginning of 'Cantus de Sancto Joanne Nepomuceno in F'. It features two staves: Violino I (Vno I) in treble clef and Cello (C) in bass clef. The key signature is F major (one flat) and the time signature is common time (C). The tempo is marked 'Andante'. The Vno I staff starts with a half note followed by eighth notes, while the C staff has a half note followed by eighth notes. A measure number '26' is indicated above the C staff. Below the staves, the lyrics 'Lo - beer - krän-ze laßt uns flech-ten' are written.

Prameny: uložení: Hostinné, kostel Nejsv. Trojice, bez sig.
prov.: Vrchlabí (?)

titul: *Cantus. | de | Sancto Joanne Nepomuceno. | a | II Cantis. | II Violinis. | II Violis. | II Cornuis. | cum | Fundamento. | Authore Joanne Aloysio Lamb.*

MS: Autograf (?)
st. sig.: 52.; Nro 1.
pozn.: na tit. straně připsáno: *Jahr 1844.*
tamtéž razítko: *Arnauer Magistrat*

IV/4 Cantus de Sancto Joanne Nepomuceno in A

textový incipit: *O unversagter Glaubensheld*

obsazení: C solo, Vno I II, Ob I II, Cor I II, Organo (Bc)

Andante

Vno I

C

O un - ver - sag - ter Glau-bens-held

Prameny: uložení: Hostinné, kostel Nejsv. Trojice, bez sig.
prov.: Vrchlabí (?)

titul: *Cantus | de | Sancto Joanne Nepomuceno | a | Canto Solo. | II Violinis. | II Obois. | II Cornuis. | cum | Organo. | Authore | Joanne Aloysio Lamb.*

MS: Autograf (?)
st. sig.: 53.; 8.; Nro 3.
pozn.: na tit. straně připsáno: *J. Standt*
tamtéž razítko: *Arnauer Magistrat*

V. ORATORIA

V Der gute Samaritan

obsazení: CATBB, Vno I II, Vla/Fl/Ob/Fg I II, Cor I II, Fundamentum (Bc)

I. Chorus

Allegro moderato

Prameny: uložení: Praha – NK (Dlouhý Most), sig. 59 R 5194
prov.: Jablonec n. Nisou

titul: *Der | gute Samaritan,, Luc: 10. | trefliche Figur Jesu. | als | in der klaren Wahrheit liebreicher | Samaritan. | Mit Blütiger Eingießung Göttlichen Gnaden | Oels | nebst | Dem frölichen Wein Aller seiner Barmher= | =zigkeit. | Allein barmherzig-lebenden Christen zu einem Vergnügen, | den Unbarmherzigen aber zu einem nützlichen Schröcken Musikalisch vorgestellt | Authore Joann Lamb. | Ex Rebus | Godefrie: Ign: Wunsch | Jablonensis*

MS: Johann Ignaz Posselt, a1782
pozn. ms.titulní strany: Gottfried Ignaz Wunsch (z. 1782)
party signované: *Jo. Ig. Posselt, Posselt, J. P., apod.*

VI. SVĚTSKÁ HUDBA

VI Blumenfest der Freya oder Der berühmte Aprikosenbaum

Libreto: Andreas Bradler

Prameny: libreto i hudba ztraceny

Provedení: Vrchlabí, divadlo v zámeckém skleníku hr. Morzinů, mezi 1810-1817

Literatura: Fischer: Geistliche Leben, s. 22
Fischer: Theater, s. 7

1. Missa in C

Prameny:

1. autorství: *Lamb*
název: *Missa in C*
uložení: Praha – ČMH (Horník), sign. XI-F-188
prov: Sadská, kostel sv. Apolináře
MS: František Josef Denner, 1782

2. autorství: *Lamboni*
název: *Missa in C*
uložení: Augsburg – Evangelisch-lutherisches Pfarramt der Stadtkirche St. Petri, Musiksammlung, sign. Mus.L.2:1
prov: Beyerfeld
MS: Johann Carl Seyfert, 1819
RISM no: 230002516

3. autorství: *Lamboni*
název: *Missa in C*
uložení: Plzeň – MA (Březnice, pozůstalost F. Vaněčka), sign. HU 1103
prov: Pohoří
MS: František Vaněček, 8. IV. 1823
pozn.: SHK

4. autorství: *Schwertner, Dominik*
název: *Missa in C*
uložení: Semily - OA, sign. M 911
prov: Rokytnice n. Jiz., kostel sv. Michala
MS: Johann Franz Leeder, cca 1850
RISM no: 230002516
pozn. SHK

2. Missa in C

- Prameny:** autorství: *Lamb / Šenkýř(?)*
název: [*Missa in C*]
uložení: Praha – farní úřad kostela sv. Jakuba, bez sign.
prov: Praha – minorité
MS: cca 1800

3. Missa in C

Prameny: autorství: *Lambini*
název: *Missa ex C*
uložení: Pozna – Archiwum Archidiecezjalne, sign. Muz GR I/167
prov: Grodzisk Wielkopolski
MS: Stanislaw Scigalski, cca 1780
RISM no: 300234268
pozn.: dochována pouze titulní strana

4. Missa in C

Prameny: autorství: *Lamboni*
název: *Missa ex C*
uložení: Vorau – Chorherrenstift, sig. 627
prov: Vorau
MS: cca 1800-1810
RISM no: 600055421

5. Missa in C

Prameny: autorství: *Lamboni*
název: *Missa Solennis in C*
uložení: Martin – Matica Slovenska, sig. D II – 12
prov: ?
MS: Joseph Richter, cca 1700-1749
RISM no: 570000337

6. Missa in Dis

Prameny: autorství: *Lamboni*
název: *Missa in Dis*
uložení: Český Krumlov – SOA, sig. 2480
prov: Hluboká n. Vltavou
MS: Karel Václav Kučera, cca 1800
pozn: SHK

Stross, Karel: Requiem in Dis

Prameny: autorství: *Lamb*
 název: *Requiem in Dis*
 uložení: Praha ČMH (Horník), sig. XI-F-190
 prov: Kunvald
 MS: František Michalička, cca 1800
 srov. 553004391
 RISM no: 570001245
 553005498
 600178618
 570004672

Brix(?) / (Wagner): Litaniae in D

Prameny: autorství: *Lamb*
 název: *Litaniae de Scto Joanne Nepomuceno*
 uložení: České Budějovice, sig. M 8
 prov: Týn n. Vltavou, děkanský úřad
 MS: cca 1800
 srov. 550161123
 RISM no: 570000563
 570000562

Příloha II.

Text jednovětého oratoria *Der gute Samaritan*

Následující text byl vypsán z partů jednotlivých vokálních hlasů rukopisu sig. 59 R 5194, uloženého v Národní knihovně České republiky v Praze. Tento diplomatický přepis si nečiní nároky na kritickou edici a je zamýšlen jako ilustrační materiál ke kapitole 3.2.3. Zjevné chyby jsou opraveny v hranatých závorkách, jinak je transliterace ponechána v původním stavu tak, jak uvedeno v prameni.

D e r
g u t e S a m a r i t a n . Luc: 10.
treffliche Figur Jesu Christi.
als
in der klaren Wahrheit liebreicher
Samaritan.
Mit Blütiger Eingießung göttlichen Gnaden
Oels
nebst
dem frölichen Wein aller seiner Barmherzigkeit.

Allein barmherzig-lebenden Christen zu einem Vergnügen
den Unbarmherzigen aber zu einem nützlichen Schröcken Musikalisch vorgestellt

Authore Joann Lamb

Ex Rebus
Godefrie: Ign: Wunsch
Gablonensis

Der Gute Samaritan

CHORUS

Ihr Menschenkinder[,] kommet herbey.
Die ihr gar kein [E]rbarmen
tragt gegen Krank und Armen[.]
Lernt[,] was die Lieb des Nächsten sey,
schaut den Samaritan
hier als ein Muster an.
Ihr Menschenkinder[,] kommet herbey.

DIE BARMHERZIGKEIT

Recitativo

Des Menschen Herz ist ja
von Fleisch und nicht von Stein [.]
[W]ie mag ein Menschenkind,
doch unbarmherzig sein
und sich gar nicht erbarmen
des verlassnen Krank und Armen [.]
man wird ja oft sogar an den wilden Thieren
ein gewisse Lieb und Mitleiden verspühren.
Wie sollen Menschen nicht,
mitleidig können sein
mit dem der gleich wie sie,
auch ist von Fleisch und Bein.

Arietta

Ach ich trage wohl
wie ich tragen soll,
ein herzliches Erbarmen
zu all Bedr[ä]ngten und Armen.

Aria I

Mein Inngeweid,
fühlt fremdes [L]eyd
und eines andern Schmerzen
wie eignes [W]eh
ich mild anseh[.]
sein Qual geht mir zu Herzen,
wer ist wohl schwach
im [W]eh und Ach[,]
daß ich nicht schwach auch werden
weich[,] zart und pur
ist mein Natur
allhier auf dieser Erden.

DIE UMBARMHERZIGKEIT

Recitativo

Ich wäre nicht gescheit
wenn ich mich viel bekümmern sollt
um eines andern Weh und Leyd[.]
Nein, nein es haben frembde Wunden
bey mir noch nie ein *audienz* gefunden[.]
mein zartgesund und frischer Mogen,
kan[n] solche Speisen nicht verkochen und ertragen[.]
auch meine *delicate* Nase
nicht lang bestehen kan[n],
wo ein lebendige Menschen Aaste [!]
Mein Ohr nicht dulden mag,
das Aechzen und das Kreißen[.]
der Himmel wird wohl selbst[,] sag ich[,]
ihm hilf und [B]eystandleisten
Ersterren würde ein Hand,
wen[n] sie ein Eiter solt berühren
oder eine Wund mit Salben schmieren[.]
so wär auch wieder meinen Stand,
nie einen Kranken
ich hab willig angeschaut[.]
ein jeder sorg für seine Haut.

Aria II

Hab ich etwann
ein Kranken im Haus[,]
muß er mir wa[h]rlich
geschwinde hinaus.
Er kön[n]t anstecken[,]
Unlust erwecken.

Ich bin Sorgfältig
und baue bald vor[.]
schick ihme[n] weiter
und schluß [!] das Thor.

Recitativo

DIE BARMHERZIGKEIT

O Unbarmherzige, O böß und wilde Schwester[,]
für dich erbauet sind die Rabennester
und nicht ein Taubenhaus,
du schlüssest alle Liebe aus.

DIE UMBARMHERZIGKEIT

Du Schwester[,] bleib immerhin
eine blöde Krankenw[ä]rterin
ich werde dir [!] doch nicht nacharten
gesunden leichter fäl[!]t als Kranken aufzuwarten[.]
du dich verächtlich machst durch deine [D]i[e]nst
und bey *galenter* Welt kein Lob und Ehre findst.

Duetto

DIE BARMHERZIGKEIT

Mildigkeit an dich doch nehme

DIE UMBARMHERZIGKEIT

dich auf meine Art bequeme

DIE BARMHERZIGKEIT

sey nicht hart und [F]elßen [!] gleich

DIE UMBARMHERZIGKEIT

seye nicht so blöd und weich

DIE BARMHERZIGKEIT

deine Härte wird dich reuen[,]
mich mein Zärte wird erfreuen

DIE UMBARMHERZIGKEIT

mich mein Härte wird erfreuen[,]
deine Zärte wird dich reuen.

DER VON DENEN MÖRDERN VERWUNDETE

Recitativo

Ach! ist dann niemand mehr auf Erd[,]
der mich[,] eh ich den Geist aufgebe[,]
aus meinen Blut aufhebe
und mein Erretter werd[.]
Ein Priester zwar und ein Lewit
Vorüber sind gegangen[,]
die zeigten aber kein Verlangen
zu helfen mir[.]
ach, ach, ach, ach,
muß ich nun sterben hier.

Aria III

Nun sterben hier
soll ich dann auf ofner Strassen
von aller Welt verlassen,
nun sterben hier.
Ich gebe auf den Geist,
weil keine Barmherzigkeit
und keine Mildigkeit
sich mehr auf Erd erweist.

DIE BARMHERZIGKEIT

Recitativo

Mein Sohn [,] du bist noch nicht verlassen[.]
Wiewohl du liegst Verwund auf of[f]ner Strassen[,]
Verzage nicht[,] ich will dir meinen Treuen schücken [,]
der dich auf einmal wird beglücken.

DER GUTE SAMARITAN

Recitativo

Was seh ich dort liegen?
Es ist ein Mensch[,] der greifft schon in die [Zügel][:]
herab mit dir vom Pferd
erst ein Reben [!] Mensch und schätzen wert,
er wird im Eignen Blut verschmachten,
so must du dan[n] gleich trachten,
Ihm, mit hilfe beyzuspringen[,]
du hast Oel und Wein bey dir[,]
in dessen wird es dienen hier[,]
das er sich mög erschwingen [.]
Ey! so will ich dan[n] seine Wunden,
die an noch [!] verbinden Salben heilen
und ihm nach Möglichkeit ein Lebenskraft ertheilen[.]
Ich will ih[n] auf mein Thier gelinde legen,
und bringen eins [!] Herberg [,] ihm zuwegen
einstellen will meine Reiß,
und heut vor ihme sorgen,
auch weil ich gar wohl weis[s]
das er beraubt und Arm,
will ich von darum Morgen,
dem Wirth so weiters Geld ablegen,
das er des [!] Armen recht väterlich möge pflegen,
bis ich zurückkomm und seh
wie es mit ihme steh.

Arietta

O mein liebster[,] dessen Schmerzen,
ich in meinen Gmüths fühl,
und dem ich ja lieb von Herzen,
ich von dir zwar scheiden will.
Nehme zu an Leibes Kräften,
werde voll der Lebens Säften,
ich zwar reisen muß von dir,
dir doch laß mein Herz allhier.

Wirth[,] ich dir nun anbefehle,
diesen meinen theuren Schatz.
ach! erquicke seine Seele,
räum ihm ein den besten Platz.
Ihms wie dein Kind verwahre,
Kost und Arzeney nicht spahre,
schätze diesen Armen Mann,
wende alle Mittel an.

Gar nicht Lange werd ich bleiben,
balde werd ich treffen ein,
mich dazu die Lieb wird treiben,
eh ist wieder hier zu sein.
Dankbar zahlen werd [,] mein lieber,
was in dessen du darüber,
liebreich ausgeleget hast,
hier für diesen lieben Gast.

DER VON DENEN MÖRDERN VERWUNDETE

Recitativo

Ich fange an zu leben,
o lieb, mit süssen trost und linderung umgeben[.]
Ja Vater [,] in deinen Herzen hast die Barmherzigkeit[,]
sich eine Thor und Sitz bereit[.]
O Lieb die bis zum End der Erden
in aller Welt, wird angepriesen werden.
Ein Priester und Lewit[,]
die haben mich Verwundeten gelassen
ohne Hülff auf of[f]ner Strassen[,]
die doch als ihren halb [T]od und Armen,
mich hätten sollen sehen an mit Liebe und erbarmen[.]
Und du hingegen als ein fremder Mann
bis mir zu Hilf gekommen
und hast meiner lieblichst an genommen.
So will ich dann
von nun dir dank und Lobes Lieder
erfreulichst stimmen an[,]
sobald nur meine Glieder
und Wunden sind geheilt [,]
ach ja, ich merk es jetzt und eben
in mir ein neues Leben
du hast das selbe mir ertheilt.

Duetto

DER GUTE SAMARITAN

Leb unterdessen wohl

DER VERWUNDETE

dein Reiß der Himmel segnen soll

DER GUTE SAMARITAN

und werde bald gesund

DER VERWUNDETE

es komm die goldne Stund

DER GUTE SAMARITAN

daß ich dich wieder sehen möge.

DER VERWUNDETE

und mich zu deinen Füßen lege.

DIE BARMHERZIGKEIT

Recitativo

Ihr alle! die ihr dieß habt angesehen
was dorten der Samaritan
dem Arm Verwundten hat gethan[.]
wolt in euch selbste gehen,
und gerne der Barmherzigkeit
ergeben sein in eurer Lebenszeit[.]
euch willig und geschwind erbarmen
der Verlassnen[.] Krank und Armen
dan[n] [Chris]tus nim[m]t es also an
als hättet ihr es an ihme selbst gethan
Er wird es euch überreichlich belohnen
mit schönen Himmelskronen,

nicht folget meiner wilden Schwester nach
n[äh]mlich der Unbarmherzigkeit
sie wird ihr herzens Härteigkeit,
und ihr böß und arge Sach
alldorten ewig müssen
im [F]euer abbüssen.

Aria IV

Laßt uns der süßen
[F]ruchtengenüssen [!]
so die Barmherzigkeit
uns jetzt schon zubereit
für jenes Land
so dort daroben ist
und dessen wir vorgewist[.]
Wenn wir der armen Schaar
erweisen immer dar
ein milde Hand.

Recitativo

Ich schweig und bin nun still
dann Christus selbst euch allen reden will[,]
euch [F]romme zu erfreuen
und zu benedeyen[.]
Ihr aber[,] die ihr etwan[n] noch seid Hart und schlimm[,]
hört an sein wichtige und scharffe Mahnungsstimm.

CHRISTUS

Ihr Menschenkinder Läßt [!] mein *Evangelium*[,]
durch blättert selbes[,] wohl beschaut es um und um
ihr werdet sehen[,] wie ich all Kranke hab geliebet
und warte der Barmherzigkeit geübet[.]
Blind[,] taub und Lahme hab ich geheilet[,]
den Verstorbenen das Leben mitgetheilet[.]
Auch ganze Schaaren deren Kranken
ihr Heil nur hatten mir zu danken[,]
Ich hatt ein herzliches Erbarmen
zu all bedrängt und Armen[,]
nicht nur den Leib hab ich *curriert*
auch in die Verwundete Seel
goß ich ein mein Gnaden Oel
und hatte jedermann mein Milde Hand gespüret[.]
Nun dann die dir ihr euch in den Leben
der gleichen Werte habt ergeben
und oftens mildreich habt gethan[,]
was mein Samaritan[,]
die ihr zu fremden,
Nack[t] und Krank und Armen
getragen habt ein herzliches Erbarmen[,]
Nun werdet ihr den Lohn empfangen[,]
Barmherzigkeit erlangen[,]
euch alle rufe ich zu mir,
und öfne euch die Himmels Thier [!]
Ihr aber[,] Unbarmherzige und felßenharte Herzen[,]
die ihr nie habt geacht des Neben Menschen Qual und Schmerzen
und nicht getragen habt ein Erbarmen
zu Krank[,] Verlassen und Armen[.]
Ich hab auf Erd in euren Leben
euch geld und Guth in Ueberfluß gegeben[.]
Es sol[l]te sein der Armen spend [,]
ihr aber habts zu Eitelkeit verwend[.]
Ein *Lazarus* must vor der Thüre liegen
und eure Hunde hatten zum Genügen[.]
O Unbarmherzigkeit [,]
O herzens Härteigkeit,
Ihr habts bekennt nichts nach gethan
den göttigen Samaritan
und weil ihr nichts gereicht habt denen Armen
habt ihr auch gegen mir getragen kein Erb[a]rmen.

Aria V

Kom[m]t her gebenedeyte
von Untergang befreyte
nehmt das Reich so euch bestellt
schon von Anbegin der Welt
Ihr werd mit mir regieren[,]
ewiglich triumphieren
ein ganze Ewigkeit
wegen der Barmherzigkeit.

Geht hin vermaledeyte[,]
gehet nur hin in das ewige [F]euer
daß[!] ich für euch und den Teufel bereite.
seht eure Härtigkeit.
Geht hin vermaledeyte[,]
gehet nur hin in das ewige [F]euer
diese kommet euch theuer
ihr werdet sie müssen
dort ewig abbüssen.

Kommt her gebenedeite (...) etc.

Recitativo

DIE UMBARMHERZIGKEIT

So sind wir dann Verflucht in alle Ewigkeit,
ihr die ihr mir seid nachgetreten
und habt mit mir geschmi[e]d ein Lange Sündenketten[.]
wir alle sind Verflucht zu ewigs Leid.

Ach[,]
hätt ich gefolget meiner Schwester
der lieblichen Barmherzigkeit[,]
so würd ich nicht geraten sein in diese Höllen Nester
für alle Ewigkeit.

Wir hätten können seelig werden,
die Mühe wäre gering gewesen
die Gabe klein. Nun aber sind wir halt verflucht,
weil wir es selbst gesucht.

EPILOGUS

Laßt uns dann gerne nehmen an
des göttigen Samaritan.
Natur und milde Sitten[,]
so wird uns Christus im Gericht
der was Barmherzig seelig spricht
vor linker Seiten behütten.

Příloha III.

Obrazová dokumentace

III/1. Vrchlabí, kostel sv. Vavřince před zbouráním roku 1886
(Louda, Jiří – Zázvorková, Blanka: *Vrchlabí, Zmizelé Čechy*, Praha – Litomyšl 2006, obr. 32)

III/2. Vrchlabí, kostelní náměstí po roce 1833
(Flégl, Emil: *Průvodce Vrchlabím*, Vrchlabí 1946, s. 12)

*Publicirt auf den HohenElber Rathher
am 1' 8brij 779.*

Von Seiten der Kaiserl:^{en} Ko^enigl:^{en} Prager

Normalschuldirektion wird dem H: Johann Aloysius Lamb aus der Stadt Hohen-Elbe ----- hirmit dieses Zeugniß ertheilet, daß derselbe den Vorlesungen, die nach der allerhöchst vorgeschriebenen Methode in der hiesigen Normalschule für die angehenden Schullehrer gehalten werden, durch 6. Wochen beygewohnt, und sich hir durch die nöthigen Kenntnisse zur Pädagogik erworben hat.

Wes wegen man ihm dieses gegenwärtigen Attest nicht vorenthalten, besonders, da er in seinem wirklichen Unterrichte der Kinder die natürliche Lehrgabe sowohl, als die erlangte Fertigkeit in Anwendung der eingeholten Kenntnisse erwiesen, dann sich durch seine Sitten so beliebt, und durch seine erlernte Wissenschaften dergestalt fähig gemacht hat, daß er in der letzten Prüfung aus dem Lesen, Schreiben, der Rechtschreibung, Rechnenkunst und Religion ----- für einen Lehrer einer Stadtchule allredings ----- tüchtig befunden worden. So geschehen Prag den 31ten Jäner 1779.

Amand Schindler
Normalschuldirektor

III/3a. Vysvědčení o způsobilosti školního učitele J. A. Lamba, 1779 diplomatický přepis

(Státní okresní archiv v Trutnově, sign. II.A.6, kart. 1, č. inv. 543)

III/3b. faksimile téhož (následující strana)

Seit dem 1. April 1799

Im Namen der Kaiserl. Königl. Prager

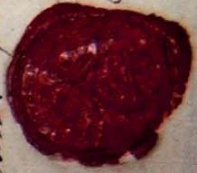
Normal-Schuldirektion wird dem **H. Johann Josephs Land** aus der Stadt **Hohen**

*Die in der allers. Verordn. vom 1. April 1799. in dem k. k. Normal-Schul-Reglemente
angeordneten Schulstellen besetzt worden, und die Schulstellen, welche in der
allers. Verordn. vom 1. April 1799. angeordnet sind, mit der Schul-
Commission zur Verfügung übergeben sind.*

*Die in der allers. Verordn. vom 1. April 1799. in dem k. k. Normal-Schul-Reglemente
angeordneten Schulstellen besetzt worden, und die Schulstellen, welche in der
allers. Verordn. vom 1. April 1799. angeordnet sind, mit der Schul-
Commission zur Verfügung übergeben sind.*

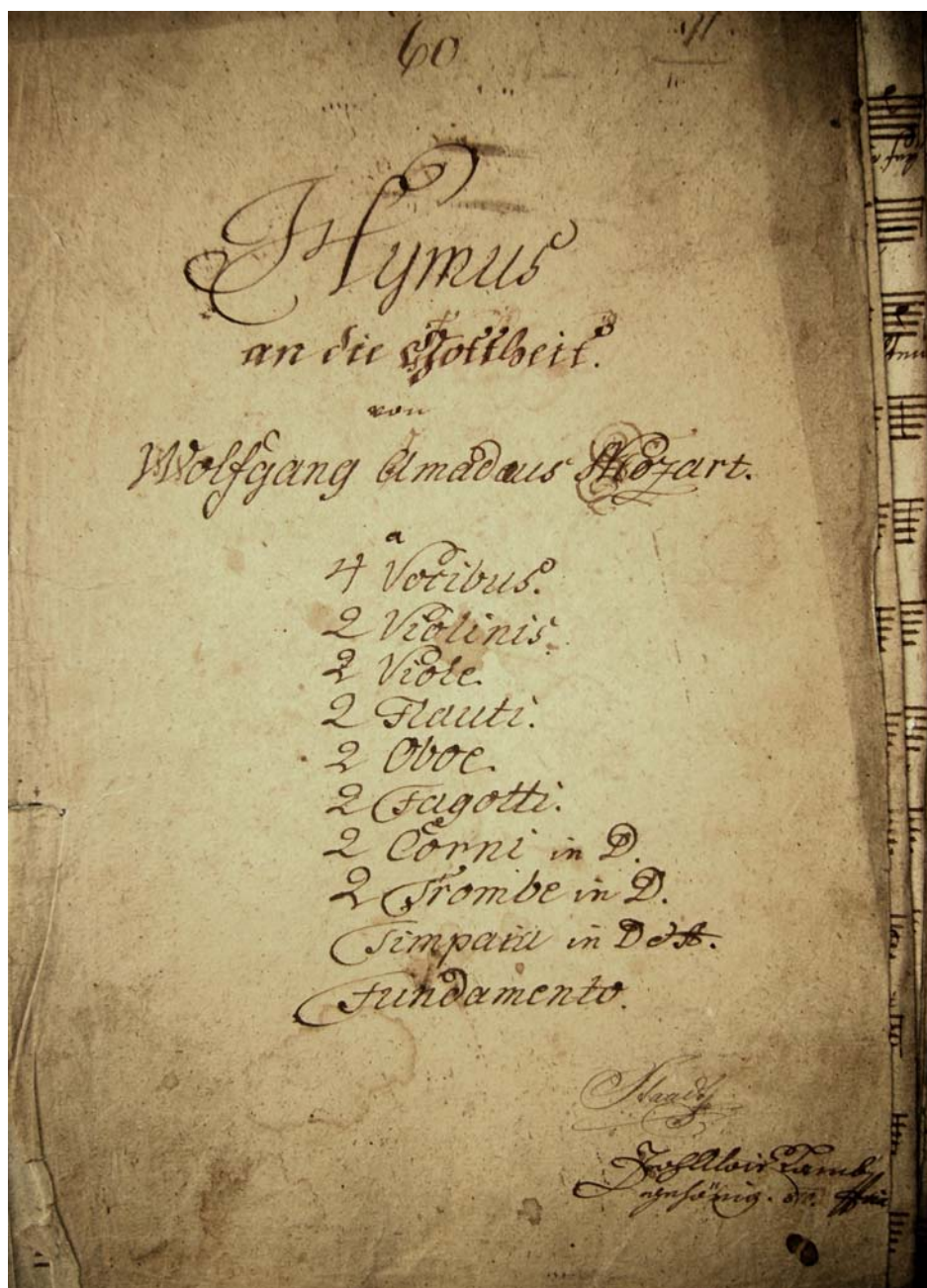
*Die in der allers. Verordn. vom 1. April 1799. in dem k. k. Normal-Schul-Reglemente
angeordneten Schulstellen besetzt worden, und die Schulstellen, welche in der
allers. Verordn. vom 1. April 1799. angeordnet sind, mit der Schul-
Commission zur Verfügung übergeben sind.*

*Die in der allers. Verordn. vom 1. April 1799. in dem k. k. Normal-Schul-Reglemente
angeordneten Schulstellen besetzt worden, und die Schulstellen, welche in der
allers. Verordn. vom 1. April 1799. angeordnet sind, mit der Schul-
Commission zur Verfügung übergeben sind.*

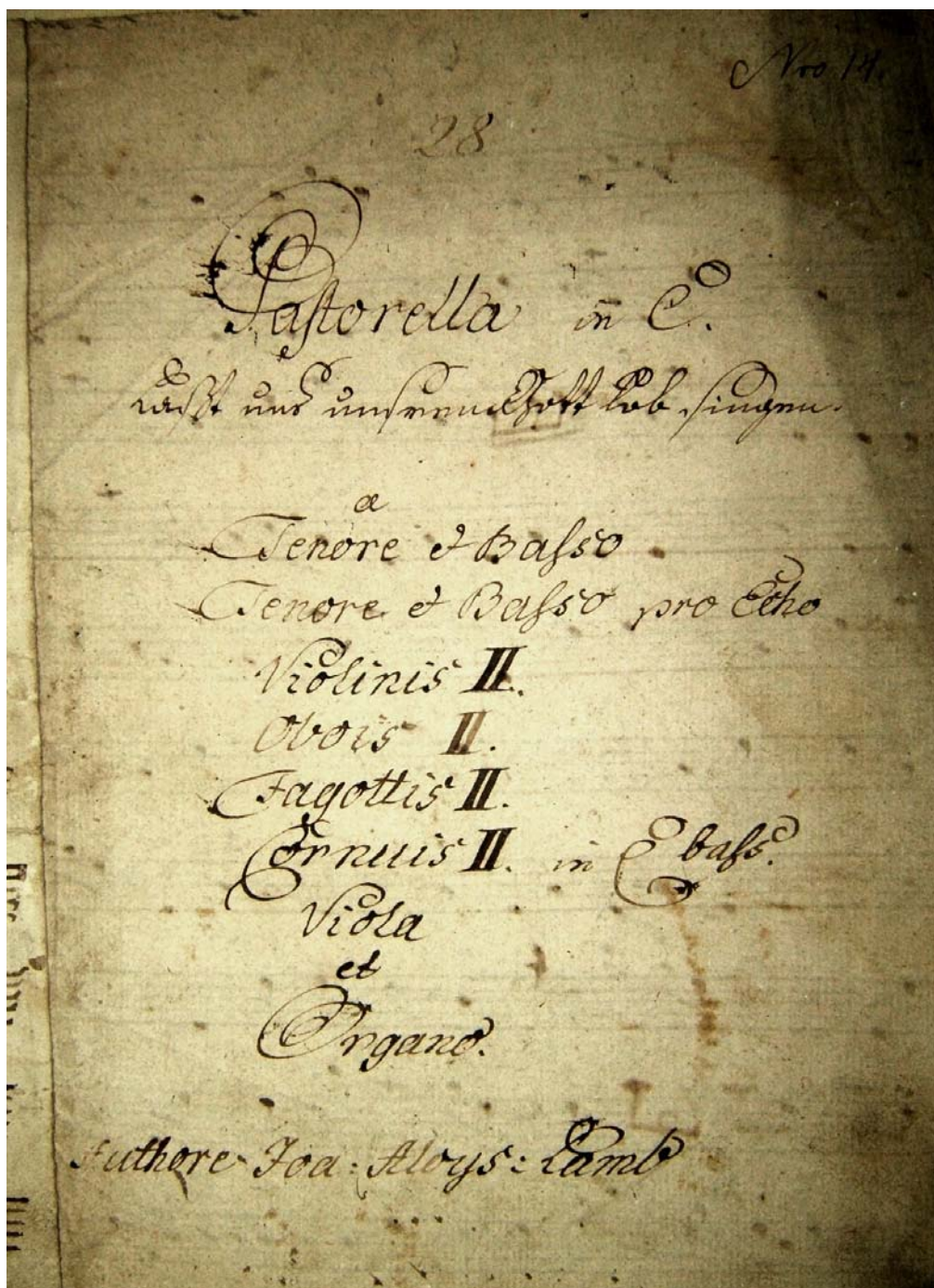

III/5. W. A. Mozart: *Hymnus ad die Gottheit*, KV 336a/6
(MS: J. A. Lamb, 1810, Hostinné – kostel Nejsv. Trojice, st. sig. 60)

III/6. J. A. Lamb: *Pastorella in C*
 (MS: Autograf (?), Hostinné – kostel Nejsv. Trojice, st. sig. 28)